

**Wilhem de derde, door Gods genade, koning van Engeland,
Schotland, Vrankryk en Ierland, beschermer des geloofs, enz.
enz. enz. : in heldendicht beschreven**

<https://hdl.handle.net/1874/25802>

G. Latis inv.

P. Rodeman. delin.

G. J. 467 Gewerken. sculp.

WILHEM DE DERDE,

door Gods genade,

KONING VAN
ENGELAND, SCHOTLAND,
VRANKRYK EN IERLAND,
BESCHERMER DES GELOOFS, ENZ. ENZ. ENZ.

In Heldendicht beschreven

Door L. ROTGANS.

I. D E E L.

T' UTRECHT,

Gedrukt by { FRANCOIS HALMA, } Boekverkoopers,
 { WILLEM VANDE WATER, }

1698.

Met Privilegie van Haare Ed. Gr. Mogende.

P R I V I L E G I E.

DE Staten van Hollandt ende Westvrielandt, Doen te weten. Alsoo Ons ver-
toont is by Lucas Rorgans, woonende tot Utrecht. hoe dat hy geerne Wil-
helm de derde Koning van Groot-Brittanien, door hem in Heldendicht be-
schreven, en in acht Boeken verdeelt, midsgaders zyne verdere dichtkundige
Werken met den druk soude gemeen maaken, ende onder zyne dagelykse toef-
figt en gedurige nalésing tot Utrecht laten drukken; Dan alsoo hy niet sonder reden be-
dugt was, dat sommige baetsuchtige menschen, na dat hy veel tyds en arbeysds daar toe
soude hebben besteed, en groote onkosten tot het drukken van 't selve gedaan, sich mog-
ten onderstaan het voorz Werk in 't geheel of ten deele in Onsen Lande van Holland
na te drukken, en dikwils by faute van naeukeurige toefigt, en opmerkinge, niet alleen
desselfs luyfter te beneemen, maar ook selfs aan de dichtkunde, en aan de reputatie van
den Auteur te kort te doen; zoo vind den zelve zig genootsaakt om sulks voor te sou-
men, zig te adresseren aan Ons, en gehoorzaamst te versoeken, dat Wy uyt Onse Sou-
veraine macht en autoriteit, hem geliefden te vergunnen, gelijk meermalen in diege-
lijke voorvallen gebeurt was, Ons consent en Ocfroy, om het voorz Werk Wilhem de
derde Koning van Groot-Britannien &c. midsgaders alle zyne dichtkundige Werken te
mogen laten drukken, daar hy het goet soude vinden, voor den tyd van vyftien eerst-
komende Jaren, sonder dat het binnen dien tyd aan Onse ingezetenen vry soude staan
het zelve Werk of eenige derzelve na te drukken, of elders nagedrukt in Onsen Lande
te brengen, uyt te geven, of te verkoopen, onder zoodanige verbeurte, als wy soud-
en gelieven te statueren en te ordonneren. **S O O I S T**, Dat Wy de zake ende 't ver-
zoek voorz overgemerkt hebbende, ende genegen wesende ter bede van den suppliant,
uyt Onse rechte wetenschap, souveraine magt ende autoriteyt, den selven suppliant ge-
consenteert, geaccordeert, ende geocfroyeert hebben, consenteren, accorderen, ende
ocfroyeren mitsdesen, dat hy gedurende den tyd van vyftien eerst agtereenvolgende jaren
het voorz Boek genaamt Wilhem de derde Koning van Groot-Britannien &c. mitsga-
ders alle zyne verdere dichtkundige Werken binnen den voorz Onsen Lande alleen zal
mogen drukken, doen drukken, uytgeven ende verkopen: verbiedende daarom allen en-
de een iegelijken het selve Boek in 't geheel ofte deel naer te drukken, ofte elders naer-
gedrukt binnen den selven Onsen Lande te brengen, uyt te geeven ofte te verkopen, op
verbeurte van alle de naergedrukte, ingebragte, ofte verkogte Exemplaren, ende een
boete van drie hondert guldens daarenboven te verbeuren, te appliceren een derdepart
voor den Officier die de calange doen zal, een derdepart voor den Armen der plaatse
daar het casus voorvallen zal, ende het resterende derdepart voor den suppliant. Alles in
dien verstande, dat Wy den suppliant met Onsen Ocfroye alleen willende gratificeren
tot verhoedinge van sijne schade door het nadrukken van het voorz boek, daar door in
genigen deele verstaan den inhouden van dien te autoriseren, ofte te advoueren, ende
veel min het selve onder Onse Protectie ende bescherminge eenig meerder credit, aansien
ofte reputatie te geven, nemaar den suppliant in cas daarinne iets onbehoorlyks soude
influeren, alle het selve tot sijnen laste sal gehouden weesen te verantwoorden, tot dien
eynde wel expreffelyk begeerende, dat by aldien hy desen Onsen Ocfroye voor het selve
Boeck sal willen stellen, daar van geen geabrevieerde ofte gecontraheerde mentie sal mog-
gen

gen maken , nemaal gehouden zal weesen het zelve Octroy in 't geheel zonder eenige Omiffie daar voor te drukken , ofte te doen drukken , ende dat hy gehouden zal zyn een exemplaar van het voorfz Boek gebonden ende wel geconditioneert te brengen in de Bibliothecq van Onse Univerfiteyt tot Leyden , ende daar van behoorlijk te doen blyken : alles oppoene van het effect van dien te verlielen ; Ende ten eynde den Suppliant defen Onfen contente ende Octroye moge genieten als naer behooren , laffen Wy allen ende een iegeliken die 't aangaan magh , dat zy den Suppliant van den inhoud van defen doen , laten ende gedogen , rustelick , vrédelick ende volkomentlick genieten ende gebruyken , ceferende alle belet ter contrarie. Gedaan in den Hage onder Onten grooren Zegele hier aan doen hangen den xxxjen July in 't Jaar Ons Heeren ende Saligmakers duyfent ses hondert fevenentnegentigh.

A. HEINSIUS,

Ter Ordonnantie van de Staten

SIMON VAN BEAUMONT.

Lukas Rotgans heeft het recht van deeze privilegie , tot het drukken van zynen WILHEM DEN DERDEN , en zyne verdere dichtkundige werken , overgedraagen aan François Halma , en Willem van de Water , Boekverkopers te Utrecht.

O P D R A G T

AAN DEN HOOG-EDELEN WELGEBOREN
H E E R

DIDERIK van VELDHUISEN,

HEERE VAN HEEMSTEDE , WILLISKOP , KORT-
HEESWYK, ENZ. ENZ. KANONIK TEN DOM , GE-
ELIGEERDE RAAD TER VERGADERINGE VAN
D' EDELMOGENDE HEEREN STAATEN 'S LANDS
VAN UTRECHT , EN HUNNE ORDINARIS GEDE-
PUTEERDE , HOOGHEEMRAAD DES LEKKEN-
DYKS BOVENS DAMS , ENZ. ENZ.

Yn Zangheldin , bestuwt met krygsba-
nieren ,

Met helm en speer en beukelaar be-
kleed ,

Gehult om 't hoofd met WILHEMS veld-
laurieren ,

Bromt moedig , daar zy 't krygstoneel betreed :
Maar schoon zy dus met mannelijke schreden
Te veld stapt , en geharnast zich vertoont ;

O P D R A G T.

De Nyd heeft vaak der Dichtren roem bestreden ;
En niemant blyft van 't wangedrogt verschoont.
Tracht dan , o Nimf , een Schermheer op te zoeken ;
Wiens hoog gezag , van groot en klein geviert ,
Verheerlykt in een ry van Letterkloeken ,
De tanden breek' van 't woedende ongediert.

VELDHUIZENS Naam verftrekke uw borst een wapen :

Een Naam , door 't Sticht en Nederland vermaart.
Een Wachter , op wiens wacht het volk mag flaapen ,
En rusten , schoon 't geweld veel onrust baart.
Een kloeke Loots , die 't Schip der Nederlanden ,
In 't midden van 't verbolgen krygsgety ,
Helpt ftuuren , en de Kiel behoed voor 't ftranden ;
Gezeten aan het roer van Staatvoogdy.
Die 't Staatenhuis , beroemt door Stichtfche Vaders ,
Met zorg bewaakt , en flaaft ten dienft van 't land ;
Gevoed met room uit Pallas heilige aders :
Dat tuig' 's Mans deugd en onbevlekt verftand.
Die in zyn hert den Stamboom van Oranje
Gewortelt houd , en 't overoud Geflacht ,

Dat

O P D R A G T.

Dat Neêrlands recht beschermde in spyt van Spanje,
Gelyk 't betaamt, om zyn verdiensten acht.

Dat toont zyn Hof, de bloem der Landjuweelen,

Daar 't Vorstendom, naar 't leven afgebeeld
In marmer, en geplaatst in lustprieelen,

't Nieuwsgierig oog, en 't hert der volken streelt.
Zo tracht hy, in 't aanschouwen, ons te leeren,

De diensten van dien wydberoemden Stam
t'Erkennen, en steeds dankbaar te waardeeren

Het Bloed, waar uit myn Vorst zyn oorsprongk nam.
Als zulk een Heer myn Zangnimf zal verweeren,

En dekken met zyn vlerken, wytgespreid;
Durft zy den Nyd in 't aangezigt braveeren,
En spotten met haar haters onbescheid.

Laat Momus vry zyn bitsche tanden wetten,

En slaan den klaauw in 't merg van myn gedicht;
Ik zal geruyst Vorst WILHEMS lof trompetten:

Een Vorst, een Held, voor wien d'aaloutheid zwicht.
Door u beschermt, volg ik de legervaanen,

O HEEMSTEE, van dien grooten Oorlogsheld,

O P D R A G T.

Die 't volk verloste , en Neêrlands onderdaanen ,
Geloof en recht kloekmoedig heeft herstelt.
Zo stuift , myn Heer , myn magt van oorlogsvlooten ,
Met zyn beleid gewapent , door de zee ;
En blaakt de lucht met felle donderklooten ,
Of pleit op 't zout voor Neêrlands ruste en vree.
Zoo moet uw gunst myn huuwlykstogt geleijen ,
(Een hoofdstof , daar myn Heldendicht op speelt)
Daar Godsdienst , en de Deugden 't bruidsbed spreijen ,
Waar op de Prins Vorst Jakobs Dochter streelt :
Terwyl het Hof , en Grooten van Britanje ,
Op 't hooge feest , daar Karels rykdom praalt ,
Verlangen naar de daaden van Oranje ;
Die , op hun beê , zyn Gunsteling verhaalt.
Zo tracht myn Nimf van verre na te streeven
Virgyl , beroemt door Vorst Anchizes Zoon ,
En vinding van Eneas heerlyk leven ;
Zo net versiert , als hoog van wyze en toon.
Maar moet myn zang de vlag voor Maro stryken ;
(Wie zal hem ooit in Heldenpoezy ,

O P D R A G T.

In ſchikking , taal en oorlogſtyl gelyken ?)

De waarheid zet myn Dicht weer luifter by.

Ook gaat myn Held den Trooiſchen Held te boven ;

Zo ver myn toon voor Maroos toonen buigt.

Myn Veldheer ruimt geen vaderland noch hoven ;

Als Trojes puin van Venus Zoon getuigt.

Laat Lodewyk zyn Franſchen Sinon zenden ,

Die , heet op moord , op roof en oorlogsbuit ,
De ſteden door de vlammen tracht te ſchenden ;

Hy bluft het vuur. hy dooft de krygstoorts uit.

Eneas zwerf als balling op de baaren ,

Van vaderland , van have en erf ontbloot.

Myn WILHEM heerſcht voor Gods vervolgte Schaaren.

Hy voed en queekt den balling in zyn ſchoot.

Eneas minne , in Maroos Heldendichten ,

Lavinia , door Jupiters beſluit ;

Om Latium aan 's Tybers boord te ſtichten ,

En vechte in 't veld met Turnus om de Bruid.

Myn WILHEM huwt aan 't Pronkjuweel der Vrouwen ,

Door 't nootlot van den waaren God bepaalt ,

* *

Om

O P D R A G T.

Om Jezus Kerk noch hooger op te bouwen ;

Hy stryd voor 't recht van 't volk, en zegepraalt.

Zo stapt myn Held op Stuarts hooge troonen ,

Met Jakobs Telg , zyn groote Gemaalin,

Verheerlykt met drie Koninklyke kroonen ,

Begroet van 't volk , den raad, en 't hofgesin.

O Mantuaan , zo hoog door kunst verheven !

Gy had uw vlyt voor WILHEM aangewend ,

Had u de tyd vergunt met hem te leeven ;

En uw Trojaan waar heden onbekend.

Ook was myn Held alleen voor u geboren ,

Voor uwe pen , ô Roem van Helikon !

Nu heeft myn Nimf dat ruime veld verkoren ;

Schoon schaars gelaaft uit Pegaas Hengstebron.

Veel waage ik , door 't vermetel onderwinden

Van zulk een werk , een heldenstuk , zo zwaar.

Ik steeke in zee , maar zal veel klippen vinden ,

En strand de kiel , myn Zangnimf loopt gevaar.

De Dichters staan alreê met my verlegen.

Ik word beklaagt van Hollands Hoofdpoët ;

Zyn

O P D R A G T.

Zyn vriendschap wenscht my op den togt veel zegen,
Doch 't minzaam hert vreeft schipbreuk, schroomt myn leet.
Maar neen ik dwaal. wat droome ik van de baaren,
En 't zeilen met een zwakke kiel door 't zout?
Myn yver doet my dwaas ten hemel vaaren,
Met hem, dien eer de dagkoets wierd betrouwt.
Maar vliegt myn Nimf om hoog, om laag te daalen;
Met Dedaals zoon, en voerman Faëton:
Al word haar oog gebliksemt door de stralen;
Geen nood: zy zengt haar vlerken aan de Zon.
Ik word genoopt, geprest, en vlieg dan heene.
Bespot my niet, ô Dichters in dien nood;
Betreurt my, volgt de dochters van Klimene,
Die's broeders val beweenden, en zyn dood.
En gy, dien ik myn Heldenzangen wye,
VELDHUISEN, door beleefdheid wyt vermaard,
De liefde van de Stichtsche burgerye
Wel dubbeld door verdienste en deugden waard;
Ai laat uw gunst en heuschheid, my gebleken,
Den hoogmoed van myn trotse Zangheldin,

O P D R A G T.

Haar onmagt , met haar feilen en gebreken
Verſchoonen , uit een toegenegen zin.
En zo myn Nimf uw oor ooit kon behaagen ;
Het zy ze floeg in 't veld een oorlogſtoon :
Of midden in 't gejuich den zegewagen
Geleidde van God Mavors grootſten Zoon :
Het zy ze treurde en mengde met haar traanen
De lykſch van de Britſche Koningin :
Of vrolyk zong in HEEMSTEEES groene laanen ;
Daar Filomeel , weleer door Tereus min
Onteed , den hoon van 't ſchandelyk omhelzen ,
't Schoffeeren van den dwingeland vergeet ;
Ja , queelende op de kruin der ryzende elzen ,
Voor vrolykheid verwiffelt al haar leet :
Noch eens , kon ooit myn zang uw oor bekooren ,
VELDHUISEN , leg een wyl uw ſtaatzorg af ,
Om heldendeugd en dapperheid te hooren ;
En volg met my Oranjes legerſtaf.
De Dichtkunſt kon myn zinnen lang vermaaken ,
Ontſtak myn geest met heilig vuur , myn Heer.

d'Aal-

O P D R A G T.

d'Aaloudheid nam die goddelyke zaaken

Ter herte , en schreef in dicht , met roem en eer :
Dat tuigen ons de Grieken en Latynen ;

Daar Latium en 't wydberoemde Atheen
Dat helder licht zag uit haar muuren schynen ,
En klimmen naar de wolken van beneên.

Nu kan onze eeuw ook schrandre Mannen queeken ,
Zelf van Apol op Pindus voortgeteelt ;

Die aan dat licht hun' vluggen geeft ontfteeken ;
Wier zuivre toon de ziel der Goden streelt.

En Neêrland heeft ook stof om hoog te draaven
Op Dichters , door hun zangen wyd vermaard ;
Wier lof en eer zal blyven onbegraaven ,

Zo lang de zon haar straalen schiet op d'aard'.
Ik zie een rei geletterde Poëten

Ten zangberg treên naar 't heilig offerkoor ;
Die voor 't altaar , als Febus Priesters , zweeten :

En , ben ik 't waard , ik streeve op 't zelve spoor.
Ik volg van ver die kloeke Letterhelden ,

(Schoon d'onmagt en myn kunstgebrek my smert)

O P D R A G T.

Die voor myn toon hun schelle snaaren stelden ;

Ik eer die bloem der Dichters in myn hert :

En u , myn Heer , dien , met uw welbehaagen ,

Myn Zangeres haar zangen op mag draagen.

Hoog Edele welgeboren Heer ,

*Uw Hoog Ed. gehoorzaamste en
verplichtste Dienaar*

L. R O T G A N S.

Aan

Aan den Lezer.

IK hebbe my verſtout de wondere daaden van dien grooten Koning, WILHEM DEN DERDEN, (ſchoon deze hooge ſtoffe de penne van een ervaren Dichter vereiſcht) in Heldendicht te beſchryven, Eenige Grieken en Latynen, bedienden zich eertyds van verdichtſelen, om de Helden op't krygstoneel te voeren. Maar ik hebbe deze waarachtige geſchiedeniſſe, zo vol ongehoorde dapperheden, kloekmoedige herſtellingen van Vryheid en Godsdienſt, en wonderbaare gevallen, die het geloof van den nakomeling in twyfel zullen ſtellen, tot het voorwerp van myne bezigheden uitgekeurt.

De liefde tot dien wytberoemden Vorſt, de hooge achting van des zelfs ongemeene hoedanigheden, en tedere zuchten voor myn Vaderland, door zyne wapenen in de vorige jaaren vrygevochten, en het geweld van den Franſchen Koning Lodewyk den XIV, ontruk, hebben my aangemoedigt. Voeg hier by de gedachteniſſe van die nooitvolpreze Vorſtin, MARIA DE TWEDE; wier zalige ziel zich in d'eewigdurende vreugde verluſtigt; terwyl de gansche waereld, in rou, haar lykſch met traanen beſproeit.

Om nu deze ongemeene ſtoffe niet op een gemeene wyze, en als een Rymkronyk, te verhandelen, hebbe ik, naar myn vermoegen, de regels van een Heldendicht gevolgt; daarom begint myn gezang niet met de geboorte van den Held, maar ik voere den verliefden Veldheer eerſt naar de kuſt van Engeland, om Prinſes MARIA ten huwelyk te verzoeken; daar de Teemsgodin, op't prachtigſt verſiert, den Vorſt tracht te verwelkomen, maar vind den zelven ſlaapende; en verbaalt ondertuſſchen aan haaren Waterſtoet de zeegevechten onder zyn beleid voorgevallen. Ook hebbe ik my van voorzeggingen, het Heldendicht eigen, bedient; zo word Neptunus van my ſprekende ingevoert, die de Vrede met Engeland, de zeeſlagen, tuſſchen de Hollanders en de Franſſchen by Meſſine, en de dood van den

AAN DEN LESER.

den *Admiraal de Ruiterspel*. En om niet historischer wyze en vervolgens te gaan, worden in het tweede boek, na de huwelyksplegtigheden op het vorstelyke bruylofseest, de gevallen van de voorige jaaren, de Heldendaaden van den Zegenpraalenden *WILHEM*, en zyn geboorte opgehaalt.

Indien krygsbeleid en dapperheid myn Heldendicht luister byzetten, niet min heerlyk vertoont zich de *Huwelyksliefde*, de hoofdstoffe van myn Heldendicht; een huwelyk, op de deugden gebout: een huwelyk, dat den waaren *Godsdienst* tegens 't geweld der vyanden verzekert. Nooit heeft de bruijloftstoorts der Ouden met groter glans gescheenen, als deze, die alle nevelen van vervolgingen, zwarigheden en elenden, den Belyders van den *Hervormden Godsdienst* beschoren, doet verdwynen.

Indien, o gunstige lezer, myne wapenklanken en krygstrompetten, op den rookenden *Oceaan*, of in 't midden van het blodig oorlogsveld gesteecken, uwe ooren verveelen: indien de bliksems der veldkortouwen te fel in uwe oogen schitteren; zie de *Vredeson* met heerlyker glans uit een zee van heldenbloed verryzen, en haar vruchtbaare stralen door gansch *Nederland* verspreijen. Zie de vuur-toneelen, door de geslaakte steden van 't *Vaderland* ontsteeken, en de vreugdevlammen de burgerlyke traanen, by gansche beeken onder 't juk van *Vrankryk* uitgestort, van de straaten opdroogen.

Verlustig u ook met de zoete toonen der liefde, zie den *Held*, die yder overwint, door de schoonheid, en deugden van *Prinses MARIA* veroverert. Gelei het *Vorstelyke* paar naar den tempel, daar zelf de *Godsdienst* het heilig offervuur op 't *echaltaar* ontsteekt.

Volg *MARIA* met uwe gedachten, daar zy den zegepraalenden *Held*, na zo veel krygsgevaren uit den *Veldslag* wederkeerende, te gemoet treed, ombelst, ontwapent, en zyn kruin met een krans, van *vredepalmen* gevlochten, versiert. Verzonder u ook over d'*edelmoedigheid* van deze onvergelykelyke *Amazoone*; die, al
zuch-

AAN DEN LEZER.

zuchtende, den dapperen Echtgenoot tot bescherminge van 't hervormde geloof aanmoedigt, den helm op 't hoofd zet, en 't harnas, met haare traanen bevochtigt, aan de leden gespt.

Laat de vroomheid, en Godvruchtigheid van dit Koninklyke Paar u leeren, het zelve spoor te volgen, en nacht en dag voor Gods Heiligdom te waaken. MARIA slaafde in haer leven, met de kroon op 't hoofd, voor de vryheid van Gods kerk. Vorst WILHEM vergezelschapte haar; en volherd noch dagelyks in die Godsdienstige bezigheden. Wat kan u meer opwekken, als het voorbeeld van deze groote Personagien? maar ik laate deze pligt van vermaaning den Leeraaren aan bevolen; en spoede my om in weinge woorden u myn oogmerk te verklaaren.

Ik hebbe het leven van dien Grootmagtigsten Vorst, voor zo veel d'omstandigheden my bewust zyn, in dit eerste deel tot des zelfs kroninge toe beschreven. Nu is myn voornemen in een tweede deel, onder Gods zegen, de banieren van den Koninklyken Veldbeer te volgen; en myne oorlogstoonen met de Vrede, die alrede met een vriendelyk gelaat Europe toelacht, te besluiten. Neem genoeg; en vaar wel.

I N

I N

G V L I E L M E I D A

Nobilissimi Viri

D. L U C Æ R O T G A N S.

Emporis ingrati domitrix ROTGANSIA Clio

Æternum nitido pectine pangit epos.

Ferte, Deæ, violas, & lilia ferte, Sorores:

Accendit Clarium spiritus iste nemus.

Qualis in herois exurgit Musa cothurnis!

Quantus in attonita pectoris arce sonor!

Terra vale. Mens alta novo subvecta volatu

Lucida Pegasea tendit ad astra via.

Et major vulgi invidia, sæclique veneno,

Purpureo rapidum lumine signat iter.

Ringere, Livor iners, linguæque tonitrua doctæ

Despice: gannitus despicit illa tuos.

Fulminibus nimirum opus est, ac voce Deorum,

Fortia cui magni Principis arma labor.

JANUS BROUKHUSIUS.

Ad

Ad Virum Nobilissimum & Terfissimum ;

LUCAM ROTGANS,

Cum æterni operis carmine heroico Belgica Ejus Musa

GULIELMUM III.

BRITANNICUM, PRINCIPEM OPTIMUM celebraret.

ROTGANSI Vatum Princeps, quos Belgica Clio
Æternis meritos vexit ad astra modis :
Qui primus patrium ad Vechtam deducere Musas
Ausus, & heroæ condere vocis epos :
Quam bene purpureis tua stat subnixæ cothurnis
Clio, & regificis intonat arma sonis !
Hic stupeo REGIS GULIELMI maxima gesta,
Bella tot, & forti parta tropæa manu :
Ut veniat, videat, vincat ; reddatque saluti
Regna, Urbes, Populos, Fœdera, Jura, Sacra.
Ut Boyinda Illi submisso flumine ripas,
Ac Thamefis pronas gurgite præstet aquas :
Utque tot auspiciis per plurima gesta secundis
Fœdifragas Galli conterat acer opes.
Hic comes it Magno REGI Prudentia, Virtus,
Et sancta constans cum Pietate Fides.
AURIACUM legimus mansurum in sæcula Nomen,
Heroes veteres, Semideumque Genus :
Fulget inextinctum sidus REGINA MARIA,
Cui pietate parem Sæcula nulla dabunt.
Has verax laudes DIVÆ, REGIQUE merenti,
Æternis cantas Arma Virumque modis.
Angusta, fateor, Tibi dextra Phæbus Apollo,
ROTGANSI, Aonias ipse ministrat aquas :

*** 2

Quin

Quin etiam Musis lucem addit Regia Virtus ,
 Ut decus a gemma bacca nitente capit.
 Nec Tibi nugatrix mendacis fabula sæcli ,
 Ilias aut Dido nec repetenda fuit.
 Candida Simplicitas veri Tua Carmina sacrat ,
 Carmina , quæ quondam Dique Deæque canent.
 Hæc tamen ut vere cantes , tersissime Vatum ,
 ROTGANSI , Musæ dulce decus Patriæ :
 Lector utroque Tuos laudet vel pollice versus ,
 Mistaque purpureis aurea mala rosis :
 Pace Tua dicam , GULIELMI carmina dextræ
 Æmula fulmineæ nulla Thalia canet.
 Ille decus Regum est , quo nil augustius uno
 Vel fuit , aut olim , qua patet Orbis , erit.
 Non possunt claro lucem addere lumina Phæbo ,
 Maxima nec versu crescere Fama potest.
 Hæc Magni laus est GULIELMI maxima , quod cum
 Carmina Eum celebrent plurima , nulla satis.
 Rite tamen cantas , ROTGANSI candide , REGEM ;
 Sola decet Musas Purpura sacra Tuas.
 Pro jure & meritis REX Regum maximus Ille est ,
 Dignus ab æterna posteritate cani :
 Belgarum merito Vatum Tu maximus audis ,
 Dignus ab æterna Posteritate legi.

Honori & Meritis Nobilissimi
 Auctoris faciebat

HENR. CHR. DE HENNIN,
 D. & in Elect. Athenæo, quod
 Duisburgi Cliviorum floret ,
 Artium salubrium & Humanior.
 Prof. Publ.

In Nobilissimi Pœta

LUCÆ ROTGANSII
GULIELMUM III.

Carminè heroico expressum

Elgica se dudum magno jaçtabat Alumno ,
Lætaque erat tantum se genuisse Ducem.
Pellæum Juvenem quid , mendax Græcia , dixit ,
Roma quid invicti Cæsaris arma crepas ?
Inclytus Auriaco prognatus sanguine Princeps
Verior est Batavi gloria lausque soli.
Hic unus veterum Regum monumenta Ducumque
Vincit , & hos ipsos post sua terga videt :
Assensere omnes : & toti , qua patet , orbi
Belgica tam claro visa beata Duce.
Unica res deerat ; Vates , qui Principis acta
Conderet , in magnos sufficeretque sonos.
Qui pede Mæonio Mavortia facta referret ,
Virgiliique modis grande moveret epos.
Sensit , & erubuit ; digno præcone quod orba ,
Qui caneret tanti Principis arma , foret.
Et mihi materiem cum det GULIELMUS opimam ,
Non deerit Patriæ laus , ait , ista meæ.

Sed neque de medio (nam nulla hinc gloria) vates ,
Qui caneret tenui carmine bella , placet.
Lassaret rerum communes turba Poëtas ,
Frangeret infirmas farcina tanta manus.
R O T G A N S I Clio (nam sufficit illa labori)
Principis indomiti fortia gesta canat.
Illi Pegasides sublimia carmina dictant ,
Auratamque dedit flavus Apollo lyram.
Jamque opus aggreditur magni R O T G A N S I U S oris,
Nec premit impositum nobile pectus onus.
Belgica tolle caput ; gemino præsignis honore,
Auriaci cunis nobilitata Ducis.
Nec minus ingenio sublimis clara Poëtæ
Belgica fidereum tolle , superba , caput.

P E T R U S B U R M A N N U S .

O P
K O N I N G
WILLEM DEN DERDEN,
IN NEDERDUITSCH HELDENDICHT VERTOONT
DOOR DEN HEER
L U K A S R O T G A N S.

Eximiae laudis succensus amore.

*At bore ik? ROTGANS geest, van hoger drift nu
zwanger,
Beloost eerlang ons in hoogdravend heldendicht
Een groter werkstuk, dan de grootste heldenzanger
Voor Neêrduitsche oren zong, of ergens bragt in
't licht.*

*De derde WILLEM uit den huize van Oranje,
Die 't Neêrlantsch Staatschip redde in onweêr, nooit zo zwaar,
De derde van dien naam ten ryxtroon van Britanje
Gestegen, om al 't ryk te bergen in gevaar;
Dat wonder van onze eew, die spiegel aller vorsten,
Viddeeler van veel gunst der hemelsche oppermagt,
Bedwinger van geweld, ten asgront uitgeborsten,
Beschermer van wat Godt en 't menschedom dierbaarst acht;
Hersteller van Euroop, der helden schoonste voorbeeld,
Der volken vryburg, by de Kzaarsche majesteit
Bezoek en verre reize uit Moskou waardt geoordeelt;
Is d' eerstof, daar zyn brein zo ruim en breet in weit.*

Wat

Wat raat? wie staat met u, ô ROTGANS, niet beladen?

Met volle zeilen steekt uw schip af van de ree.

Is 't hier niet al te zwak? en kruistge wel beraden,
Voor klip noch bank beducht, dees grondeloze zee?

Wat kracht is tegens zulk een kunstwerk opgewassen?

Dit zou de schoudren van een Maro, of Homeer
Alleen, of beide, in een gesmolten, naulyx passen;

Al kroont d'aaloutheit hen met meer dan menschlyke eer.

Achilles wrok mag op veel moort en neerlaag roemen,

Ulysses dwaaltogt, en Eneas heldenwerk

Te lande en ook ter zee: 't is by geen' belt te noemen,

Die Christus ryk bevryt, verlosser van zyn kerk.

Wie durft zyn snaren op zo hoog een' zangtoon zetten?

Zie, ROTGANS, zie wel toe. De nooit vermoeide Faam,

Die vlugge postbodin der werelt, mag trompetten:

Zy blaast met al haar magt, bazuint zich uit den aâm.

Verschrikt de val u niet van hem, die toom en teugels

Der goude zonnekoets durft mennem zonder schroom,

Noch Ikarus, daar hy de zon met wasse vleugels

Te na komt, en zyn ramp vernoemt den zouten stroom?

Hoe? raze ik, van den geest der poëzy bezeten,

Die dichters buiten 't spoor, als redenloos, vervoert?

Of drome ik op Parnas, den dichtberg der poëten,

Door ydle vreeze en zorg in mynen droom beroert?

Broekhuizen, Burmans, en Hennynen, brave renners

In 't renperk van Apol, verlichten, stellen my

Gerust, met Monens, en met Branden, kloeke kenners,

Grootmeesters in de kunst der eedle poëzy.

Zy moedigen uw' geest, ô ROTGANS, die zo vierig

Ten zangberg opstreeft, van dien arbeit nimmer moe:

Uw lofzucht lovenze, als met ere ook zelfs eergierig,

En juichen u om stryt, ô heldendichter, toe.

Vaar voort dan, vaar dus voort; en laat u niet verdrieten

In zulk een eerperk, als Romein noch Griek ooit zag,

Daar

Daar elk te kort schiet , naar zo schoon een wit te schieten.
 Breng groten WILLEM , zelf dus groter , aan den dag.
 Styg uit de laagte om hoog door scherpe en steile rotfen.
 Zo baant Amilkars zoon door d' Alpen zich een baan.
 Ikaar en Faeton , die zon en hemel trotsen ,
 Ontbreekt al heel geen prys , terwylze iet groots bestaan.
 Al wacht hier Neêrlant gansch volkomen geen gelykheit
 Van zang en zangstof , elk verheft uw eel vernuft ,
 Dat in zo ryk een stof , met onuitputbre rykheit
 Van kunst en vonden , nooit verlegen staat , noch sust.
 'k Zie u ten dichter van den grootsten vorst geheiligt
 Door Klios milde gunst ; een dichtspoor u betreên ,
 Op WILLEMS heldenspoor , voor u alleen geveiligt ,
 Daar 't niemant anders waagt , of na u , of voorheen.
 Gy leeft , waar WILLEM leeft en zweeft op alle tongen ,
 Onsterfelyk met uw' naam : gy blinkt met 's konings glans :
 Uw lof wort met zyn' lof op Helikon gezongen.
 Hem eert Minerve en Mars , u Febus met zyn' krans.

J. VOLLENHOVE.

Aan

Aan den Heer

L. R O T G A N S ,

op zyn Nederduitſch Heldendicht ,

WILHEM DEN DERDEN.

B Eleefde ROTGANS , die 't Aartsbifchoplyke Sticht
Verheerlykt met de bloem der duitſche poëzye ,
Wanneer uw vlugge geest , beſtraalt van hemelſch licht ,
Te ſpeelen vaert , en 't hantgeklap der burgerye
Door heldenzangen wekt , ik volge uw Kallioop ,
Die , over zee , vol moets , met 's Prinſſen vloot getogen ,
Den grooten WILHEM ; gansch Europes ſteun en hoop ,
Ter rykſtede invoert door ontelbre zegeboogen.
Britanje , een werelt op zich zelf , door Oceaen
En ruime ſtranden van al 't Chriſtenryk geſcheiden ,
Schreide , als een krygsflavin , den hoogen hemel aen ,
En ſcheen een' heilant uit den hemel te verbeiden.
Die daegde ook op , toen zy , aen d' Albionsche rots
Met boei en ketens om den blanken arm geklonken ,
Een' draek ten doelwit ſtond , die , Roomſch of baſtert Gotſch
Van afkomst , rook en vlam en gloet van felle vonken
Ter ſnuite uit waſſemende , uit zyne golven vaert
Met ſpitſe hoornen , of de zee by ganche ſtroomen
Ter keele uitbraakt , en met den ſcherpen ſlingerſtaert
De baren geeffelt om dees treurige op te koomen.
Dit ſtaet 's lants Perſeus niet (of heet hy Herkules ?)
Te lyden : van den noot , den hoogſten noot gedaghvaerd

Redt

Redt hy , gezetelt op zyn zeepaert , de Prinffes ,
 En taiftert reis op reis met zyn onquetsbaer flagzwaert
 Het ondiër op de hùit , vol plaeten , dat het kraek' ,
 En , uit de barning hem met gloeiende oogeblikken
 Aenspuwend , bloet en gal en ingewanden braek' .
 De Britfche Andromeda , dus vry van dootlyk fchrikken ,
 En van haere yzre boei ontkluiftert , eert den helt
 Op vrye voeten , en gezint zyn deugt te loonen ,
 Een deugt , naer heur verdienfte op geenen prys gefelt ,
 Biedt hem heur' haerbant aen en 't recht van twee paer kroonen.
 Uw zangeres geleidt 's ryks heilant , toegejuicht
 En bly gewellekoomt van duizent duizent monden ,
 Waer hy , den Godt gelyk , voor wien zich Oofflant buigt ,
 Verfchynt in 't vrye ryk , naer 't zegevierend Londen.
 De ryksraet , meefter , toen gekroonde dwinglandy
 Haer hof ter middernacht had met een fank verlaeten ,
 Kroont op Westmunfters koor met WILHEM zyn MARY ,
 Zyne Aertsvorftin , den bant van Britfche en duitfche Staeten ,
 't Schenkaedje en onderpant des hemels , hem van Godt
 Gefchonken , op 't gejuich van Londens burgerye ,
 Toen Neêrlants Herkules de wicken had geknot ,
 Den haviksklauw gekort van Vrankryks ftaetharpye ;
 En , van den oorlogslaft te torffen half vermoeit ,
 In d' eerft ontloke beemt van leliën en roozen ,
 Die op MARYES wang , vol dau , vol geuren , bloeit
 En blooft , zyn' arbeit met genoegén quam verpoozen.
 Maer och ! wat is de vreugt van 't menfchdom kort en kleen !
 Wat heeft de luifter der onfterffelyke vonken ,
 Die uit twee oogén al den aardkloot over fcheen.
 Met licht en leven , och ! te haefligh uitgeblonken !
 Gy fterft , MARY , of leeft onendig door de doot ;
 En 't hof zit ftom , of fmelt in ongeveinsde traenen ,
 Terwyl uw Vorft , des doots grimmaffen ftaag te groot ,
 Waer zy met vier en ftael door dichte ruitervaenen

En regementen spookt , bezwymt op 't ledekant.
 Nu ziet ook Londen met zyn volgepropte straeten
 Uit andere oogten , dan , toen zy , door WILHEMS brant
 In vlam gestoken , en in blyfchap uitgelaeten ,
 Met Karel , Karels zoon , de jeugdige erfvorstin
 Der Britfche fluierkroone , op 't fpoor der Godsvrucht leidden
 Naer 't kuifche bruitsbed , dat de deugden , eens van zin ,
 Den trougenooten in de ruime hofzael fpreidden.
 Uw dappre dichtheldin , o ROTGANS , die de ftreek
 Der Mantuaenfche zwaen geleeraert is te houden
 In haer verheve vlucht , die nergens ooit bezweek ,
 Geleidt ons door den helt , den Aertshelt , dien d' aelouden ,
 Waer hun het zaligh lot van onzen tyt te beurt
 Gevallen , kranften met onfterflyke laurieren ,
 Van zyne wieg , die vroeg in vorftlyk lamper treurt.
 Gy meldt ons WILHEMS jeugt , en ftaetftaf , en banieren
 En kruisftandaerden , die , voor 't Keulfche keurhof Bon
 Na Naerdens winft geplant , of uit zyn torentransfen
 Afwaciende , den ren van Luidwyks oorlogszon
 Dwarsboomden en haer licht verduifterden en glansfen.
 Gy voert den veltheer , die 't geweld ten lande uit preft
 (Terwyl hy , ver van huis , met zyne benden tovert)
 En zonder slag of ftoot al 't overheert geweft
 Met fteên en veftingen op eenen fprong veroverft ,
 In 't bloedigh oorlogsveld van 't Henegoufch Senef ,
 Dat met Kondé getuigt , hoe hy zy opgewaffen ,
 (Gunt d' Almagt dat dit hoeft nooit loot noch kogel treff')
 Om slag op slag Bourbon met kracht t' ontharrenaffen.
 Gy zingt ons , hoe de Graef , het rykfte plonderneft
 Van omgekocht gefchut , den vyant zy ontwongen ;
 Hoe by d' aeloude Abdy en Bergens hooge velt
 De Lutfenburger van Oranje braef besprongen.
 Hier deift nu d' overmoet , die dertel aen den difch
 Den Helt befchimpte ; hier verftuift , hoe juift geregelt ,

Hoe dapper, 's vyants maght in ruigte en wildernis,
En laet het vréverbont met heldenbloet bezegelt.

Vaer voort, o ROTGANS; voer met uwen heldentrant
Den tweeden Konstantyn, den Britschen Alexander,
Gestreekt van weêr en wint naer d' Iersche zee kust; plant
Op d' oevers van de Boine Oranjes leeuweflander,
En triomfeer met hem, van edel stof begruift,
Die, naer zyn grootvaers wys, de stroomen door durft waeden,
Den vyant stort op 't lyf en afmaekt voor de vuift,
En kroon hem te Dublin met groenende eikebladen.

Verzel zyn rykstriomf met uwen Stichtschen Graef,
Met Lymerik, het hoofd der Iersche nachtgedrochten,
Door Godarts kling en tong, in ieder even braef,
Tot WILHEMS hulde en trou manhaftigh afgevochten.

Ook zinge uw Kallioop, hoe Namens blaeu arduin
Als wasch smelt' voor zyn vier en kogels en kortouwen;
Hoe d' onherwinbre rots met neêrgeboge kruin
't Verwaten poortschrift stae wilvaerdigh uit te houwen.

Zy zinge, hoe de helt, van 't gruwzaam vloekgespan
Geveiligt door Godt zelf en d' englelyfwachtbende,

Den kryg zyne afscheit geeve in Christenryk, en van
Verwoede menschenmoort maeke een gezegent ende,

En gun' twee werelden te schryven in haer rust:

Door WILHEMS arm herbloeit de heileu van August.

A. MOONEN.

O P

WILLEM DEN DERDEN,

Koning van Groot Britanje , Vrankryk
en Yrlandt , Beschermmer des Geloofs,

enz.

In Heldendicht beschreven door den HEERE

L U K A S R O T G A N S.

— *Famam qui terminat astris.*

*Is nu vry hooger , dan uw Domkerk met haar tooren ,
O Vitrecht ! op den lof van uwven ingebooren ,
Uw Zoon , Apolloos Zoon , die door zyn Neêrduitſch
dicht*

*Uw Stadt en Statenhof onendig heeft verplicht.
Hoe bleef haar aandacht vaak als opgetogen hangen
Aan zyn beroemde Lier- zyn Zege- en Herders-zangen !
't Zy hy de dapperheit geleidt in 't oorlogsveld ,
Of op het lantvermaak zyn zachte snaaren ſtelt ,
Of helpt de Ryksvorſtin bedrukt naar 't graf' geleien ,
Een halve weerelt met haar volken aan het ſchreien ,
Niet uitgelaaten wilt als 't ongeſtuimig ryk
Van zoo veel dichters , maar zich zelven ſteets gelyk ;*

Zoo

Zoo vloeiende als de gladgekemde Vechterstroomen
 Daar in hun kristallyn zich spiegelen de boomen.
 Men ziet dan endlyk noch zyn uitgewrochte werk
 De drieste onwetenheid en boozen nyd te sterk.
 Nu zweeft de Stichtsche Zwaan, best aan zyn wiek te kennen,
 Veel hooger dan voorheen op zyn vergulde pennen:
 Hy zuivert, daar by met zyn vlerken klapt, de lucht;
 En naakt de zon zelf als een arent in zyn vlucht.
 De wakkre dichter is ter goeder uur geboren,
 Die zynen toon, op u gestelt, alom laat hooren
 O Grootte WILLEM! die alle eeuwen door, uw naam
 Verspreidde, en stof verschafte aan d'onverzaadbre Faam.
 Zyn edle zang zal uw bedryf en leven melden,
 U eeren als 't juweel van oude en nieuwe helden.
 't Zy by in eene beemt van deugden weiden gaat,
 Of uwe srydtbre kruin met lauren overlaat.
 Zyn zangheldin volgt zelfs in Irlant uw banieren,
 Terwyl uw vyant vlucht langs 't velt van zyn papieren,
 Van schrik benepen: daar in 't heetste van dien gloet
 De BOYNE zelf zich ziet bepurpert met uw bloet;
 En gy in 't open velt den tegenstrever dagvaart,
 Die ziddrend wegdruipt op het zwaaien van uw slagzwaard.
 Gy koost dan deeze stof zoo waardig voor uw dicht
 O ROTGANS! om uw licht t'ontsteken aan dat licht,
 En viel met lust aan 't werk, om 's Konings krygsbedryven
 Door uwe Fenixveer in louter gout te schryven;
 Den Helt naar 't leven, ruim zoo duurzaam als in prent,
 Net af te schilderen op eeuwig perkement.
 Dit hoofwerk tart den nydt en 't roefden van de jaaren.
 Al wat uw geest en vlyt van langer handt kon gaaren,
 Uw keurig out en nieu, een onwaardeerbare schat,
 Ontdekt zich ylinks in het opslaan van uw bladt.
 Een ander oordeel vry, dit raakt kunstkenners nader.
 Hier vloeit een bron, hier springt een onuitputbare ader.

*'k Verneem het puikstuk hier van Neêrlants Poëzy.
 Een ander lyme aan een veel hondert regels vry ;
 Als was'er zelf een prys op Helikon te winnen
 Ten koste van den naam der Helden en Heldinnen ,
 Gelyk hier af , helaas ! getuigen kan de tydt ;
 Uw werk blyft duurzaam werk en d'euwigheit gewyt.
 't Is waar , veel waagt gy , die in zee u durft begeven ,
 In zulk een zee , daar gy zoo groot een Konings leven
 Als een Arion op uw zuivre snaren speelt ,
 Op welke klank de vis zich roert , de vogel queelt ;
 Maar , kon men ergens den bequamen dichter vinden ,
 Gy waart alleen het die 't u zelf most onderwinden.
 Wy zien hierop , hoe fel een Scyll' van afgunst bernt ,
 Eerlang uw harp om hoog ophangen in 't gesternt ;
 Terwyl uw glori by den Naneef wort voldongen ,
 Die d' Agrippynsche Zwaan zoo groots hebt nagezongen ,
 Dat elk by zulk een stof ook roemt de taal en styl.
 Zoo leeft ENEAS door de puikschacht van VIRGYL.*

JOANNES BRAND.

Aan

Aan den Heere
L U K A S R O T G A N S ;
wanneer zijn Ed. het Léven van
WILLEM DEN DERDEN
In Heldendicht uitgaf.

U zwigte elk een die tragt op maat in 't duits te schryven
Hier ziet gy een Tafreel van WILLEMS krygsbedryven.
O Dichters , roemd met my dit weërgalooze werk !
Doorziet, doorleefd het vry. Geen tyd noch nyd zoo sterck
Zal ooit dit Proefftuk van de Dichtkunft kunnen fchaaden.
De Dichter leefd hier door , als WILLEM door zyn' daaden.
Zyn roem zal eeuwig zyn in Neederland bekend ;
Zo lang Latonaas Zoon zyn gouden wagen mend ,
En rondom 't Aardryk doet zyn vlugge paarden rennen ,
Zo word des Dichters Lof verbreid door Fenixpennen.

Geen wonder dat hy lang beroemd was door de Faam :
Want wie is tot zo groot een vorftlyk werk bekwaam ?
Mogt Maroos pen alleen Enéas togt verhaalen ,
En moest Apéls penfeel Vorft Alexander maalen.
Gewis 't komt ROTGANS toe te zingen WILLEMS daân ;
Mids wy Hem eeren als den Duitfen Mantuaan.

O ROTGANS , 'k ben verrukt door uwe Heldenzangen !
Uw' Vechtnimf houd myn' Ziel en ooren als gevangen.
Vaar voort met d'iever , die vol luifter in U blaakt.
Uw Dichttafreel , zo fchoon , zo heerlyk , zo volmaakt
En keurlyk gefchakeerd , doet heel de waereld blyken ,
Dat Neêrlands Dichtrenrei voor U de vlag moet ftryken.
De Dichters zyn verplicht te roemen neevens my ,
Eerbiedig eindeloos uw Heldenpoëzy.

S. VANDER HEIDEN.

Op

Op het Leven
V A N
WILHEM DEN DERDEN,
In Heldendicht beschreven door den
H E E R
L. R O T G A N S.

*Et Britsche Ryksgebied , van Thetis zoute baaren
Rondom bespoelt , gekust , en dat het Godendom
Van Nereus woeste ryk de kroon zette op de haaren ,
Waar door zyn heerlykheid tot aan de starren klom ;
Is menigwerf geschokt door felle burgerkrygen ,
Waar door het , half ontzielt , moest naar zyn adem hygen.*

*Wat heeft dat Ryk niet tot een moordtooneel verstrekt
Van doller woede , daar de felle Roofharpyen
Haar rolle op speelden ? hoe is niet de grond bevestigd
Met Vorstenbloed , door wraak , geplengt aan allen zyen
Van muytelingen , dien de rykskroon stak in 't oog ,
Waar op hun moorders hert zyn giftig zwadder spoog !*

*Maar zoo het Koningdom ten doel stont van verraders ,
Die , ver van hunnen plicht , der Vorsten hoog gezag
Vertraden ; en van 't ryk de zenuwen en aders
Afsneden : hoe wierd ook niet vaak de heldre dag
Der Britten , door een drom beerschzuchtige aartschtierannen ,
Ontschapen in een nacht , en uit het ryk verbannen !*

De Roomfche Heuvelftadt , van 't Priesterfchap beheert ,
Die d'armen baars gebieds in alle heerschappyen
Der waereld ftaat , en 't al door vuur en ftaal verteert ,
Wat niet , op haaren wenk , eerbiedig zich wil vlyen
Slaafs onder haar gezag en oppermogentheit ;
Heeft vaak ook 's Ryks verderf en ondergang bereid.

Hoe heuglyk mag dan 't Ryk d' ontrolde zegevaanen
Nu fteeken op de spits van kerk- en torentrans !
Naardien d' Oranjezon zyn troon en onderdaanen
Zoo lieffelyk beftraalt met haaren gouden glans ;
Dat WILLEM HENDRIKS arm 't geflaakt heeft uit de banden ,
Toen zyne jongfte dag en doodsnoed fcheen voorbanden.

Dit is de dappre Vorft , die , met zyne oorlogsmagt ,
By 't guure winterty dorft bruiſchen door de baaren
Van Vader Oceaen , in fpyt van Eools kracht ,
Op dat hy Brittenland , als Schermbeer , zou bewaaren
Voor wettenschennis en verhaatte dwinglandy ,
En 't Ryk ontkluiserde uit gevloekte flaverny.

Praal dan , o Engeland , met recht op zulk een Koning ,
Die zich in 't harnas ftak , om wven veegen Staat
Te redden. wat gy hem kond ſchenken tot belooning
Houd nimmer d'evenaar van die doorluchte daad.
Wil dan ontrent den Vorft getrouw en dankbaar blyven ,
En met uw goed en bloet zyn Koningszetel ftyven.

Hy is die Held , die Prins , uit Keizersbloet geteelt ,
Wiens dapperheit en deugd klinkt door de bruine wolken ;
Die door geen pen volmaakt kan worden uitgebeeld.
De Groote WILHEM , 't heil , de vreugd van zoo veel volken ,
Wiens naam eeuwte in eeuwte uit alom zal zyn geëert ,
By elk die vorftendeugd en kloek bedryf waardeert.

Wien nu ontsteekt de lust , om WILHEMS wieg en leven ,
In zuiver Nederduitsch , op vader Vondels trant
Te zien ! by lees dit werk , zoo meesterlyk geschreven ,
Door ROTGANS fenixveér , als of 't Apelles hand
Naar 't leven had gemaakt : dat niet behoeft te zwigten
Voor Maroos en Homeers beroemde heldendichten.

O Dichter van het Sticht ! ô groote Apolloos zoon !
Parnas lang toegewyt , en van de Zanggodinnen
Zoo hoog geacht , bemint , om uw volmaakten toon :
Kon Orpheus d'aandacht , door zyn zang en snaartuig , winnen
Van 't woudgedierte ; uw zang wekt rotz en marmersteen ,
En blaast hem 't leven in die half verstorven schein.

Hoe wonderlyk schakeert gy uwe keur van zangen !
Hoe wel past elks verbaal op d'uitgekipte zaak ,
En in des spreekers mond ! hoe weet gy 't hert te vangen ,
Door zoo verscheide stoff , zoo nut , zoo vol vermaak !
't Werk is zich zelf gelyk , of 't klinkt op oorlogsgalmen ,
Dan of de Liefde prykt met haare zegepalmen.

Doet gy de Zeenimf aan haar watermaagdenstoet
Verhaalen , hoe het pronk van Hollandsch Admiraalen ,
De dappre Michaël , verft Thetis schoot door 't bloet
Zyns vyands ; en zyn arm de zege kon behaalen ,
Op Fransche en Britsche vloot : wie schrikt niet voor 't gevecht ?
Maar wie die d'eerkrans niet om 's Dichters haaren vlecht ?

Daar schokt de waereld uit haare assen , door het donderen
Van 't zwangere metaal , zoo vreeslyk door zyn kracht.
De hemel kraakt. de kolk des afgronds gaapt van onderen ,
En toond den vlooteling hoe 't zoute graf hem wacht.
O ROTGANS , gy voert ons met Neerlandsch Waterhelden ,
In 't heetste van den slag op Nereus pekelvelden !

Maar

Maar als gy , moè van kryg , de minnewimpel steekt
Op 's Vorsten steng , en doet uw zangnimf hem geleiden
Door 't zout , naar Karels hof : hoe ziet men daar gequeekt
De zuivre kuische min , van tochten afgescheiden ,
In WILLEMS hert ! hoe teër streelt dan uw heldendicht
Het oor ! 't oog spiegelt zich in 't aangenaam gezigt.

Doet ge ons de huwlykspraal en 't bruiloftsfeest beschouwen
Des Vorsten ; wat is hier al Koningklyke pracht !
Hoe ryft uw heldentoon by 't Vorstelyke trouwen !
Wy voelen ons met U in Wihals zaal gebragt :
Wy zien Prins WILLEM en MARIA in den tempel ,
Daar 't blyde heilgeschal klinkt over trans en drempel.

Maar als gy , in den nacht van 's Vorsten Bruiloftsmaal ,
Den braaven Benting doet den droeven staat vermelden
Van Nederland : wie schrikt , wie yst niet voor 't verhaal ?
Hoe gilt de naare kreet noch over stroom en velden !
Wiens oog herschept gy in geen brakke traanenvloed ,
Daar 't droevig tafereel noch rookt van 't lauwe bloet !

Als gy dan WILHEM weêr met zyne veldbanieren
Vertoont , daar hy een vest of sterke stad bespringt ;
Of daar zyn heldenvuist behaalt de krygslaurieren ,
Als hy op 't brieschend ros door 's vyands benden dringt ;
Wat staat uw Zangnimf dan geen hooge Mavorstoonen ,
En ciera des Vorsten kruin met groene zeegekroonen !

Wanneer uw Klio , na d'orkaanen , 't zonnelicht
Van vrede voor ons oog zoo gheijende op doet daagen ;
Hoe vleit die zuivre glans , door 't luisterryk gezigt
Ons oog , thans vrygemaakt van oorlogsgloet en plaagen !
Hoe schel , hoe lieffelyk klinkt uwe vreebazuin
Door alle kreitzen van den Nederlandschen tuin !

Maar als ge uw' toon verheft , Cieraad van Neêrlands Dichters ;
Dat gy den grooten Vorst ter hooger rykstroon voert ;
Dan bralt gy uit den lof van Brittens vryheidsstichters ,
En geeffelt hem , die 't ryk in banden had gesnoert.
Hoe klinkt Prins WILHEMS lof tot 's hemels hoogste boogen ,
Als wy hem door uw zang zien op den throon verhoogen !

O ROTGANS , Utrechts pronk , door hoogbegaaft verstand !
Wiert held Achill geacht van Koningk Alexander
Gelukkig , dat Homeer met zyne vlugge hand
Beschreven had den roem van zynen zegeftander ,
En leven: 't baart gewis ook in des Koningks hert
Genoegen , dat zyn lof door u gezongen werd.

Dat dan de Hemel u , ô Dichter , spaare in 't leven ,
En gy , langs 't eigen spoor , 't bedryf van Brittens Vorst ,
Des Grooten Koningks , ook aan Nederland moogt geeven ,
Daar zynen heldenarm de zwaare rykslast torst :
Terwyl zyn eerbazuin klinkt boven lucht en wolken ,
En by den ryksstaf zwaait in spyt van d'afgrondskolken.

Maar wyl Europe nu , door 't oorlog afgestreeën ,
Den glans der Vredeson weêr op haar kim ziet straalen ,
Moogt gy fluks anderwerf op 't groote schouwburg treên ,
En door uw zwaaneveêr den heldenlof afmaalen
Der Britsche Majesteit , van daar hy stygt ten troon ;
Tot daar ge uw rol besluit met Ryswyks Vreedetoon.

F. HALMA.

KLINK-

K L I N K D I C H T ,

Op het Leven van

WILLEM DEN DERDEN,

In HELDENDICHT beschreven door den Heere

L U K A S R O T G A N S .

Ie sal een kroon voor 't hoofd des Groten WILLEMS
vlechten

Een Kroon , die waardig is het brein van fulk een
Vorst ;

Die , swoegende , al de sorg van gansch EUROPE tofst ,
Om haar verwoesten stant uit puin wêer op te rechten :
't Zy met de Twist door 't staal heldhaftig te beslechten,
Die overal haar grond met edel bloed bemorst ;
Of liever door de Vree , waar naar sy hygt en dorst ,
De breuk , schier hopeloos , weer dicht aan een te hechten ?
't Is Neêrland , dat hem 't eerst ontving in synen schoot ,
En 't Britsê Ryk , door hem verwekt als van de dood ,
Gepaart met al den stoet der trouwe Bondgenoten :
Dees schaffen , elk om stryd , het flonkrend kroonsieraad ,
Wiens glans , den tyd ten duur , hier snel en tintlend staat ;
Wyl 't ROTGANS in dit werk heeft als in gout besloten.

D. SMOUT.

VER-

V E R K L A R I N G

Van de PRINT voor 't I BOEK.

PRINS WILHEM HENRIK geeft, als bruidegom, zyn hand
Aan Britlands Ryksprinses, MARIA, d'eer der vrouwen.

De Godsvrucht ziet om hoog, om 's hemels troon t' aanschouwen,
Voor 't heilig offervuur dat op Gods altaar brand.

Kloekmoedigheid, bekleed met prachtige sieraaden,

Met ster en scepter, strekt een lyfwacht aan den Held.

De Zuiverheid, zo kuisch gelyk haar duif, verzelt

De schoone bruid, en pronkt met zedige gewaaden.

's Lands Algemeene Vreugd word door een vrouw verbeeld:

Zy heeft een bloemkrans en een scheepsroer in haar handen,

Een kroon op 't hoofd, en juicht om 't heil van zeen en landen.

De * Ryksbeschermgod draagt de vrucht die 't aardryk teelt,

Door Overvloed gestort in Acheloüs horen:

Hy heeft een offerschaal in zyne vuist gelaân.

De blyde Hymen ziet de plechtigheeden aan.

Gods Alvoorzienigheid kan hier 't gezigt bekooren:

De zon versiert haar borst; een oog blinkt op haar staf;

Zy wyft op 't vorstlyk Paar, en slaat haare oogen neder:

Zy preft de Luchtbodin van boven op haar veder:

Die daalt, op 't hoog bevel, van haaren wolktrou af.

Hier ziet men aan den disch het vrolyk troufeest vieren,

Terwyl de deugden, in 't verschiet, de bruidskoets sieren.

* Genius Angliæ.

WIL-

WILHEM DE III.

E E R S T E B O E K.

My lust een wapentoon te zetten op myn *Inlei-*
 snaaren, *ding.*
 D'ontrolde legervaan, door duizend
 krygsgevaaren,
 Op 't roeren van de trom, te volgen,
 en den Held

Te voeren in triomf uit Mavors oorlogsveld.
 My lust een zeeklaroen te steeken, en de kielen
 En watertorens, die van zeefoldaaten krielen,
 Te voeren door het zout op 't waaijen van de vlag.
 Gy Oorlogsgoden, die God Mavors ryksgezag
 Met uw vermogen styft, en streeft als lyfftaffieren,
 Voor 's Opperkonings oog met vliegende banieren,

*Aanvoe-
 ping.*

A

En

En ſchraagt de krygsas van de moedige Belloon',
 Helpt , helptme zingen en geleid myn heldentoon.
 Leert my den Oorlogsman afmaalen op myn bladen ,
 Die't land van 't ſlaafs geweld verloſte door zyn' daaden :
 Die voor den Godsdienſt ſtryd op't briefchende oorlogſpaard,
 En gantſch Europe in nood verdedigt door zyn zwaard.

*Aan-
 ſpraak
 aan de
 doorluch-
 te Voor-
 vaders
 van den
 Held.*

Doorluchte Vader, en Grootvaders van myn grooten
 Verwinnaar, ſchoon de dood uwe oogen houd geſlooten,
 En 't lichhaam, afgeſlooft door 't oorlog , ſlaapt in 't ſtof,
 Terwyl de ziel, om hoog by God in 't Hemelshof
 Verheerlykt, gaat ten rei by duizend Cherubynen ;
 Uw roem zal in myn Held weêr uit uw grafzerk ſchynen,
 En ſtraalen ſchieten door de gantſche waereld heen.

*Hunnen
 lof .*

Zo veel verwinningen , en ſterkbemuurde ſteên ,
 Den vyand afgeperſt , op zo veel zegetogten
 De krygslaurieren , om de ſtrydbre kruin gevlochten,
 In 't Spaanſche bloed geverſt : de Vryheid op haar ſtoel
 Verheven met haar ſpeer ; maar certyds 't wit en doel

*in Neêr-
 lands
 ſlaaking
 van 't
 Spaanſch
 geweld.*

Van Albaas razerny : den Godsdienſt op d'altaaren
 Beveſtigt in 't gezig van zielsgeweldenaaren :
 Gebocide ſlaaven uit de ketenen geſlaakt :
 De ziel des martelaars , op 't moordschavot geblaakt,
 Gehangen , of onthalt , bevredigt onder 't wreken :
 De bloedplakkaaten met de vlammen aangefteeken,
 En zo veel heil ten dienſt van Nederland verricht ;
 Zal nooit de Batavier vergeeten in zyn plicht.

Maar

Maar al die zaaken , hoe geviert en aangebeden ,
 Zyn minder , als myn Held te teelen uit uw leden :
 Ja al uw krygstrofeen , eerzuilen , hemelhoog
 Uit 's vyands puin geflicht , hoe heerelyk in 't oog ,
 Min waardig , (schoon de Faam alom hun lof zal melden)

*Dat hen
 echter tot
 minder
 eer strekt,
 dan d'it
 Vorst Wil-
 helm de
 III. hun-
 ne zoon is.*

Als dat gy Vaders zyt van zulk een Zoone , ô Helden !

* Heeft Nazo met dien toon Augustus oor geleit ;
 Myn Zangheldin , verliest op cere en dapperheid ,
 En zo veel deugden , kan haar yver niet bedwingen ,
 Om zulk een lofzang voor uw Nazaat na te zingen.
 Beroemde Vorsten steekt nu 't hoofd ten grafftede uit ,
 Verheerlykt met uw gunst myn vrolyk krygsgeluid.
 't Gaat wel , ô Helden , 'k heb u naauelyks aangesproken ;
 Of voel myne aders van een edel vuur ontstoken.

Noch eens 't gaat wel : uw gunst ontvonkt myn ingewand.

Vaar voort dan , Zangheldin , maar laat de minnebrand

Uw baak verftrekken om die heirbaan op te streeven ;

Maar geen onkuifche vlam , als eer de Grieken schreven ,

Ontfteeken in de borst van Paris , zal myn blad

Bezoedelen met puin van troon of koningsftad.

Een kuifche minnedrift , gebout op zuivre gronden ,

Gekoeffert van de deugd , om zo veel hellsche vonden

In hun geboortensuur te smooren , en het quaad

Te keeren , voed myn pen , en ftuurt myn heldenmaat.

Het guure Herftfaizoen , bevrucht van wintervlaagen ,

Verloste een korten tyd het land van d'oorlogsplaagen ,

*Vorst Wil-
 helms Min-
 als de
 grondflag
 van dit
 helden-
 dicht ;*

*hoerze, na
 't eimli-
 gen der
 veldtogt ,*

* Ovidius in 't laaste boek van de Herscheppinge.

*zyn hert
ontfonkt*

En dwong den legerknaap te wyken uit het veld ,
 In 't heetste van het woën ; als Neêrlands Oorlogsheld ,
 De derde WILHEM , uit het zegeryke Oranje
 Gesprooten , en den echt van 't Koninklyk Britanje ,
 De minnevonken queekt in 't edelmoedig bloed.
 Een zoete hertstogt prangt het vorstelyk gemoed ,
 En doet zyn hert , voorheen' onwinbaar , nu bezwyken.
 Hy had , niet lang geleên , in d'overzeefche ryken,
 Zyn oog verlustigt met het aangenaam gezigt
 Van Hertog Jakobs telg , Britanjes Konings Nicht :
 De tweede Karel was de broeder van haar Vader.
 Maria Stuarts roem ontvonkt Vorst WILHEMS ader.
 Hoe , zegt hy : zal de Min , in zulk een oorlogsgloed ,
 Niet uit te bluffchen als door dierbaar heldenbloed ,
 Nu van de togten van myn boezem zegepraalen ,
 En doen myn krygsdeugd voor haar heerschappyen daalen ?
 Weg laffe liefde , ik ban u eeuwig uit myn zin.
 Maar niet te hoog ! ik voel een ongeneesbre min
 Myne aders quetsen , en een goddelyk vermogen
 My dwingen de Prinses te groeten met myne oogen.
 Vaar wel dan voor een tyd verlegen Nederland ;
 Zo dra de fakkel van myn huuwlyk heeft gebrand ,
 En my gelukt tot bruid dat Ryksjuweel t'ontfangen ;
 Zal ik , geprikkeld van het uiterste verlangen ,
 Weérkeeren tot uw hulp , om Vrankryks kryggeweld
 Te stuiten , en uw zaak bepleiten in het veld.

*en valt op
Maria ,
Hertog
Jakobs
dochter,
en nicht
van
Karel den
tweeden ,
Koning
van En-
geland.*

Zo spreekt de Vorst , en doet den vloteling beveelen
 Zich reê te maaken tot den togt; zyn zeekasteelen
 De watervleugels aan te binden , om het zout
 Te klooven : elk verricht den last hem aanbetrouwt,
 En yvert om 't bevel met arbeid na te komen.
 De Goden van den Staat , van blydschap ingenomen
 Om 't opzet van den Held , genaaken hem om sryd.
 Elk heeft een gunstig hert zyn oogmerk toegewyd,
 En vergezelschapt met heilwenshende gedachten
 Den minnaar naar de kust , daar hem de schepen wachten :
 De Hemel , spreekenze , geleide u over zee ,
 En voere u veilig , Prins , aan Koning Stuarts ree ;
 Wil van Mariaas hert , als d'onze , zegepraalen.

Terstont gebied de Vorst de zeilen op te haalen ,
 Eool , de koning van de winden , plaatst zyn stoet
 In 't oosten , en de kiel bruist veilig door den vloed.
 De doeken zwellen , en de gladgekemde baaren
 Bereiden hem den weg. Neptuin , met waterschaaren
 Omfingeld , dobbert op zyn schulpkaros voor uit.
 De Nimfen naaken , als God Triton 't schor geluid
 Doet klinken over zee uit zynen krommen horen.
 De schone Galaté , uit Doris schoot geboren ,
 Voert , borlende uit den grond , de Zeegodinnen aan ;
 Zy ziet , in 't zwemmen om de kiel , de minnevaan
 Door d'oostewind gestreeld , op mast en stengen pronken.
 Zy leeft uit **WILHEMS** oog een hert vol minnevonken :

*De Vorst
 bereid
 zich , om
 't voltrek-
 ken zyns
 huwelijks,
 naar Bri-
 tannijs over
 te steeken.*

*Begeeft
 zich op
 zee , en
 word van
 't zeego-
 den om
 op zyne
 reis be-
 gunstigt.*

*en van
 Galaté.*

Wy volgen , zingtze , den verliefden Minnaar na ,
 En zullen u , ô Vorst , geleiden vroeg en spâ ,
 Ja vlytig dragen op onze armen door de stroomen ,
 Ik weet een minnedrift valt pynlyk in te toomen.

*die hare
 ongeluk-
 kige wry-
 andje
 zingt ,*

'k Heb ook in myne jeugd een minnewond gevoed ;
 En quynde in 't midden van de golven aan dien gloed ,
 Niet uit te blussen als door 't oog van myn verwinnaar.
 De zoon van Faunus en Simetis was myn minnaar.
 De stranden , daar wy vaak liefkoofden zy aan zy ,
 Zyn noch getuigen van ons aangenaam gevry :
 Myn beeltenis stond diep in Acis borst geschreven.
 Maar Polifemus , door een minnenyd gedreven ,
 (O doodlyk opzet!) verft zyn klaauwen, gantsch verwoed,
 En razende van spyt, in myn bemindes bloed.
 Myn vader Nereus , die de tomclooze baaren
 Met zynen drytand kemt, en Doris, die de jaaren
 Van zyne jeugd zo trou kon koestren met haar min ,
 Beweenden myn verlies met een verflagen zin.
 Myn onhei! wierd beschreit van alle waterryen.

*en den
 Prins een
 beter lot
 wenscht.*

'k Wensche u een beter lot , verliefde Prins , in 't vryen:
 Nooit meng' zo bitter gal uw zoete minnevrucht.
 Aanschouwt, myn' zusters, hoe die groote Veldheer zucht,
 En 't ingewand verlangt , om 't Pronkjuweel der vrouwen,
 Het voorwerp van zyn min , in Karels hof t'aanschouwen.
 Dryf, gryze Vader, dryf uw winden sneller voort.
 De kiel en stuur door de golven op dat woord,

En

En ankren veilig aan de Brittenlandse stranden.
 De witte Krytberg groet de fchepen onder 't landen;
 En zietze vrolyk, want de kryg heeft uitgewoed,
 Niet meer als vyand, maar als vrienden in 't gemoet.

De Teemsvoogdes, beluft den Veldheer met haare oogen
 Te naaken, had een rok van purper aangetogen:
 De blonde haarvlecht, die zo fierlyk speelt en krult
 Langs borft en fchouders, met een krans van wier gehult;
 Begeerig met haar floet den Minnaar op te wachten.
 Maar WILHEM, afgemat door teedre minneklagten,
 Verpoofde door den flaap de togten van fijn hert.
 Ik zal, zo fpreekt de Nimf, fchoon my 't geheugen fmert,
 O watermaagden, 't geen ik heb gezien voor dezen
 Verhaalen; WILHEMS komt, een Vorft by elk geprezen,
 Errinnert my de zaak, zyn oog ontfluit myn mond.
 De Nimfen zitten om haar wagen neêr in 't rond:

Ik ken, zo vaartze voort, dien roem der Oorlogshelden.
 Ik heb de Faam voorheen' zyn daaden hooren melden.
 De Britfe Kroon, helaas, door droevig misverftand,
 In kryg gewikkeld met den Staat van Nederland,
 Kreeg kontfchap in 't begin van al deze oorlogsplaagen,
 Dat hem de zeeftaf en 't gebied was opgedraagen
 Van Neêrlands vlooten, om, in 't bloedig zeegevecht,
 Door krygskunde en beleid, te ftryden voor het recht.
 'k Zag vierwerf achtereen de hooge zeekaftelen,
 Drie vlooten, op het zout een fellen krygsrol fpeelen:

*De Teems-
 vorftin, op
 't eier-
 lykft ge-
 toot,
 komt
 den Vorft
 te gemoet,
 maar
 vind hem
 flapende.*

*Verhaalt
 onderfuf-
 fchen de
 Zeege-
 vechten
 van de
 jaaren
 1672 en
 1673.*

Want

Want Vrankryk styfde , trots op 't hooge zeegezag ,
 (De zaak is u bekend) de Brittenlandse vlag .
 Ik dreef myn stroomgespan in 't midden van de baaren ;
 Beluſt den ſtryd van ver t'aanſchouwen , en de maaren ,
 Indien de zegen ons begunſtigde in den ſlag ,
 Te draagen naar den Teems op dien gewenſchten dag .
 De dubbele Koningsmagt daagt op van alle kanten ,
 Beluſt de Britſe Roos in Neêrlands Tuin te planten ,
 Of Franſe Leliën te zaaijen door het veld ;
 Maar Hollands Leeuw bewaakt zyn erf in 't zeegegeweld .
 Prins Jakob leid vol moed zyns broeders oorlogsvlooten
 Als Admiraal , beſtuumt van Edelliën en Grooten ,
 Pilaaren van het ryk , ſiraaden van het hof :
 Elk ſtrekt een Watergod , en vlamt op eere en lof ;
 Ja wenſcht de zegekroon te drukken op zyn haaren ,
 Of eeuwig na de dood te leeven in de blaären ,
 En heldenſchriften , die nooit nyd of tyd verſlind .
 De roode Vlag vertoont het hoogſte zeebewind .
 De rechter vleugel , daar de witte ſcheepsſtandaarden ,
 Door eedt en krygsverbond , met onze vaanen paarden ,
 Word door het Frans bevel geleid van Graaf d'Eſtré .
 De dappre Sandwich voert de ſlinker aan in zee .
 Maar 't is onnodig al de Helden op te noemen ;
 Gy hebt de naamen door hun daaden hooren roemen .
 De Staat van Neêrland zend den grooten Michaël
 Met zyne vlooten af (hy had noch 't zeebevel

*Jakob,
 Harlog
 van Fork
 had toen
 't hoofd-
 gezag
 over de
 Engel-
 ſche,*

*gelyk de
 Grave
 d'Eſtré
 over de
 Franſche
 vloot.*

*De Rui-
 ter, heeft*

Ter dezer uure niet uit WILHEMS mond ontfangen.)
 De Hoofden, wederzyds ten ftryd geruft, verlangen
 En dorften om het bloed te zwelgen onder 't flaan.
 De ftryd begint. 't metaal barft los; en d'Oceaan,
 Verftrekt een moordtoneel. ja beide d'Admiraalen,
 Beluft met doodlyk loot elkanderen t'onthaalen,
 Staan pal als leeuwen met een onverfchrokken moed.
 De golf van Sowlsbay rookt van 't verfchgeplengde bloed.
 De braaven sneuvelen, en moeten 't leven laaten.
 De ftrydbre Montagu, de roem der zeefoldaaten,
 Die eeuwig flaafde voor Vorft Karels ryksgezag,
 Die dubble Troonzuil in den raad en kryg, (o flag,
 Die Londen eeuwig zal beweenen en beklaagen!)
 Word met zyn zoon, helaas! te deereyk verflaagen:
 De vlammen weiden in zyn waterflot; de nood
 Vermaant den Graaf zyn heil te zoeken in de boot;
 Matroos en zeeman volgt, om 't leven te bewaaren,
 Maar fmoort, voor 't vuur bevreeft, in 't midden van de baaren.
 O deerlyk einde van Britanjes Watergod!
 Maar Hollands Admiraal ontmoet geen beter lot.
 Ik zag een doodlyk loot zyne ingewanden fcheuren;
 En moest den braaven Gent, myn vyand zelf, betreuren.
 De kaaken van de Faam gezwollen van 's mans lof,
 Trompetten lang zyn deugd in Koning Karels hof.
 Rochefter zag voorheen', door onze nederlaagen,
 Dat ftrydbaar waterhoofd de zeelaurieren draagen,

*het gebied
 over de
 Neder-
 landfe
 zeemagt.*

*Schrikke-
 lykheid
 des ge-
 wechts.*

*Montagu,
 wiens lof
 word op-
 gehaalt.
 sneuvelt
 met zyn
 zoon.*

*De Baron
 van Gent
 word ge-
 fchooten.*

zyn lof.

En wondren doen , zo kloek door Ruitcr aangevoert :
 Dat moet ik melden ; fchoon 't verhaal myn hert ontroert ,
 En 't fchaadlyk oorlogsvuur noch blikfemt in myne oogen.
 't Algierfe roofgefpuis bezuurde 's mans vermogen.
 De Turkfè Maan bezweek voor zulk een Waterzon.
 Nu legt hy neêrgevclt die andren overwon.
 ô Britten ftaat my toe dat ik den held mag eeren :
 Het is een deugd de deugd zyns vyands te waardeeren.
 De ftryd groeit vreeslyk aan, men moord, men blaakt, men woed.

*De Hertog
 van Fork
 gaat over
 op 't fchip
 Londen.*

Prins Jakob, in 't gevaar van 't Godendom behoed,
 Verlaat zyn zeekafteel, doorboort aan alle kanten,
 Hy doet zyn hoofdbanier en konings ftaande plant
 Op 't zeeſlot, dat zyn naam naar Karels ryksftad draagt.
 Held Herman, Schout by nacht, in 't krygsvuur onvertzaagt,
 Door 't bloedig ſchuim gevolgt van dappre Brittenlanders,
 Beftookt den Admiraal van Holland met zyn' ftanders,
 Die wacht den aanval van dien grooten Waterheld
 Op zynen fabel af, en trotft het zeegegeweld.

*Gevecht
 tuſſchen
 Herman
 en de
 Ruitcr.*

Men ziet de vyantſchap hun beide in d'oogen blaaken;
 Zy grimmen tegen een. men loft de koopre kaaken,
 Die ſcheuren 't ſtroomgevaarte, en booren door de kiel.
 Hier word matroos gewond, zygt neêr, en braakt de ziel.
 De leden vliegen langs 't verdek, door donderklooten,
 Van buskruit voortgepreſt, den zeeman afgeſchooten.
 Men kruift van wederzyds met branders door de vloot.
 Daar ſtorten maſt en ſteng, getroffen door het loot,

*Verdere
 beſchry-
 ving van
 den ſlag.*

Met

Met vreeselyk gekraak, en spoelen op de baaren
 De zwavelvlammen af. een heir van waterschaaren
 Dryft zieleloos op 't zout, en verft de zee met bloed.
 Daar ziet men 't oorlogfchip verdrinken in den vloed.
 Hier zengt de kiel de lucht, verraft door brandgaljooten.
 Een fchrikkelyk gekerm verryft uit bei de vlooten.
 De doodelyke pyn ontfluit den bleeken mond
 Van 't volk, door bouten, fchroot, of splinters zwaar gewond.
 Dat onweêr daverde verbaarlyk in myne ooren.
 Ik treurde om 't droevig lot den vloteling befchoren,
 En zag de zon met bloed in d'oogen ondergaan.
 De nacht voerde eindelyk de donkre fchimmen aan,
 En bruine fchaduwten, terwyl de helden ftreden.
 De fchepen zakken af in orde en in geleden.
 Elk voegt zich op zyn poft, en volgt zyn zeevoogds vlag.
 Zo fcheid de vloot van een op 't fcheiden van den dag.
 Men doet van wederzyds de reddelooze fchepen,
 Van 't barftende metaal doornagelt, binnen fleepen.
 Men zend de dooden en gequetften naar het land,
 En loft dat laftig pak. de vlooten houden ftand
 Elkandren in 't gezigt: een yder vlamt op voordeel,
 En ftyft zyn dapperheid met krygsbeleid en oordeel.
 Zo kruift men heene en weêr een lange wyl op zee.
 De guure winter naakt en voert de stormen meê,
 En dwingt den vloteling te zeilen naar de kusten,
 En van zyn arbeid in de havens uit te ruften.

*De nacht
fcheidt
het ge-
vecht.*

*De vlooten ver-
laaten de
zee.*

*Aan-
spraak
aan de
zeelieken.*

Nu zegt Matroos verheugt : vaar wel , ô scheepsgebou ,
Ik slaap veel veiliger in d'armen van myn vrou.
Ja zeil vry heen' , verhaal uw vriend en bloedverwanten
Het onweêr , dat u dreigde aan boort van alle kanten ;
Maar wil uw blydschap wat bepaalen met de dood
Der helden , die ge in 't bloed zaagt wentlen op de vloot ;
En sneuvlen aan uw zy: betrou geen aardfche zaaken :
Hun nootlot is voorby , en 't uwe zal genaaken.
De weifende oorlogskans , vol wisselvalligheid ,
Heeft yders uur getelt , en elk zyn deel bereid.
Zo spreek ik , en gelei de schepen met myne oogen.

Men had de vyandschap te diep in 't hert gezoogen ;
Dat dodelyk venyn , door merg en ingewand
Gekroopen , liet geen rust , maar stookte brand op brand
De koude winter kon dien oorlogsgloed niet bluffen.
Het schrandre krygsbeleid sloop nimmer ondertuffen

*Het Par-
lement by
een geroe-
pen.*

Roept koning Karel , in den aanvang van het jaar ,
Den Raad van 't ryk by een : hier bleek de haatlust klaar :

*Rede van
aen Gra-
we van
Schaftbu-
ry , Kan-
cellier van
Engel-
land.*

Men moet , zo spreekenze , Karthago nu verdelgen ,
En 't weêrpartydig bloed der Nederlanden zwelgen :
Zy waren eeuwen lang de vyanden van 't ryk ,
Uit eige neigingen en voordeel te gelyk.

*Wakker-
heid van
de Staa-
ren en den
Prinse.*

Men vischt naar middelen , om schatten uit te vinden :
Een sterke zenuw , om het oorlog aan te binden .
Geen minder vlyt betoont de Staat van Nederland ,
d'Oranjeboom , zo versch in dezen hof geplant ,

Begon in 't midden van den winter schoon te bloeijen;
 Men zag zelf op de zee zyn eedle vruchten groeijen
 Van zorg en wakkerheid, en in dien krygsorkaan
 Het land beschaduw't door zyn lozamer, veilig staan.
 Elk ziet op WILHEMS arm, gefchraagt door Gods vermogen.

*van
Oranje.*

De maan had zevenmaal haar horens ront geboogen.
 De blyde zomerzon steeg hoog aan 's hemels trans,

*De vloot-
ten komen
weder in
zee.*

En streelde 't aardryk met een aangenaamer glans:
 Wanneer de golven weêr van zeekasteelen krielen;

In overvloed bemant met onvertsaagde zielen.

Ik hoor hoe Nederland, op voordeel afgerecht,

En zeevaart uitgeleert, myn stroomen laagen legt;

En tracht de monden van myn havens toe te sluiten

*Toeleg.
op den
Teems;*

Met ballastfchepen, en heel diepgeladen fluiten,

En 't grove zinkgevaart te booren in myn grond:

Maar wakkerheid belet dien dodelyken vond.

Britanje doet als rook zyns vyands lift verdwynen;

*word voor-
gekomen*

'k Had anders aan dien brok wel eeuwig mogen quynen.

In d'ingewanden, was deeze aanslag niet gestuit.

Maar 't is myn oogmerk niet elks poging en besluit,

Zo schrande uitgedacht, te melden in 't byzonder.

Ik zeg alleen: ik moest dien fellen oorlogsdonder

Verdraagen in myn oor noch driemaal achtereen.

Driewerven wierde op zee vervaarelyk gestreên.

*Drie zee-
stagen in
de zomer.*

Driewerven dekte Apol zyne oogen op zyn wagen.

Prins Robbert leid de vloot; 't was Karels welbehagen

*Prins Rob-
bert ge-*

*bidt als
Admi-
raal.*

Hem 't hooge zeegezag te fchenken op dien tyd.

De Brittenlander was verzekert van zyn vlyt.

*Spreekt
zyne vlc-
telingen
aan,*

Ik hoor hem fchreeuwen : vecht ô helden voor de kroonen;

De koning zal uw moed in overvloed beloonen;

Ik zie voor u bereid een ryken buit en fchat.

Dat niemand nu zyn deugd door laffe vrees beklad' :

Wy hebben minder magt en kleinder vyand tegen ;

De krygskans lacht ons toe en vleit ons met den zegen.

Men zal den Batavier beftooken op zyn kuft.

Zo fpreekt hy ; en zyn woord vult elk met heldenluft.

Men zegt de Ruiters teeg op 't hooge fcheepskampanje ;

*en de Rui-
ter de
zyne.* Hy zwaait den waterftaf ter cere van Oranje,

En voert , al fpreekende , matroos en zeeman aan :

Ik zie de vyanden bereiden zich tot flaan ,

De dubble magten van twee Koningen gezonden ;

Myn zoonen toont uw moed ten trots van Seine en Londen :

Weid met uwe oogen in d'Oranje zeebanier.

En gy , ô Hoofden , volgt uw eed en plicht , zo dier

Gezwoeren aan dien Held ; helpt my zyn krygsbevelen ,

Terwyl de Vorft aan land zyne oorlogsrol zal fpeelen ,

Uitvoeren op de zee. vecht voor het vaderland ,

Voor vrou en kindren en 't geloof, ons waardfte pand :

De Lelikoning zou dat kerkjuweel belaagen.

Laat eeuwig Neêrlands fpeer den hoed van vryheid draagen

Door uwe dapperheid. Zo moedigt Michaël

De Hoofden van zyn vloot , zoldaat en zeegezel.

Daar

Daar gaat het dondren aan; daar barften d'yzere keelen.
 De kogels weiden in den buik der zeekasteelen,
 De stranden daveren door 't vreeslyk zeekrakkeel.
 De witte vlag ontsluit het bloedige toneel,
 Met Tromp (een Oorlogsman in 't zeebewind ervaren,
 Wiens naam, ons lang bekend, zal zweeven op de baaren,
 Zo lang Neptunus vuist den waterschepter zwaait.)
 Hier ziet men hoe de kiel om voordeel wend en draait,
 Dan by de wind, dan ooft- dan noord- dan zuidwaart heenen.
 Zo dra Prins Robbert, en held Sprag in 't perk verscheenen,
 Bereiden Michaël, en Bankert zich ten sryd.
 Geen leeuwen vchten ooit verwoeder; yder quyt
 Zich dapper voor zyn heer, zyn vaderland en erven;
 En tracht te winnen, of op 't bed van eer te sterven.
 Prins Robbert schreeuwt: vecht, vecht voor Karels ryksgezag.
 De Ruiters galmt hem na: sryd voor d'Oranje vlag.
 Held Bankert zoekt met kracht te booren door de vlooten,
 Maar ziet zyn voorsteng en grootmarszeil afgeschooten;
 Doch Michaël stuift met zyn vlugge kiel gezwind
 Hem na, gelyk een pyl begunstigt van den wind;
 En red den krygsgezel in 't midden van de branders.
 Hier gloeit het oorlogsvuur der dappre Nederlanders.
 Daar praalt het zeebeleid van Stuarts landgenoot.
 Hier slicht het zeetoneel, in 't aanzien van de dood,
 Een zetel voor de trou; die heerscht, in 't bloedig vechten,
 Op 't edelmoedig hert van zo veel waterknechten:

*'t Gevecht
 begint
 met
 d' Estrate en
 Tromp.*

*en Prins
 Robbert
 en Sprag
 tegen de
 Ruiters en
 Bankert;*

*die in
 nood van
 de Ruiters
 ontzet
 word.*

*Getrou-
 heid van
 de zee-
 hoofden
 en ma-
 troozen.*

Elk

Elk arbeid om zyn vriend te rukken uit den nood,
In 't barsten van 't kanon, in 't gieren van het loot.

*de nacht
scheidt
het ge-
recht.*

Zo vecht men tot de nacht, ter weftkimme opgevloogen,
De lucht met zwart bekleed, en dekt god Febus oogen.

Men werpt het anker uit, steekt tekenvuuren aan,
Om yders magt by een te zamelen na 't slaan.

Hoe lag de zee bezaait met wrakken, masten, sprieten,
En wandt en stengen, fel gerabraakt onder 't schieten,
En door een donderkloot gebonst van 't waterslot!

Zo dwaalt de holle romp, door 't nydig oorlogslot
Berooft van leden, op de golven heene en weder;
Of zinkt, te diep in 't hert geboort, ten afgrond neder.

Door zo veel vyandschap hervat men 't zeegevecht
Noch tweemaal achter een. Elk oorloogt voor zyn recht.

De haat ontsteekt den moed, en arbeid op de zielen:

Dat tuig' de jongste slag, door moorden en vernielen.

*Beschry-
ving van
de twee
laatste
slagen.*

't Schynt of de vuurberg op d'ontrufte golven blaakt,

Als 't zwangere metaal salpeterdampen braakt,

En bliksem over 't zout. de rook bekleed de wolken.

Verbaasde Thetis, in het diepste van haar kolken

Gedooken, denkt niet meer, gedoodverft door 't metaal,

Om 't minnekoozen van held Peleus, haar gemaal.

Neptuin ontzinkt de moed terwyl zyn zaalen branden.

De scherpe zeevork ploft tot driemaal uit zyn handen.

De waterbliksem smeult en zengt zyn gryzen baart.

*De Ninf
verbaalt*

Ik hoor hem schreeuwen met een schorren toon: bedaart

O geef-

O Geeffels van de zee , die , razende van toren ,
 Zo wreed elkander tracht in 't laauwe bloed te fmooren.
 Breekt af , ô broeders en nabuuren , maakt een endt
 Van bloed te mengen met myn waterement.
 Laat af , ô Karel , wil in vrede uw fcepter zwaaijen ;
 Gy zult een ryker oogft , ô Vorft , van vruchten maaijen.
 En gy , ô Lodewyk , al lang genoeg gewoed ;
 Verlaat den Oceaan : verfchoon 't onnozel bloed.
 Hou op , ô Nederland , hou op , en laat uw fchepen
 Uitheemsche koopmanfchap voor uwe paalen fleepen ,
 In plaats van doden en verminkten , door het loot
 Getroffen , droef betreurt van krooft en bedgenoot.
 Ik hoore , ik hoore alreê de droeve weduw kermen.
 Ik zie de zuigeling 't mishandelt lyk omarmen
 Van die hem 't leven gaf , en mengen door geweene
 (O deerlyk fchoufpiel !) bloed en traanen onder een.
 De blecke bruid beweent haar minnaar ; en de moeder
 Den zoon met finert geteelt. de zufter mist haar broeder.
 Noch eens , ô helden , ftaakt uw woeden , laat u raân.
 Maar al mijn poogen is vergeefs. ô nacht breek aan ,
 En rol den aardkloot in uw' bruine en donkre vlerken ,
 Dek met uw' fchaduwende bloedige oorlogfperken ,
 En fprei de duifternis weêr over 't marmer heen !
 't Gaat wel : de nacht ftygt op , en Febus daalt bencên ;
 En dwingt die lecuwen om hun woeden af te breeken.
 Men grypt de zecklaroen , en laat den aftogt fteeken.

O Brit , ô Nederland hoe is uw haat zo groot ?
 Bestrydte uw vriend uw broêr en uw geloofsgenoot ?
 Wat hebt gy helden voor myne oogen neêrgeflaagen !
 Helpt, Zeegodinnen , helpt. help , Thetis , helpme klaagen ;
 Beween de zoonen van God Mavors , zo beroemd
 Gesneuveld op het bed van glori , waard genoemd
 Van heldendichters , om hunne oorlogsstof te sieren.
 Zy kochten voor hun dood onsterflyke laurieren.
 Besproei de wonden , die noch gaapen , met een vloed
 Van traanen. Ridder Sprag , vereeuwigt door zyn moed ,
 Dryft zonder leven in zyn zeeflot op de baaren :
 Maar eeuwig is zyn ziel ten sterren in gevaaren ,
 Van Smithe en Litleton zo heereylyk verzelt.
 Hier leggen Fowles , Finch en Worden neêrgevelt.
 'k Zag Heyman , Reves en de Neve 't leven laaten.
 Al' paerels aan myn kroon , beroemde zeefoldaaten :
 Die Karels hoog gezag handhaafden in den ftryd.
 Zy leeven na de dood als wondren van hun' tyd.
 En gy , ô Nederland , wil Schram en Vlug beweenen :
 Die Lichten zyn te vroeg , met Liefde en Zweers verdweenen.
 En Viffer , Zwerius , en Gelder , d' eerste spruit
 Van haar , die Michaël wel eer omhelfde als bruid.
 Ik zie dien ouden Held , met traanen op de wangen ,
 Besturven aan het lyk van zyn behoudzoon hangen.
 Maar 't is te laat beweent : hy sterft , vol roem en eer ,
 Gelyk een zeefoldaat , in 't midden van 't geweer ,

Met

*Hy be-
 klaagt
 de gesneu-
 velde be-
 velheb-
 bers van
 de Engel-
 schen ,*

*als ook
 van de
 Hollan-
 ders.*

Met zo veel helden , die, tot oorlogsramp geboren ,
 De ziel , maar nimmermeer hun' grooten naam, verlooren.
 Ruft , ruft in eeuwigheid , na zo veel ftryd en leet ,
 Vermaarde mannen , daar ge om hoog op wolken treed ;
 En in een heldenrei , beroemd door oerlooogen ,
 Als heldre fterren blinkt, en fchittert in myne oogen.
 En gy, door 't nootlot meer begunftigt , die 't gevaar
 Ontworftelt zyt , hoort toe ; ik zal u naakt en klaar
 't Geheim ontvouwen , in den hoogen Raad beflouten :

*Hy voor-
 zegt de
 vrede met
 Engeland,*

Verlaat, ô Engeland, met uw geblaakte vlooten
 Myn froomen, want ik zie de vredezon alreê,
 Met herelyker glans , verryzen uit de zee ;
 En alle nevelen van vyandschap verdwynen
 Voor 't heldre vrêlicht, dat van Hollands ftrand zal fchynen
 In Koning Karels hof. maar gy , ô Batavier ,
 Hebt noch te ftryden met de Franfche zeebanier ;
 Gy zult myn' golven door uw' wapens weêr ontroeren,
 En naar een andre kuft de zeekortouwen voeren.
 Hou moed ; u ftaat noch meer te ftryden ; 'k zal myn vloed,
 Van lyken opgepropt , zien zwellen door uw bloed.
 En gy , ô Watervoogd, ô roem der Admiraalen,
 De zon uws levens zal verdwynen met haar ftraalen.
 Ja beef vry , Ruiters, want het nootlot is gefpelt ,
 En 't vonnis van uw dood alrede om hoog gevelt.

*ook de
 zeeftagen
 tuffchen
 de Hol-
 landers en
 de Franf-
 fen.*

*en de dood
 van de
 Ruyter.*

Een eiland ryft'er uit de Middelandfche baaren,
 Trinakrie , voorheên door woedende oorlogsfchaaren

Zo menigmaal ontroert ; gy zult , ô Michaël ,
 D'Oranje vlaggen , door Vorst WILHEMS zeebevel ,
 Daar hene voeren , om den Spanjaard by te springen ;
 En Vrankryks roofgespuis , zo 't mooglyk was , te dwingen
 Messine , tegen recht veroverd en verkracht ,
 Te ruimen ; en die plaats te leevren in de magt
 Van haaren Opperheer , tot schrik der muitgedrogten.
 Gy zult de Lelivloot , op twee verscheide togten ,
 Bestooken , in 't gezigt van Etnaas zwavelkolk :
 Die vreeslyk flikkert in het oog van 't watervolk.
 Gy zult , (myn zeggen is gegrond) in 't zegepraalen ,
 Uw jongste zeetriomf daar met uw dood betaalen.
 't Iönisch pekcl , dat Messines boorden lekt ,
 Zal schaamrood blyven , door uw dierbaar bloed bevlckt.
 De lucht zal weenen , en de golven zullen schreijen.
 Een algemeene rou zal 't lyk naar 't graf geleijen.
 Uw Opperwaterhoofd , en Neêrlands Oorlogsgod
 Zal beeven op 't gerucht van uw rampzalig lot ;
 Hy zal uw grafgewelf met zegetekens kroonen.
 Een Heldendichter zal aan 't Y met Roomsche toonen.
 Uw dood uitgalmen van de hooge plaats in 't oor
 Der Batavieren , en elk moedigen uw spoor
 Te volgen , om vol vuur die heirbaan op te streeven ;
 En baanen hen dien weg door 't voorbeeld van uw leven ,
 En braave daaden , vry van smette en lastersschuld.
 Hier zweeg Neptunus ; en 't Orakel is vervult :

*besluit
 van Nep-
 tunus
 rede.*

Na

Na zo veel zwaarigheên van woeden en verdelgen,
 Vermoorden, blaaken, en onnozel bloed te zwelgen,
 Verzoent de gulde Vreê, gefleggen van haar troon,
 Den Staat van Nederland met Koning Stuarts kroon.
 Maar Ruitcr fneuvclde op de Middclandfê plaffên.
 Men zag een doodlyk loot den Admiraal verraffên.
 De dood kroop langzaam door een voetwonde in zyn hert;
 Een dood die Neêrland en de grootfte Vorften fmert.

*De vrede
 met En-
 land word
 geflooren,
 en de Ruit-
 ter fneuv-
 velt.*

Terwyl de Teemsvoogdes van haaren glazen wagen
 Neptunus godspraak meld, en tweepaar waterflagen,
 En ftreelde d'ooren van de Nymfen door 't verhaal;
 Ontwaakt de Vorft. zy groet den Held, en zegt: ô praal,
 En luifter van deze eeuw, zyt welkom aan myn froomen:
 Ik had de tyding van uwe aankomft niet vernomen,
 Of fchoot uit plechtigheid myn purpre zecrok aan,
 En lafte myn gefpan in 't ftoomgareel te flaan,
 Om u te groeten met ontfag en nedrigheden.
 Ik merke d'oorzaak van uw komfte en weet de reden.
 Uw oogmerk en befluit is op de min gegrond.
 Prins Jakobs Dochter heeft uw ingewand gewond.
 Gy tracht Mariaas hand als bruidegom t'ontfangen.
 Gezegende echt! gy zyt ons uiterfte verlangen.
 Wat zal uw bruiloftsknoop, ô Prins, een vaffen band
 Van vriendschap vlechten met ons Ryk en Nederland!
 Die broeders zullen dan elkandren niet beftooken,
 Noch doen de golven door hunne oorlogsblikfems rooken.

*De Teems-
 nymfein-
 digt haar
 verhaal.*

*en ver-
 welkomt
 den Prins.*

Dan blyft het woedend zwaard gezegelt in de fcheê,
 En ik in eeuwigheid verbonden aan de vreê.
 Wy zullen dan niet meer, door vuur van wraak aan 't blaaken,
 De fakkels flingeren in uwe riete daken,
 En viſſers hutten en gehuchten, die, geruſt,
 Geen vyand wachten, meer verwoeften aan uw kuſt.
 Noch Neêrlands Hektor zal, met toortſlicht in zyn' handen,
 Myn' havens naaken, en myn' zeegevaarten branden.
 Een gloed van vriendschap zal, ontſteeken door deeze echt,
 De herten wederzyds ontvonken. yders recht
 Zal ongeſchonden op de woefte golven bloeijen,
 Dan zal de zeevaart door de koopmanſchappen groeijen.
 Vaarwel doorluchte Prins, omhels de Ryksprinſes;
 Ontdek uw minnebrand. hier zweeg de Teemsvoogdes;
 En WILHEM groet haar met een oog vol dankbaarheden.
 De liefde midlerwyl kroop dieper door zyn leden.
 't Verlangen om zyn ziel t'aanſchouwen noopt zyn reis.
 Hy ziet de kruinen van het Koninklyk paleis,
 Ten hemel opgebouwt van verre met zync oogen,
 En 't prachtig Londen, ryk van aanzien en vermogen.
 Hy naakt de Koningksſtad, en ſtreeft ter hofpoorte in,
 Verwelkomt van den Raad, en Karels hofgezin.
 De Britſe Koning zelf ontfangt hem in zyn' zaalen,
 Beveelt den onderdaan den jongen Vorſt t'onthaalen
 Met alle waardigheên; gelyk zo groot een gaſt
 Een Prins, een Bloedverwant, en Neêrlands Veldheer paſt.
 Men

*die haar
bedankt.*

*en zyn reis
veroor-
dert.*

*Komt
binnen
Londen.*

*Word van
het hof en
daarna
van den
Koning
ontfan-
gen.*

Men spreit de tafels in de marmre galleryen.
 Het sierlyk hofbanket, gedischt aan alle zyen,
 Verlustigde den smaak. de hofknaap schenkt den wyn.
 De nektar gloeide in 't goud, of speelde in 't kristallyn.
 Men ziet de vrolykheid door 't dierbaar nat ontvonken.
 De Koning grypt een kroes ter kimmen vol geschonken:
 Zyt welkom, zegt hy, in myn ryken, braave Zoon
 Van Stuarts dochter, eer de lust van vaders kroon.
 Myn susters beeltenis herleeft weër in uw wezen.
 Uw vaders dapperheid is in uw hert verzezen.
 Zo spreekt de Britse Vorst en drinkt den beker uit.
 De kamers zwellen van een vrolyk feestgeluit.
 Elk volgt den Koning na, en leegt de gulde schaalen.
 D' Oranje Veldheer slaat zyne oogen door de zaalen;
 Hy ziet een ryk getal van beelden in 't verschiet,
 En vraagt wie dat ze zyn. d'afbeeldfels die gy ziet,
 Zo antwoord Karel hem, zyn Koningen, voor dezen
 Beheerschers van den troon. dit kunstwerk word geprezen,
 Van 't allerkeurigst oog, voor groot en ongemeen.
 Gy ziet hier Vorsten en Vorstinnen onder een.
 Daar pronkt Elizabet, myn neef, aanschou haar wezen;
 Gy zult den Godsdienst uit haar heilige oogen leezen.
 Die Goddelyke Vrou, en groote Kruisheldin
 Gaf wetten aan het volk, als Britlands Koningin,
 Een lange reeks van viermaal tien en tweepaar jaaren;
 En slaafde oneindig voor Gods tempels en altaaren.

*Vorstelyk
ontbaal.*

*De Prins
ziet eenige
beelden,*

*Daar onder
derKoningin
Elizabet,
voorstan-
dereffe,*

't Her-

't Hervormde kruisgeloof was haar begeerte en lust.
 Haar zetel was gesticht op vaste vrede en rust.
 Haar wysheid gong den aard der vrouwen ver te boven.
 De ganfche waereld moest haar liefde en vriendschap looven.
 De dood van die Vorstin sleepte yders vreugde in 't graf.

*En Jakob
den we-
den, voor-
funder
van den
herwom-
den Godel-
dienst.*

Den felden Jakob wierd in haare plaats de staf,
 Door wettig erfrecht, van het Britfe ryk gegeven.
 Gy ziet dien vroomen Vorft daar afgebeeld naar 't leven.
 Hy had de deugden van zyn groote Voorzaatin,
 En heerfchte vreedzaam met dien zelve geest en zin.
 Hy kon de paalen van zyn heerschappy vergrooten,
 En ploegde 't pekkel met zyn rykbemande vlooten;
 Maar niet om oorlogsvuur t'ontfteeken op de zee.
 Hy plant zyn onderdaan op d'Indiaanfche ree,
 En flicht zyn ryksgrens op d'Amerikaanfche ftranden.
 De Roos wafcht weelig door zyn vlyt in vreemde landen.
 Maar 't is onnodig al de Vorften, zy aan zy,
 Zo kunftig afgemaakt in beeld of fchildery,
 Te melden; want gy hebt hun' daaden wel geleezen.

*als ook
Karel den
eerften,
zyn Groot-
vader.*

Prins WILHEM antwoord met een neêrgeflaagen wezen;
 Hy zag zyn Grootvaârsbeeld, die door 't rampzalig lot
 Moest knielen voor de byl op Londens moordschavot;
 En met onnozel bloed den wrok en haatlust bluffen
 Van 't wispelturig volk, dat Kromwel voerde op 't kuffen,
 En tot Befchermer koos; die recht en wetten van
 De kroon zo fchelms verried, gelyk een aardstiran.

Dat

Dat denkbeeld perft den Prins de traanen uit zyne oogen.
 Dit merkt de Britfe Vorft : ik zie uw hert bewoogen,
 Myn neef, zo vaart hy voort, door 't aanzien van dien held,
 En martelaar van 't ryk zo helſch ter neêr gevelt.
 Ik moeft myn vader zien onthalt door beulen handen,
 En zelf, in ballingschap en afgelegene landen,
 Zyn afch betreuren, van myn ſtaf en kroon berooft.
 My hong een zwaare bui van rampen over 't hoofd,
 'k Hoor dat myn vyanden verwoet hun vierſchaar ſpannen,
 En zweeren 't vorftlyk bloed voor eeuwig uit te bannen,
 En nimmer Koningen te dulden op den troon.
 De vader lag vernielt ; nu dreigt de haat den zoon.
 Wat wierd'er in dien tyd onnozel bloed vergooten,
 Om myn gerechte zaak, van Edelliên en Grooten!
 Die met ontſag den naam van Koning Karel noemt,
 Word van den Raad begrimt, en ſchelms ter dood gedoemt.
 Men rooft de middelen en ſchatten van myn vader.
 Een ander ſlaat zyn klaauw, gelyk een aartsverrader,
 Aan 't vorftlyk eerebeeld, op markt of beurs geſticht;
 Zo holt de razerny, vervreemt van deugd en plicht.
 De Schotſe landgenoot ontſloot in 't eind zyne oogen.
 De wroeging kon den haat in 't hert niet meer gedoogen,
 En ſchennis ; tegen recht myn erfdeel aangedaan.
 Gerechtigheid daalt neêr en taft den landzaat aan.
 Men zend Gezanten af, en noodme, zonder ſchroomen,
 Door tekenen van trou, in 't Schotſe ryk te komen:

*Koning
 Karel
 verhaalt
 de dood
 van zyn
 vader,
 en zyn
 balling-
 ſchap.*

*Word we-
 der in
 Schotland
 in geroe-
 pen.*

Ik sta den voorflag toe; en steek van Neêrlands kuff
 Vol moed in zee: doch van myn nootlot onbewuft.
 Ik lande veilig in myn ryk, van d'ingezeten
 Met vreugd verwelkoomt, en voor Koning uitgekreeten.
 Maar deze plicht was op geen zuivren grond gebout;
 My wierd noch kerklyk recht noch godsdienst toebetrouwt:
 Ik zag myn magt besnoeit, en moest dien hoon verdraagen.
 Nu fliep myn vyand niet, maar Kromwel leime laagen,
 En voerde 't leger van zyn muitelingen aan.
 Ik ruk myn heir by een, en moedig 't volk tot slaan;
 Ja trek met minder magt de vloekverwanten tegen.
 Te Dumbar viel de ftryd, maar Kromwel won den zegen.
 'k Zag Leith en Edenburg verover't na 't gevecht.
 Zo woedde in Ierland ook de krygskans tegen 't recht.
 Ik hoor van allen kant de doodelyke maaren
 Van nederlaag, en 't lot begunftigt de barbaaren,
 Verraders van de kroon, beftryders van hun Heer.
 'k Wierd eindelyk, myn neef, met alle plicht en eer,
 In 't Schotfê ryk gekroont. myne onderdanen zwoeren,
 Met goed en bloed voor my het oorlog uit te voeren.
 Ik ruk myn benden naar de grens van Engeland;
 Maar 't nootlot, tegen 't recht der Koningen gekant,
 Bestooktme met een magt van eindelooze plaagen.
 Ik moest myn leger zien verwonnen en verflagen,
 En fchandig wyken voor myn vyand uit den flag.
 Ik, die voor korten tyd in 't Schotfê ryksgezag,

Met

en ge-
kroont.

Met kroon en scepter pronkte , en vorstlyke sieraaden ;
 Moest nu myn lyfgevaar in slechte boergewaaden
 Door 't veld ontvluchten , en den koninklyken glans
 Verbergen voor myn volk. ô nydige oorlogskans !
 Wie zal den wrevel van myn landzaat niet vervloeken ?
 Ik moest behoudenis en heil in Vrankryk zoeken ,
 En schuilen in dat ryk drie jaaren achter een ;
 Maar steeds ontfangen met veel cere en waardigheên.
 Ik zal door lang verhaal uwe ooren niet verveelen ;
 En 't is myn oogmerk niet u alles meê te deelen ,
 't Geen in myn afzyn wierd verhandelt in myn ryk.
 (De zaak is u bekend.) elks drift was ongelyk.
 Men vond de herten daar verdeelt. ik moestme vleijen
 Dat twedragt van 't gemoed hun zou den val bereijen ,
 En binnelands krakkeel den muiter doen vergaan ;
 d'Uitheemsche vriend had reeds voor my zyn best gedaan.
 Ik doolde in ballingschap door vorstelyke hoven.
 Uw waardeMoeder, Prins, (ik moet haar vrientschap looven,
 Haar liefde erkennen) quam my groeten in dien staat.
 My dunkt ik zie haar noch , besturven in 't gelaat,
 Den stroom van Agrippyn besproeijen met haar traanen.
 Zy treurde om Vaders moord , en vloekte d'onderdaanen.
 Myn vrienden onderwyl versterkten hun banier.
 Ik kreeg de kondschap dat myn vyand Olivier
 De ziel had uitgebraakt ; en dat veel Ridders waaken,
 Ter liefde van de kroon , voor myn vervallen zaaken.

*naar
vlucht
weder uit
ketryk*

*naar
Vrankryk,*

*en Duits-
land,
daar byte
Keulen
door de
Prinses
van
Oranje
wordt be-
zocht.*

*Kromwels
dood.*

Ik hoore dat myn magt groeit aan van tyd tot tyd ,
 En dat rechtvaardigheid de dwinglandy bestryd.
 Gods vierschaar kan het quaad wel voor een tyd gedoogen ,
 En zien de boosheid aan met onverschillende oogen ;
 Maar eindlyk barst de wraak in volle maaten uit ;
 Dan buigt geweld en twist voor 't Goddelyk besluit ;
 Dan zinkt het onrecht , en gerechtigheid dryft boven.

*waar door
 Koning
 Karel we-
 der in zyn
 rykwordt
 geroepen.*

Ik word voor Koning weêr geroepen in myn hoven.
 Een algemeene vreugd geleidme naar myn vloot.
 De Staat van Neêrland , dien myn onheil lang verdroot ,
 Onthaaltme voor 't vertrek , met eere en plegtigheden.
 Ik zag u hand aan hand met uwe Moeder treden.
 Uw levens dageraat beloofde een helder licht.
 Ik greep u in myn arm , met traanen in 't gezigt ,
 En sprak : ô jonge Prins , nooit moet u 't nootlot plaagen ;
 Maar 't wisselbaar geval in uwe kindsche dagen
 U vriendschap zweeren , met een diergestaafden eedt ,
 Die nooit verbroken worde ; en keeren ramp en leet.
 My bleek hoe 't ongeluk begrint de hoogste troonen ;

*Bestaat
 van's Ko-
 ning's vor-
 baal.*

Door't moorden van den Vorst, en't zwerven van zyn Zoonen.
 Ik stort noch dagelyks myn traanen op zyn graf.

Hier breekt de Koning zyn verhaal en woorden af.

*Antwoord
 van den
 Prins.*

'k Heb dikmaal , zegt de Prins , myn Moeder hooren klaagen :
 Hoe heeft myn ziel een wyl geworstelt met de plaagen !
 Sloeg ik myne oogen naar 't ondankbaar vaderland ;
 Ik zag den Koning daar op 't hevigt aangerand

Van

Van 't brullende ongedierte, en tygers, die verbolgen,
 Hun Vorst en wettig Heer moorddadig doen vervolgen;
 Tot hy, op 't moordtoncel gestegen, met zyn bloed
 Den wrok van 't volk verzaad; dat onrechtvaardig woed.
 Aanschoude ik myn paleis en vorstelyke zaalen;
 Ik zag geen muurtapyt, noch hoffiraaden praalen;
 Maar wanden, die, met rou behangen, om de dood
 Steeds treurden van hun Heer, myn Prins en echtgenoot.
 Noch wil 't hartnekkig lot zyn afgunst niet bepaalen;
 Myn waarde broeders en getrouste vrienden dwaalen,
 En zwerven achter lande, als ballingen, ontbloot
 Van vorstelyken sfaat. in 't midden van dien nood
 Schiet my niet over om myn leven te vermaaken,
 Als 't drukken van uw mond, en 't streelen van uw kaaken,
 En't oogt'aanschouwen, daar myn WILHEMS oog in speelt,
 O jonge Prins; maar hoor wat u myn hert beveelt:
 Indien het ongeluk, na 't einde van myn leven,
 (Ik zoek de dood) volherd, en myne broeders sneeven,
 Ik eisch van u de wraak; verdelg het muitgespan,
 Tot zoen van vaders schim; verniel den aartstiran,
 Wanneer de tyd uw kracht doet groeijen met uw leden:
 Dan rust ik eeuwig in myn grafzerk, wel te vreden.
 Zo sprakze vaak; daar ik, in myne onnozelheid,
 De traanen droogde van haar wangen, nat beschreit;
 In 't kinderlyk gemoed door haare klagt bewoogen.

Ik ben myn zusters ziel, voor 't hertlyk mededogen, *Koning*

*Karel
gaat over
tot een
andere
rede.*

Noch dier verbonden, zegt de Vorst; maar laat ons niet
 Meer melden van ons leet, en uitgewoed verdriet.
 De jaaren flyten meest de rampen die ons drukken,
 En wiffen uit het hert geledene ongelukken;
 Want zo men eeuwig op zijn tegenspoed bleef staan,
 Men zou versmooren in 't herdenken, en vergaan.
 Wy zyn die donkre bui voorspoedig weêr te boven,
 En hebben beide stof om 't Godendom te looven;
 Ik, die in zekerheid, na 't stuiten van 't geweld,
 Sint acht paar jaaren my ten rykstroon zag herstelt;
 Daar ik, zo teêr bemind van al myne onderzaaten,
 In volle rust bezit myn koninklyke staaten.
 En gy, ô Prins, die, met veel waarde en eer verfiert,
 Gelyk een Krygsgod, word in Nederland geviert;
 En torst den last van staat en oorlog op uw schouders;
 Ja, draavende op het spoor van uw geheiligde Ouders,
 Geeft klare tekenen door heldendeugd en moed,
 Dat gy gesprooten zyt uit hun doorluchtig bloed.
 D'certitelen, die gy, door 't zwaaijen van uw degen,
 In 't overzeesch geweste, ô Veldheer, hebt verkreegen,
 Verlustigen myn ziel; en doenme, wel vernoegt,
 Van blydschap juichen, om de waarde u toegevoegt.
 De naauwe band van 't bloed verbindme zo te spreken,
 En liefde, die haar vuur doet in myn borst ontsteeken.
 Ik min u, braave Prins, ja hou vry voor gewis,
 Dat my uw heil zo waard', als zelf de ryksstaf, is.

De schrandre WILHEM toont den Vorst zyn dankbaarheden
 Voor zulk een heusch gesprek, en antwoord op zyn reden
 Met zo veel wysheid, dat de bloem van d'adeldom,
 En 't dischgenootschap zit als spraakeloos en stom;
 Door 't redenceren van den Veldheer opgetoogen.

De nacht, in 't vaale kleed aan 't bruine zwerk gevloogen,
 Had lang de dagtoorts van Latonaas zoon gebluft.
 De Vorsten scheiden, en begeeven zich te rust.
 Een aangenaame slaap bekruipt en streelt de leden.
 Men leid Prins WILHEM in een zaal vol kostlykheden,
 En prachtig nachtvertrek voor zyne rust bereid.
 De vorstelyke koets was sierlyk opgespreit.
 Doch liefde gunt zyn oog geen slaap, maar doet hem waaken.
 Hy voelt de minnegloet zyn boezem heeter blaaken.
 Hy woelt. hy klaagt. hy zucht. held Thitons schoone bruit
 Stak weder op haar beurt de kruin ten golven uit,
 En boorde een zoom van goud aan 't zwerk. de zonnewagen
 Wierd steyl uit Nereus schoot ten hemel opgedraagen.
 Hy springt van 't ledekant, en wandelt door de zaal.
 De koning Karel had, op dat ik recht verhaal;
 Met voordacht zyn vertrek met wandtapifferyen
 Bekleed; waar in de min blonk uit aan alle zyen
 Door oude dichtfelen; en yder schildery
 Verbeelde een minneklagt, of aangenaam gevry.
 Een opgetooide sleep van blonde Hofgodinnen,
 Volleert en afgerecht in herten t'overwinnen,

*Scheiding
 van 't
 vorstelyk
 gezelschap.*

*Beschry-
 ving van
 de slaap-
 zaal voor
 den Prins
 bereid.*

En 't jeugdig ingewand te zetten in een gloed,
Verstrekt de Ryksprinfes, Maria, tot een stoet;
Daar zy op 't wandtapyt, als door Minervaas handen
Naar 't leven geborduurt, om 't vorstlyk hert te branden,
't Bekoorlyk slaapvertrek doet blaaken door 't gezigt;
En schept in 't midden van den nacht een helder licht,
Door duizend sterren, die steeds flikkren uit haare oogen.
De Nimfen leggen voor haar' voeten neergeboogen.
Ook had de Koning, om het oog van dezen Held
Te streelen, wapens op het wandfiraad gestelt.
Hy wist dit voorwerp kon een groote ziel bekooren.
Een rei van helden, uit Gradivus bloed geboren,
En in zyn wapenschool van jongs af opgevoed,
Geleid zyn krygsgefan; daar hy, van 't volk begroet
Met trommelklanken, die zyn hert en ooren streelen,
Den oogst der velden blaakt met rokende garceelen;
En sleet de Koningen, geklonken van den troon,
Gekctent aan zyn as, in zegepraal ten toon.
Men zag'er tenten, en ontrolde veldstandaarden,
Zoldaaten in 't geweer, en briefschende oorlogspaarden.
Hier streden Hektor en Achilles ryk van moed;
De stroom van Simois zwelt van 't geplengde bloed.
Daar vecht Anchizes zoon, begunstigt van de Goden,
Met Turnus benden, en bezaait het veld met dooden.
Gins werpt de srydbre maagd Kamille schicht op schicht,
En streeft den vyand met haar vrouwen in 't gezigt.

Noch

Noch volgde een lange sleep van Vorsten, om hun' daaden
 Door Mavors zelf gekroont met groene laurebladen,
 Maar in een later eeuw tot sryden voortgebragt.
 Hier ziet de Vorst, tot roem van zyn vermaard geslacht,
 De sabels blinken van de Prinssen van Oranje;
 Die Neêrland rukten uit de tiranny van Spanje.
 De stormbok beukt den muur. men voert de ladders aan.
 Hier naakt een leger, om den vyand op te slaan.
 Dit alles had door vlyt een levend oog verkreegen;
 Dat zelf natuur met kunst moest twisten om den zegen.
 D'Oranje Veldheer slaat zyne oogen hene en weêr,
 Door 't koninklyk tapyt; maar niets behaagt hem meer
 Als 't aangenaam gezigt van zyn Mariaas leden.
 Hy zag haar jaagende op de groene zoden treden.
 Zy had een zwynspriet in de blanke vuift gelaân.
 De jagtrok plooidde om 't lyf; de haarvlecht, los gedaan,
 Speelde om de schouders heen. staak, zegt hy, staak uw jaagen,
 Gy hebt myn hert alreê gevangen weggedraagen;
 Ik buig, verwonnen, my voor uwe voeten neêr.
 Hy drukt het beeld, gelyk Pigmalion wel eer
 D'ivoore maagd omhelsde, en kust de zyde draaden.
 Hy kan zyne oogen in 't aanschouwen niet verzaaden.

Terwyl de minnaar zucht, vervolgde Apol zyn reis,
 En spiegelde zich in de tinnen van 't paleis.
 Hy treed ter slaapzaale uit. de stoet van Edellieden
 Verwacht den Prins, om hem de morgengroet te bieden;

*De zon
 klimt ho-
 ger, en de
 Prins
 treed ter
 kamer
 uit.*

Elk toont zich tot zyn dienst volvaardig en bereid,
En draaft op zyn bevel. de Britſe Majesteit

*Word van
den Ko-
ning ge-
leid in 't
vertrek
van de
Koningin,
daar hy
Maria
vind.*

Verwacht hem in zyn hof, en leid hem naar de zaalen,
Om hoofſche jufferen te groeten, daar ze praalen
In 't blinkende gewaad. hy ziet de Koningin,
In 't midden van haar ſtoet en prachtig hofgezin.

Maria zit 'er by; gelyk de maan haar glaſſen
Doet ſchitteren boven al de ſterren aan de tranſſen
Van 't hemelſche gewelf; zo munt haar ſchoonheid uit.
Hy dankt den Hemel, en het opperſte beſluit,
Dat zulk een minnares voor hem had uitgekoozen.
Men zag Maria van een eerbare ſchaamte bloozen,
Op d'aankomſt van den Held: zy voelde alreê de ſchicht
Haare aders quetſen door het vorſtelyk gezigt.

Zy trachtte met geweld de minnevlam t'ontveinzen;
Maar 't oog verklikte 't hert en binnenſte gepeinzen.
't Inwendig vuur borſt uit. wanneer 't gezelfchap ſcheid
Vertrektze alleen in 't hof, beluſt op d'eenzaamheid.

Zy had dien braaven Held noch eens gezien voor dezen,
En in haar hert geprent de trekken van zyn wezen.

Zy had zyn oorlogsroem lang van de Faam gehoort:
Door zo veel deugden wierd de Ryksprinſes bekoort.

*En ont-
dekt het
geheim
van haar
hert aan
een van
haar hof-
juffers;*

Zy trad in 't ſlaapvertrek met een van haar vertrouden;

En ſprak de juffer aan: ik kan my niet onthouden
Van u te melden 't geen in 't hert beſlooten leit.

Myn kuifche ziel word door een minnedrift geveleit.

Ik ken de krachten van de liefde en haar vermogen.
 Hoe braaf vertoonde zich Prins WILHEM voor myne oogen!
 Hoe schoon van opzigt, en bevallig van gelaat!
 Hoe komen over een zyn zeden en zyn staat!
 Men ziet de deugden in zyn aangezigt gefchreeven,
 En waare tekenen van een doorluchtig leven.
 Men leeft den Godsdienst uit zyne oogen en het recht.
 Wie zou niet haaken naar zo wenschelyk een echt!
 Ik heb myn liefde alleen gegrondveft op de deugden:
 Nooit wierd myn hert verlokt door dartle minnevreugden,
 Dat tuig' d'alziende God, die daaglyks van om hoog
 Myn hert en ingewand doorfnuffelt met zyn oog;
 En dien ik eeuwig cere en diene in myn' gedachten.

Al die met God begint heeft niet als heil te wachten, die haar
 Zo antwoord haar de maagd. men kent uw aart, Prinfes, antwoord.
 Gy volgt den regel, en de Goddelyke les;
 Gy geeft van godvrucht en geloof ontelbre blyken.
 Dat tuige uw ommegang in Koning Karels ryken;
 Dat tuige uw zuivre min, die zulk een vroomen Held
 Tot bruidegom verkieft, die zo veel deugden telt:
 Hy heeft zyn oogmerk aan den Koning en uw Vader
 (De zaak is u bewuft) ontdekt. de tyd komt nader
 Waar in ge uw bruiloftsvreugd zult deelen, wel vernoegt,
 Het fchynt een Godheid heeft u beide aan een gevoegt.
 Gezegent Paar, gy zult den Godsdienst trou befchermen,
 Gy door gebeden, en uw minnaar door zyne armen.

Uw heilig leven stort den zegen over 't hof.
 Uw onbevleete deugd geeft al de waereld stof
 Om u te looven. uw verstand, in top gereezen,
 Word van den Koning en zyn onderdaan gepreezen.
 Door zo veel gaaven is uw bruigom ook vermaart.
 Noch eens, gezegende echt, zelf door Gods hand gepaart!
 Zo heilzaam voor u zelf en voor uwe onderdaanen!
 Zo spreekt de juffer; en een beek van brakke traanen
 Besproeit Marias wang door haare oprechte reên.

De zon trok onderwyl haar' straalen naar beneên;
 En Karels hof lag in een diepen slaap gezonken.
 Nu rust Maria niet; zy vocht haar hert ontvonken
 Van heilig vuur; zy knielt voor haare sponde neêr;
 Zoekt Jesus, en pleegt raad met hem, haar Opperheer.
 Zy zucht om zegen in haar voorgenoome zaaken;
 En smeekt dat God voor haar, en zy voor God mag waaken,
 In 't huwelyksverbond. zo heilig word de nacht,
 In Gods gezelschap, van Maria doorgebracht.

*God-
vruchtige
bezigheid
van de
Prinses,
bynacht.*

*De Prins
treeft met
den dag
in den
vorstely-
ken lust-
hof, en
vindt Ma-
ria bezig
in haar
morgen-
gebeden;*

Zo dra de dageraat ontsloot haar purpre zaalen,
 En steeg op d'ochtentkoets, gehult met goude straalen,
 En roozen om de pruik gevlochten; trad myn held
 Des Konings luffhof in, van Edelliên verzelt.
 Hier zag hy by geval Maria, neêrgezeten
 By 't springen van een bron; om, met een rein geweten,
 Haar God, den Schepper van 't herboren morgenlicht,
 Te groeten, naar gewoonte, eerbiedig; en haar plicht

Door

Door diepe zuchten aan den Heiland te bewyzen;
 En al de weldaân van haar Hemelvoogd te pryzen.
 Hy stoortze niet, voor dat de Godsdienst was volendt:
 Maar eindlyk treed hy toe, en maakt zyn komst bekent,
 Hy was met voordacht van de hoffleep afgetreden,
 Om haar in eenzaamheid zyn ziels genegentheden
 T'ontdekken, en zyn hert t'ontfluiten voor haar oog:
 Beroemde Ryksprinses, zo spreekt de Vorst, gedoog,
 Dat ik uw schoonheid met een morgenwensch mag groeten.
 Ik heb u nederig zien knielen voor Gods voeten,
 Terwyl uw zuivre ziel van d'aarde naar om hoog,
 Op vlerken van 't geloof, by hem ten hemel vloog.
 Nu gun' de Godheid, die gy viert en houd in waarde,
 U 't allerhoogste goed, en voorspoed hier op aarde;
 En schenke aan my 't geluk, ô Vorstelyke Vrou,
 Dat ik in 't echt verbond, vol liefde en steeds getrou,
 Dien zegen met u deel'. ik heb met lust voor dezen
 Toen ik te Londen quam, ô Schoonheid nooit volprezen!
 Om 't moederlyke bloed, uw Vader, en den Vorst,
 Die op 't gezalfde hoofd de Britse Rykskroon torst,
 Te groeten, met ontfag, en onderdanigheden,
 Uw zoet gelaat gezien, en welgemaakte leden.
 Ik zag uw levenszon verryzen met veel licht.
 Noch eens, ik zag, en wierd getroffen door 't gezigt,
 Veroverd door uw deugd en Goddelyke zeden.
 Myn vaderland, de Staat van Nederland, bestreden

*die hy,
 na 't eindigen van
 de zelve,
 aan-
 spreekt.*

*den mor-
 gen zegen
 i oe-
 wensch.*

*en zyn
 liefde ver-
 klaart.*

Van Koning Lodewyk , verplichtte , in hoogen nood,
 My spoedig wederom te keeren met myn vloot,
 Om 't vyandlyk geweld te stuiten met den degen.
 Ik landde, en trok te veld, gewapent met Gods zegen :
 Maar midden in 't gewoel , en oorlogsbezigheên ,
 Wierd ook myn hert door uw volmaaktheid fel bestreên.
 Wie zou een hertstogt zo rechtmatig wederstreeven?
 Die drift wierd meer genoopt, en feller aangedreeven,
 Door 't hooren van uw deugd, en sterke zuchten tot
 Het waare Kruisgeloof, en Goddelyk gebod.
 Die liefde drongme voort. zo ben ik door de stroomen,
 Alleen om uwent wil, weêr in dit ryk gekomen.
 Noch eens : siut ik u zag bekoorde gy myn zin.
 Uw vroomheid boven al verwon myn ziel, Vorstin.

*De weder-
 liefde ver-
 toont zich
 in de oog-
 gen van
 de Prin-
 ses; waar
 door de
 beelden
 in den hof
 schynen te
 leeven,
 de Echo
 verliest
 te wor-
 den,*

Mariaas aanschyn blooft; zy zwygt, maar d'oogen spreeken,
 En melden 't minnevuur , in haare borst ontsteeken.
 De lufthof blaakt van min. 't albatte tuinsiraad,
 De beelden schynen zelfs te leeven in dien staat ;
 En lonken tegen een. ja d'Echo voelt in 't herte
 Een nieuwe minnevlam , of quynt aan d'oude smerte :
 Zy zoekt haar lieveling Narcis' den hoftuin door,
 En schreeuwt uit rots en steen : kom hier. waar vluchtge voor ?
 't Schynt of de bladen aan de dorre boomen groeijen,
 En doodsche telgen by den winter jeugdig bloeijen.
 De liefde ontvonkt het al in dezen blyden dag.
 Nu schynt de zonnekar veel schooner als ze plag :

*en de zon
 meer
 glans van*

De roffen speelen in de blaakende gareelen.

*zich te
geeven.*

O tyd, gewenschte tyd, wat zult gy wondren teelen,
En heil en zegen door dit huwelyksverbond!

Maria zwygt niet meer; de liefde ontsluit haar mond:
Zy stemt den troudag toe. de Koning en zyn Broeder
Bewilligen den eisch van Neêrlands Staatbehoeder;
En Hertog Jakob schenkt zyn dochter aan den held.

*Maria
verklaart
zich; de
Koning en
haar Va-
der staan
het huwe-
lyk toe.*

Gy hooge Kooren, die godvruchte toonen stelt
Op hemelfnaaren, en in Gods volmaakte hoven
Den waaren Bruidegom Vorst Jesus looft hier boven,
Leert my dit bruiloftsfeest, de blydschap van Euroop',
De heilbron van Britanje, en Neêrlands lust en hoop
Befchryven, naar den eisch: ô Englen helptme zingen!
En laat myn bruiloftsgalm tot in den Hemel dringen.

*Aamroe-
ping.*

Nu vliegt de Faam gezwind te Londen langs de straat;
En maalt den onderdaan de blydschap in 't gelaat.

*Vreugde
binnen
Londen.*

Westmunster zwelt van vreugde, en schatert, onder 't hooren
Van zulk een huwlyksmaal. de daken krygen ooren,
En vangen 't feestgeschal. paleis en hoftrans juicht.
Elk volgt het Vorstlyk Paar naar 't hooge koor, en buigt
Zich neder uit ontzag. ja duizend duizend menschen
Vervullen aarde en lucht met heil- en zegenwenschen.

Nu krygt d'Oranje Vorst dat onwaardeerbaar pand,
En Englands ryksjuweel ten echt door 's Bisschops hand.
Men steekt de vlammen aan op Godgewyde altaaren,
En smeekt om zegen aan den Hemel onder 't paaren.

*Het Hu-
welyk
word met
God-
vruchtige
plechtig-
heden vol-
trokken.*

Een

Een heilige yver blaakt Mariaas oogen uit.

De vroomen WILHEM volgt het voorbeeld van zyn bruid.

Men roept de Godheid aan. men knielt tot driemaal neder.

't Scheen of een Engel vloog beneden op zyn veder,

En dit Orakel spelde in 't midden van de Kerk :

Nu blyft de Godsdienst door dit Huuwlyk vast en sterk

Gewortelt in myn grond ; en gy, getrouwe schaaren,

Vreest geen gewetensdwang, noch kerkgeweldenaaren ;

Ja schoon uw vyand grimt, staat pal, betrouwt op my :

Deze echt bevryd uw ziel en lyf van flaverny :

Deze echt zal 't vreemde vuur van myne altaaren bannen,

En breidelen 't geweld van woedende tierannen.

Nu is de plegtigheid volbragt, de zaal bereid

Met koninklyke pracht, de bruiloftsdifch gespreit.

De grootsheid van dit feest vertoont zich boven maaten.

Men difcht het hofbanket in goude en zilvre vaten.

Een ander zwaait een geur van wierook door de zaal.

Die brengt een wynkruik aan. en deze draagt een fchaal,

Gedreven naar de kunft, uit louter goud geklonken,

Daar d'oude Koningen wel eer op 't feest uit dronken.

De hofknaap toont zyn luft in 't werk, en woelt met vlyt;

Gelyk een byzwerm krielt, en arbeid elk om ftryd.

Men plant de fakkels op de gulde kandelaaren.

De maagdegalm geleid de zoete bruiloftsmaaren.

Daar treed Vorft WILHEM met zyn bruid ter kamer in.

Hier volgt Vorft Karel, met zyn stoet, en Koningin,

Om-

*Een Engel fchynt
in den
tempelne-
der te
daalen,
en een
Orakel te
verkon-
den.*

*Befchry-
ving van
het Bruil-
oftsfeest.*

*Het vor-
ftelyke
paar ver-
fchynt ;*

Omfingelt van een fleep uitmuntende Vorftinnen,
 En juffers opgetooit , als Hemelfche Godinnen,
 In ftafikleeden , ryk met diamant bezet.
 Men roem' geen heerlykheid van Thetis bruidsbanket ;
 Daar al het Godendom , van blydfchap ingenomen,
 In 't feeftgewaad verfcheen, als d'oude Dichters droomen.
 Daar Hymen 't hofvertrek verlichtte door zyn glans.
 Daar Venus 't bed verfierde ; en voerde een rei ten dans
 Van dartle Minnegoôn , en drie Bevalligheden ;
 Terwyl de Twiftgodes , met uitgeteerde leden ,
 Te voorfchyn trad , en ftrooide een appel door de zaal,
 Gevult met vyandfchap ; die 't onrechtvaardig ftaal,
 Deê flypen , 't geen weleer de waereld heeft beftreden,
 En Pergamum verwoeft, en d'Aziaanfche fteden.
 Zwygt, oude Dichters, zwygt; hier vind men beter ftof.
 Men viert een grooter feeft in Koning Karels hof.
 Hier ziet men 't waar Geloof, in onbevleete kleeden,
 En 't witte lyffieraad , de bruiloftszaal betreeden ;
 Die zwaait de huuwlykstoorts, die door de kamer brand.
 Hier fpreit de Godsdienft, maar geen Venus, 't ledekant ;
 Dat na een lange reeks van twiften en krakkeelen,
 De vrede en dierbre ruft voor Jezus Kerk zal teelen.
 Hier daalt de Vriendfchap, nooit van veinzery befinet,
 Met open boezem neêr ; zo volgen op haar tredt
 De Deugden in 't paleis , en zwermen hene en weder.
 Nu zet zich 't Hofgezin op gulde zetels neder,

*ook de Ko-
 ning , en
 de Konin-
 gin , met
 haar ge-
 volg.*

*Ongelyk-
 heid van
 Thetis
 bruiloft.*

*met die
 huuw-
 lykfeeft ;*

*waar op
 de Gods-
 dienft.*

*Vriend-
 fchap.*

*en de
 Deugden
 verfchy-
 nen.*

En purper hoftapyt. zo word die groote nacht,
 Wiens glans de zon verdooft, met blydfchap doorgebracht,
 En vrolyk onderhoud. men ziet de fterren zinken.
 De zilvre maan begint met flauwer glans te blinken.

*de Prins,
 de Prinses
 en de Koning
 fcheiden.*

De Britfche Vorft vertrekt. de Veldheer leid zyn Bruid
 Naar 't eerbare ledekant, en ftapt ter hofzaale uit.

*De Feest-
 genooten
 blyven, en
 de Grooten
 van Engeland
 verzoeken
 aan het
 Gevolg
 van den
 Prins zyne
 oorlogs-
 daanden te
 verhalen.*

De Ridders blyven; en elk voelt zyn hert ontfteeken,
 Om d'oorlogsdaden van den Held, zo verfeh gebleeken
 Ten dienft van Nederland, te hooren uit den mond
 Van WILHEMS hofgevolg: gy Helden, die den grond
 Van deze zaaken weet, en zaagt, als oog-getuigen,
 Het heir van Lodewyk voor zyn banieren buigen,
 En nooit uw Vorft verliet in 't veld op 't bloedig fpoor,
 Verbergt niet, fpreekenze, 't verhaal; maar ftreelt ons oor
 Met WILHEMS oorlogsdeugd, daar Vrankryk voor moest
 Gy zult het Hofgezin van Karel dier verplichten. (zwichten;

*De Heer
 Bentink,
 die het
 woord op-
 neemt,
 zoekt zich
 door rede-
 nenhier
 van te
 omflaan;*

De braave Bentink, die, als Gunfteling, den Prins
 Steets volgde, neemt het woord: ik zou zyn roem geenfins
 Verzwigen, zegt hy, maar wat wiltge van my weeten
 Een zaak, die lang de Faam door 't rond heeft uitgekreeten,
 Daar niemand in uw ryk, zo dicht aan Neêrlands kuft
 Gelegen, van ons leet kon blyven onbewuft.
 Het Schevelingsfche ftrand, door hoogverheven duinen
 Verheerlykt, groet van verre uwe oevers en de kruinen
 Van 't Krytgebergte, die zich fpieglen in de zee.
 Een dichte buurfchap hecht uw kuft aan onze ree;

Ver-

Verschoontme dan, en staakt uw eisch, ô Britsche Heeren.
 Maar Karels Hof houd aan : indien gy ons begeeren ,
 Beroemde Bentink , volgt , wy zullen met vermaak
 Onze ooren leenen aan 't verhaal van zulk een zaak ,
 Waar van Europe waagt, en 't geen de Faam te vooren
 Ons toeblies , uit uw mond met meer genoegten hooren.
 Verhaal hoe Neêrland wierd geret, uw Veldheers lof.
 Hoe zou men op dit feest verhandlen grooter stof ?
 Terwyl gy 't zo begeert , ô Zuilen , die de troonen
 Van Koning Stuart schraagt , 'k zal my gehoorzaam toonen ,
 Zegt Bentink ; maar staat toe, dat ik van Neêrlands leet ,
 En zo veel rampen , die ons drukten , als gy weet ,
 Een aanvang maake ; eer ik de zegeryke bladen
 Vlechte om myn Veldheers kruin, en zyn manhafte daaden
 Leg' voor uwe ooren bloot ; op dat ik in 't geheel
 Die af mag maalen in een oorlogstafereel.

*maar de
Engelsche
Heeren
houden
aan,*

*maar door
by word
bewogen,
en hun be-
geerte
voldoet.*

Einde van het eerste Boek.

V E R K L A R I N G

Van de PRINT voor 't II BOEK.

D En derden WILHEM word hier d'opperkrygsvoogdy
 En Stedehoudersstaf, naar yders welbehagen,
 Tot hulp van 't Vaderland, eerbiedig opgedraagen.
 Beleid en Dapperheid bekleeden 's Veldheers zy.
 De Hoed van Vryheid en Gods onbevleete altaaren,
 En Heiligdommen staan verheven by den Held;
 En schuilen onder zyn bescherming voor 't geweld.
 Vier Prinssen rusten op vier marmere pilaaren,
 De Vaders van den Vorst; die 't heil van Nederland;
 Het recht van Kerk en Volk beschermden door hun daaden:
 De Zoon zal volgen op hun wydberoemde paden,
 De Vryheid en 't Geloof handhaven door zyn hand.
 Dat kan ons 't opschrift van zyn prachtig schild getuigen,
 En Vorstlyk Wapen, dat hier heerlyk staat ten toon.
 Neptuin de Zeegod, en Alkmenes dappre zoon
 Verbeelden ons dat elk zal voor zyn wapens buigen;
 Te lande voor zyn heir, te water voor zyn vloot.
 Een eerepoort vertoont de Nederlandsche Steden,
 Door Vrankryk overheert, en op de nek getreden;
 Maar weer geruimt, en vrygevochten in dien nood.
 Men ziet de Blydschap hier op 't schoutoneel verschynen,
 En op haar komst de Vrees wegvlieden en verdwynen.

WILHEM DE III.

T W E E D E B O E K.

Ik luistert toe ; en hy begint aldus zyn Bentink
begint zyn
verhaal,
en pryst de
vrede ;
rede :
Europe plukte een wyl de vruchten van
de Vrede ,
En zag geen oorlogszwaard tot landbe-
derf gewet.

Men hoorde geen gedruis van trommel of trompet.
De Krygsvoogdes Belloon , gewoon zich zat en dronken
Te zwelgen in het bloed , lag aan den band geklonken.
God Mavors had zyn zwaard geworpen van de zy ,
En streelde Venus met een vriendelyk gevry.
De landman mogt den oogst van zynen arbeid maaijen ;
En hoorde door zyn veld geen legerhaanen kraaijen ;
Maar leefde vreedzaam van zyn zuuren akkerbou ,
Bevryd van strooperen. geen droeve weduwvrou
Omhelsde 't bleeke lyk , door 's vyands staal geschonden ;
Noch stortte een ruime zee van traanen in de wonden
Van haaren echtgenoot. de kisten groeiden aan,
Door koopmanschappen aan een vreemde kust gelaân.

Saturnus vruchtbre tyd en goude eeuw fcheen herboren.

Nu kon de ruime beurs den woekeraar bekooren.

Elk leefde vrolyk van zyn inkomfte of gewin.

Nu bloeide Nederland, en groeide weelig in

Deze algemeene vreê, begunftigt door Gods zegen.

Men mogt geruft en vry den zuivren Godsdienst pleegen,

En 't onbevleete vuur ontfteeken op 't altaar,

Den waaren God gewyd. ô diebre vrede! maar

Ter quader uur, helaas, tot ons bederf gebroken!

*die door
Koning
Lodewyk
den XIV
verbroken
word.*

De Lelykoning doet zyne oorlogstoortfen rooken:

De staatsucht noopt hem, niet te vreên met Vrankryks troon,

Om 't algemeen gebied te hechten aan zyn kroon;

En gansch Europe in zyn geweld en magt te krygen.

Hy tracht door Neêrlands val dat hoofdpunt op te ftygen;

En neemt een oorzaak, maar op recht noch reên gegrond.

*Aanhang,
en Bond-
genooten
van den
zelven.*

Veel Vorften treden met den Koning in 't verbond,

En zweeren ons bederf; ja d'oude Batavieren

Gansch uit te roeijen door hun' woedende banieren.

De Keulfsche Keurvorft fterkt met magt de Lelyvaan.

De Myterdrager van Weftfaalen bied zich aan

Als huurling, omgekocht door geld en goude fchyven.

En Straatsburg neemt belang in Vrankryks krygsbedryven.

Uw Koning (als gy weet ô Ridder.) ftemde mee

In ons bederf, en zond zyn vlooten af op zee.

*Zyn han-
deling on-
treent de*

Veel duitfsche Vorften zien met onverschillende oogen

Ons nakende onheil aan, door Lodewyk bewoogen;

En

*Duitſche
Vorſten.*

En vliegen zorgeloos met ons in hun bederf.
 Hy, die voorzichtig is, bewaakt met vlyt zyn erf,
 En put vaſt water uit de becken, om de muuren
 Te redden uit de vlam van zyne nagebuuren;
 En arbeid om den brand te ſmooren in 't begin.
 Maar anders ging 't met ons. elk trekt, verkeerd van zin,
 De handen van ons af, en offert, blind van oordeel,
 Met Neêrlands vryen Staat, zyn eigen heil en voordeel
 Aan Vrankryks heerſchluf op. men paait den een door geld.
 Een minder ſiddert vaſt, bedreigt met krygsgeweld.
 Een derden weet de liſt in diepen ſlaap te wiegen:
 Drie waare middelen om Vorſten te bedriegen;
 En daar zich Lodewyk van dient op dezen tyd.
 Nu tracht hy Spanjen ook te wikklen in den ſtryd,
 En zend zyn Afgezant op 't heerlykſt naar de landen
 Daar 's Konings weduwe den ryksſtaf met haar handen
 Op Karels zetel zwaait. hy tracht door 't huwelyk
 In eedt en krygsverbond te treden met dat ryk,
 En bied zyn jongſte telg, en dochter teer van jaaren,
 Den jongen Koning aan, om met'er tyd te paaren;
 En onze Staat word voor een huwelyks gift beloofd:
 Dan word het ketterrot eens van zyn magt berooft;
 Dan zullen wy, wanneer die hoogmoed legt gezonken,
 De Roomsche altaaren zien in Hollands tempels pronken.
 Zo ſprak Villars aan 't hof van Spanje uit Vrankryks mond.
 Maar 's Konings moeder, en haar Raaden, die den grond

*De Ko-
ning
tracht
Spanjen
in zyn
belang in
te wikk-
helen;*

Wel

*dochte
vergeefs.*

Wel peilden van zyn hert , en 't heil der onderzaaten
 En Kroon toefchreeven aan 't behoud der zeven Staaten,
 Ontfeggen hem den eifch ; en trachten d'oorlogsgloed
 Te dooven , doch vergeefs , in 't blaakende gemoed :
 Want 's Konings heerfchzucht , nu ten hoogften top geftee-
 Blyft voor de reden doof , en laat zich niet beweegen : (gen,
 Die hertstogt arbeid op zyn geeft , en fchokt de ziel ;
 Gelyk de luchtorkaan een weerelooze kiel
 Op 't fchuimende element , tot haar de golven dekken.
 Maar 't is onnodig om uw aandacht lang te rekken ,
 En op te houden met veel zaaken , u bewuft ;
 Te meer dewyl uw Vorft , ten oorloge uitgeruft ,
 En , deelende in 't belang van Vrankryk , uit Britanje
 Gezanten afzond naar 't Spaansnederland en Spanje ;
 Om 't wit te treffen van zyn vriend en Bondgenoot ;
 Die Neêrlands ondergang in 't nydig hert befloot.
 'k Zal ook niet melden hoe men bezig was in 't Noorden ,
 En zocht den Staat verdacht te maaken aan deze oorden ,
 Om zich te dienen van die dubble Koningshand.
 Ik zeg alleen : men zocht , flechts om een hand vol land
 Te dwingen , gansch Europe op 't krygstoneel te voeren ;
 En al de waereld , pas bevredigt , weer t'ontroeren.

*Staat
van de
Neder-
landen.*

Wy ondertuffchen zien , gedreigt van allen kant ,
 De vonken ftuiven van dien fellen oorlogsbrand ,
 En fchittren op ons erf. de Tuinleeuw fcheen te flaapen :
 Die trouwe Wachter , eer zo kloek en braaf ter wapen ,

En

En altyd vaardig, als een vroomen krygsheld past,
 Houd nu zyn pylen met besturven klauwen vast.
 Wy hadden zorgeloos den tyd in rust verfleeten,
 Door lange vree te lande al d'oorlogstucht vergeeten,
 En krygskunde en beleid gebannen uit het land.
 Men schonk eertitelen aan vriend en bloedverwant,
 En krygsvoogetyden, niet bevreesd voor oorlogsploagen,
 Maar door de vree misleid, aan onbedreven maagen.
 Men zag de steden, eer voor aanval opgebout,
 De sterke vestingen, waar op men zich betrouwt
 Als 't oorlogs onweêr loeit; de hoogverheven wallen,
 Borstwering en banket van tyd tot tyd vervallen,
 En smooren in de gracht, door d'ouderdom gesloopt.
 's Lands magazynen, eer met voorraad opgehoopt,
 En nodig oorlogstuig, kortouwen, koopre kaaken,
 En buskruittonnen, om in tyd van nood te blaaken,
 Musketten, muskettons, granaaten, fel van kracht,
 Kardoezen, kogels, of 't geen d'outheid meer bedacht,
 In Mavors wapenschool, om vesten te verweeren,
 En 't vyandlyk geweld van wal en muur te keeren,
 Staan ledig, van hun praal en zaalsiraad ontbloot;
 Men had nu 't beste alreê verzonden naar de vloot;
 En wierd'er iets; van 't geen ons nodig was, gevonden,
 Het lag verwarelooft, onbruikbaar, of geschonden.
 Men had gelegenheid verzuimt, om oorlogslieën
 Te werven, en by tyds naar helden om te zien:

*krygs-
tucht
door de
vrede
verval-
len.*

*zorgeloos-
heid in 't
aanstellen
van be-
velheb-
bers,*

*verval
van ste-
den en
vestingen.*

*en maga-
zynen.*

*Verzuim
in zol-
daaten te
werven,*

Veel steden waren schaars van krygsvolk , half verlaaten :
De muuren vechten niet , maar ruiters en soldaaten.

Men had geen Bondgenoot of Vorsten aangezocht ,

*en hulp
van bond-
genooten
te verzoeken.*

Noch vrienden in den nood tot bystant omgekocht ;
Of zo men quam , om hulp te vordren van hun degen ,
Men vond de herten , reeds vergiftigt , ongenegen.

O groote zorgloosheid , zo schaadlyk voor den Staat ,

Wat sleept gy rampen na , wat brouwt gy 't land al quaad!

*Prins
WILHEM
opper-
hoofd van
't leger
onder be-
paalde
voor-
waarden,*

Nu moest men , maar te laat , en door de vrees gedreeven ,

Het hooge krygsgezag in WILHEMS handen geeven ;

Hem wierd de legerbyl , maar naauw bepaalt , betrouwt.

Ik heb aan u 't verzuim , en slechten staat ontvout

Van 't Nederlands geweste , ô Ridders ; leent uwe ooren ,

Om Vrankryks wakkerheid , en ons bederf te hooren :

Maar ach wat vyand zou niet schrikken voor 't verhaal !

*De Ko-
ning van
Vrankryk
trekt op
met vier
legers.*

Die groote Koning , nu verliest op zegepraal ,

En reeds verwinnaar in zyn' moedige gedachten ,

Verdeelt zyn oorlogsvolk in tweepaar legermagten ;

*Verdee-
ling van
de zelve.*

De grootste en eerste voert de Koning zelf te veld.

Hy had den Prins Condé tot opperhoofd gestelt

Van 't naaste leger , en de heirstaf opgedraagen.

Crequi , en Luxemburg , gewoon om volk te plaagen ,

Zyn d'andre toebetrouwt. elk strekt een Wapengod ,

En dreigt ons vaderland met een rampzalig lot.

*Wor-
dop
den togt
van den
Hertog*

De broeder van den Vorst , Turenne , en duizend Grooten

Gelciden hem ten stryd , als trouwe togtgenooten.

De bloem van Vrankryk gefpt het ftaal en harnas aan,
 Om als een tweede Mars in 't bloedig veld te ftaan,
 En ftrekt een flagpen om zyns Konings wiek te ftyven.
 Men pakt de karren vol met goude en zilvre fchyven;
 Om zich in tyd van nood te dienen van het geld.
 De klepper zwoegt voor d'as, in 't zwaar gareel gefelt.
 Hier dreunt trompet en trom, daar waaijen de banieren.
 Men zaált roopaarden, en affuiten met mortieren
 En donderbuffen, om, met yffelyk gefchal,
 Te barften door den muur, te dondren op de wal.
 De wagens rollen langs de wegen, zwaar geladen
 Met fpy en mondkoft, om den honger te verzaaden.
 De wapenhuizen ftaan met graan en meel bevracht,
 En nodig voedzel, om den krygsman moed en kracht
 Te geeven, daar hy op zyn legerpoft moet waaken,
 Om wel gehart den dood te vlieden in de kaaken.
 Zo word een os in 't veld gekoeftert en gevoed;
 Tot hy zyns meesters gunft betaale met zyn bloed.
 Wie kan den toefel u befchryven; wie verhaalen?
 Zwyg Griekfche logenmond: hoe Xerxes gantfche dalen
 En landen met zyn volk bedekte; zulk een magt
 Heeft Meed of Perfiaan nooit op de been gebragt.
 Nu loopt de ryksftad leëg. de heirbaan krielt van menfchen,
 Die voorfpoed en geluk aan hunnen Koning wenfchen;
 En d'optogt van den Vorft brengt yder op de been.
 Vaar wel, zo fchreeuwenze, doorluchte Vorft, ga heen',

*van Or-
 leans en
 alle Groo-
 ten ge-
 volgt.*

*Zegen-
 wenfch*

*van de
Fransse
onderdaan-
ne, aan
den Kon-
ning,*

Verdelg uw weêrparty; wil eer op eer behaalen;
En met de gulde zon uw heerschappy bepaalen.
ô Fransche Alcides, wring den Leeuw van Nederland.
Den gorgel toe, en geef den doodsteek met uw hand
Aan 't monster dat ons tergt: wy hebben lang voor dezen
Zyn hovaardy gewraakt, te hoog in top gerezen.
Verniel de kettters. roei hun godsdienst uit. ga voor,
En plant ons heiligdom, ô Prins, op 't hooge koor.
Recht onze altaaren op. laat eens onze offerhanden,
Met onbevlekter vlam, in hunne tempels branden.
Wy zullen onderwyl eerboogen en trofeen
Doen stichten in uw ryk door alle steden heen;
De straaten kroonen om u heerlyk in te haalen,
En Rome tarten met haar trotsse zegepraalen.
Vaar wel, verbrei den glans en luister van uw kroon;
En keer verwinnaar van de waereld op uw troon.

De vlugge Faam, gewoon de zaaken uit te breijen,
Schreeude uit haar luchttrumpet hoe zich de burgers vleijen;
En quetste onze ooren met zo haatelyk een maât.

Nu zagen wy te laat ons nakende gevaar.
Het blinkende geweer verlichtte Neêrlands oogen;
Zo lang verduistert en met nevels overtoogen;

*Schrik
in Neder-
land over
den op-
toeg.*

En 's vyands krygsgedruis ontruffte ons in den droom.
Zo dringt op 't onverzienste een opgezwoollen stroom,
Door stormen voortgepreft, en bulderende winden,
Op dyk en dammen aan, om alles te verslinden;

En.

En dompelt akkers, vee en schuuren in een zee,
 Terwyl de landman slaapt, en spoelt zyn welvaart mee:
 Maar als een wakker man, die 't onweêr op ziet dringen,
 Zyn buuren aanmaant om hem moedig by te springen,
 Met dykgereetschap in zyne armen tred voor uit;
 Dan word de stroomgolf, eer die doorbarst, licht gestuit.
 Maar deze wakkerheid was uit ons hert gewecken.
 Nu locit de krygsorkaan, en arbeid door te breeken.
 De vyand nadert vast, en dreigt met vuur en zwaard.

Een ryk getal van steên, door sterkte alom vermaard,
 Bespoelt de Rynrivier met onbekrompe stroomen;
 En schuurt in 't Kleefsgebied langs muur en groene zoomen.
 Hier zal God Mavors op zyn krygsas 't eerste deel
 Vertoonen van zyn woede, en 't bloedige toneel
 Ontsluiten, twist, geweld, en duizend razernyen
 Ten schouburg voeren, met een sleep van Moordharpijen,
 En roofgedrogten; om, als raazende en verwoed,
 Zich vet te mesten met het dierbaar zweet en bloed;
 Terwyl de burger zucht; terwijl de vrouwen klaagen;
 En Stroom- en Veldgodin, door 't kraaken van zyn wagen,
 En knarssen van 't geweer gedoodverft, aarde en lucht
 Met naar gekerm vervult, en in haar holen vlucht;
 Terwyl de landman bleeft en schrikt voor d'oorlogsplaagen:
 Hier had de Lelyvorst zyn tenten neêrgeflaagen,
 Vier steden te gelyk omsingelt en bezet.
 Schalmey en trommel klinkt. men steekt de veldtrompet,

*Steden
aan den
Ryn.*

*door
Frankryk
belegert,*

En preft een ryk getal van landliên , dwingt de boeren
 Om spa en fchuppen en handwagens aan te voeren ;
 En 't heir te dekken voor het vyandlyk geweld ;
 En fchans en loopgraaf op te werpen in het veld.
 Elk neemt zyn krygsampt waar. men plant aan alle zyen
 Kanon en grof gefchut op aarde bateryen ,
 De ruiter draaft te paard , en torft den houthoop aan ,
 Om gracht en diepen froom te vullen , onder 't flaan.
 De vuurbom vliegt naar't zwerk. de stormbok beukt de wallen.
 Men recht de ladders op om in de ftad te vallen ;
 Te vliegen op den muur met handpiftool en ftaal ,
 Besturven in de vuift. daar baart het grof metaal ,
 Bevrucht van kogels, fchroot , falpeter , blikfem , donder.
 De zilvre maan befterft , en haalt haar' horens onder ,
 Ja vreeft haar zuiverheid te smetten met het bloed.
 De fteden weeren zich , maar flaauw , en zwak van moed.
 Geen krygsman vecht , ontbloot van legertuig of wapen ,
 Zo fryd musket noch kling , berooft van oorlogsknaapen.
 Men kuft in 't eind door dwang den degen van Bourbon.
 Nu heft de Ryngodin de leden uit haar bron ;
 Zy fcheurt de blonde pruik , met wier en lies bevlochten ,
 En krabt de blanke borft : hoe word myn froom bevochten ,
 Zo klaagtze , en flaat verbaaft haar weenende oogen neêr ,
 Hoe word myn wettig erf mishandelt door 't geweer !
 Hoe froomt het laauwe bloed in myne ontroerde plaffen !
 Hoe doet myn weêrparty myn wettig erf verraffen !

Men

*en ver-
overt.*

*Klagte
van de
Ryngodin.*

Men fchend myn froomsiraad, en fcheurt, verwoed en ftraf,
De befte flippen van myn feeftgewaaden af.

Wee my, rampzalige; nu tot'er dood verlegen!

Rynberk en Wezel, eer door Fredrik Henriks degen

Weêr vrygevochten, en gerukt uit flaverny

Van Spanje, ftaan ten doel van Vrankryks dwinglandy;

Daar Orfou, Buderyk, en Rees, ter neêr geboogen,

Den winnaar groeten, maar met traanen in hunne ooggen:

En, gy, ô Emmerik, door * 's Konings hand gebout;

Als d'Ebueroonfche Vorft, verrykt met buit en gout,

En koninklyken fchat, zyns vyands magt ont draagen,

Hier veilig fchulde na de Roomfche nederlaagen;

Stof niet meer op 't gezag van uwen ouden Heer,

Maar ftort een traanenvloed op uwe ftraaten neer;

Sloop nu de muuren van uw tempelkoor, voordezen

Door Willebrordus vlyt zo hoog in top gerezen;

En d'oude wallen, door Graaf Ottoos zorg geficht.

Zoo klaagt de Stroomgodes met traanen in 't gezigt.

Terwyl vorft Lodewyk, tot fchrik der zeven Staaten,

Den Ryn beftookte met zyn' ruiters en foldaaten,

Verliet de Tempelier van Munfter 't hooge koor,

En trok in krygsgewaad 't verbaafde Twente door:

De myter van de kruin, tot helm en pluim genegen:

De Biffchoplyke ftaf verwiffelt voor den degen:

En

*over 't
verlies
van Ryn-
berk,*

*Orfou,
Budrik,
Rees,
Wezel,
en Em-
merik.*

*Togt van
den Bif-
fchop van
Munfter
door
Twente,*

* *Ambiorix Koning der Ebueroonen, nu Luykennars, zoude, na by de Romeinen geflaa-
gen, en zich met hunnen buit verrykt hadde, de beginzelen van Emmerik gelegd, en, naar
zynen naam, Ambrik genoemd hebben, als breder te zien is by Flor. lib. 3. de gefl. Rom.*

En 't heilig offerkleed voor borst en fchouderplaat :

Wie kent den wichelaar van Munfter in dien ftaat ?

*Ant-
fpraak:
aan zyn
leger.*

Men zegt, hy fprak : 't is tyd de ketters aan te randen ,

En 't uitgelaten volk te ftaan in Roomsche banden ,

Te knevelen met magt. is d'aanflag eens mislukt

Voor driepaar jaaren , toen myn heir , by een gerukt ,

Hun' ondergang befloot ; nu zullen myn banieren ,

Met Fransche en Keulsche magt vereenigt , zegevieren ;

En 't ongelovig zaad verdelgen in zyn neft.

Zo word de waereld eens gezuivert van die peft.

Dan zullen wy , beroemd door zulke braave daaden ,

Hier na de zaligheid verdienen , en firaaden

Verftrekken aan Gods kroon. elk volgme op 't heldenspoor ,

En toon' zich wel gemoed ; ik ftreeve u dapper voor ,

En blyve u ceuwig by. dat zweere , ik , by den zetel

Van Rome , en Klemens ftoel , zo heilig ; maar vermetel

Van 't goddeloos gebroed gelaftert en verfmaad :

En by 't gekruifte beeld , dat op myn altaar ftaat :

En by myn offerkelk , die ik godvruchtig wye :

En eindlyk by uw kroon , ô reine maagd , Marye !

*Zynver-
richtin-
gen aan
den Yffel.*

Hier zwygt de Koorfoldaat ; en dekt aan d'Yffelkant

De landen met zyn volk , en plondert , moord en brand.

De fteden omgewroet , geblakert en gefchonden

Door blikfems van 't metaal en vuurbom (helfche vonden ,

Gefmeed in 't moordhol van Bellone om trans en kruin

Te zengen) treuren op de ftuivende affche en puin ;

En

En hygen onder 't juk van Keulen en Westfalen;
 Of zien de Fransche vaan op hunne schanssen praalen.
 De dorpen, uitgerooft, vervloeken 't kryggsgeweld.
 De graanschuur spyft de vlam, die vraatig weid langs 't veld:
 En 't zweet van d'akkerman verkeert in vuur en vonken.
 De veldhut simoort in d'afsch. zo moet de myter pronken;
 Met zulk een bloedvlak bralt het heilig kerkgewaat.
 Gantsch Overyffel moeft in 't einde in dezen staat
 De wetten vieren van den nieuwen Heer gegeven,
 En onder 't slaafsgebied van zyn' verwinnaar leeven.
 De Fransche Koning zocht terwyl in 't hert van 't land
 Te dringen met een magt van volk, en aan den kant
 Van onzen Nederryn, of Yffel door te breeken.
 De lucht, een lange wyl geslooten, had de beeken
 En stroomen uitgeput, en 't water, Neêrlands kracht,
 Verdroogt, tot voordeel van de Fransche Koningsmagt:
 Zo scheen de Hemel zelf, tot 's vyands zaak genegen,
 Een weg te baanen door 't bepaalen van den regen.
 De Prins Condé geleid de troepen herwaart aan.
 De wagens ryden voor, of volgen, zwaar gelaân
 Met yzer, houtgevaart, pontonnen, koopre schuiten,
 En 't geen de togt vereifcht, om voor geen stroom te stuiten.
 Men had verscheidemaal, eer 't werk was vastgestelt,
 Den hoogen Raad by een gedagvaart in het veld;
 En goetgekeurt dat zelf de Vorst aan 't hoofd zou trekken
 Van 't leger, met Turenne, om Prins Condé te dekken;

*De Fransche magt
dringt
verder
door.*

*Condé
voert zyn
leger*

En 't krygsvolk van den Staat , dat, onder 't hoofdgezag
 Van myn beroemden Prins , aan d'Yffelboorden lag,
 Te dwingen , zo men hem den doortogt mogt beletten.
 Wy hadden hier een post met krygsliên doen bezetten,
 En 't opperste bevel den schelm Mombas betrouwt ;
 Die , als een landverraâr ; of omgekocht door gout,
 Of tot de wapens van zyn landgenoot genegen,
 't Betroude volk verried , tot schande van zyn degen.
 Hier dringt Condé op aan met al zyn oorlogsstoet.

naar 't
 Toibuis.

daar by
 den Ryn
 door-
 waad .

gewond
 word ; en
 Longe-
 ville ,

en veel
 Grooten
 van
 Frankryk
 sneuvelen.

Zyn komst
 in de Be-
 tuwe ;

De paarden klooven 't nat, en waaden door den vloed.
 Veel' Vriezen quytten zich , als braave krygsgenooten.
 Veel Franssen sneuvelen , verdronken of doorschooten.
 Hier word Condé gewond ; en Longeville stort
 Ter aarde in 't harnas neêr. de blanke Rynstroom word
 Bepurpert door 't geweer , en zwelt van bloedkoraalen.
 De bloem van Edelliên , daar Frankryk op mogt praalen ,
 Braakt hier de ziel voor 't oog van haaren Koning, uit ;
 Of zygt gewond van 't paard. maar ach wat heirmagt stuit
 Zo groot een aantal van aandringende oorlogsknechten ,
 Bequaam om gantsch Europe en d'aarde te bevechten !
 Een bos van pieken en standaarden , net geschaart ,
 Verheft zich aan den Ryn daar elk zyn post bewaart.
 De vaanen waaijen langs de groene waterzoomen ,
 De schipbrug , opgebout , bevloert de zilvre stroomen ,
 En baant een overtocht aan 't krygsvolk , om gezwind
 En snel de Betuwe in te vliegen , als de wind.

Zo dra die droeve maâr Oranje quam ter ooren :

Op, schreuw't hy, helden op, men vechte of 't is verlooren,

En met den gantschen Staat en Nederland gedaan!

Noch eens, op, op, elk maak' zich vaardig om te slaan!

Men dryf den vyand weêr te rugge of laat'er 't leven!

Ik zal my welgetrooft aan 't hoofd van 't heir begeeven,

En u geleiden daar de nood ons roept; en gy,

O Legerhoofden, volgt en blyft uw Veldheer by.

De braave Wirts verftrekke een slagveêr aan myn pennen.

Men fluit den voortgang van den vyand; want wy kennen

Zyn aart; hy zal 't geloof uitroeijen; vrees't zyn dolk.

Maar ach! hoe zou de Vorst, slechts met een handvol volk

Verzelfchapt, zulk een magt doen keeren? hy, gedwongen,

Zakt met zyn leger af. wat pennen, welke tongen

Zyn nu bequaam, om al d'elenden van ons land

Te melden naar den eifch? zo dra de Koning plant

Zyn standers op den grond der Betauwe; elk aan 't zuchten.

Besproeit den akker met zyn traanen onder 't vluchten!

De bleeke vrou, alrede op d'oever van de dood,

Zygt neêr in d'armen van haar vriend of bedgenoot.

Men hoort het naâr gekerm tot in den Hemel dringen.

De voedsters vlieden met de teêre zuigelingen.

Een ander hangt aan 't kind besturven op haar schoot;

Terwyl 't onkundig wicht haar toelacht in den nood;

Of daar 't, zich spiegelnde in de trekken van haar wezen,

Zyn naakende onheil uit haar doodsche gebaar kan lezen.

*waar op
de Prins
van Oran-
je zyn
leger aan-
moedigt,
en zoekt
den vyand
te rugge
te dryven,*

*doch te
verzeefs.*

*Onstelte-
nisse in de
Betauwe
beschree-
ven.*

De mannen vliegen langs de wegen, om hun ſchat,
Voor vyandlyken roof, te bergen in de ſtad.

De beemden treuren van den akkerman verlaaten.

De veldoogſt ſtaat ten prooi van ſtroopende ſoldaaten.

Het kouter roeft op d'aarde; en d'os, van 't ſlaafs gareel
Ontlaſt, bukt voor de byl, en krygt een erger deel.

De blonde Graangodin holt langs haare akkers heenen:

De tarwkrans ſtuiſt van't hoofd; men hoortze droevig ſteenen,
Als eer om 't ſchaaken van haar dochter Prozerpyn.

De milde wyngaard treurd, en weigert nieuwen wyn
Te ſtorten in de kuip, of jonge moſt te ſchenken.

De gryze landman klaagt: wie zal myn ſchaapen drenken?
Myn knaapen ſchuilen voor 't verſlindende geweer.

De wachthond is gevlucht. ô geitjes, onlangs d'eer
Van 't gantſche vlek, nu zal de wolf uw vacht belaagen,

Terwyl uw herder duikt in dorenen en haagen!

En ik, gewapent flechts met zuchten en geklag,
Sta voor den moorder bloot in mynen ouden dag.

Myn' dochters voor haar eer, myn zoonen voor hun leven
Bekommert, hebben my verlaaten en begeeven.

Alleen myn bedvriendin, en uitgeleefde vrou
Bewaakt met my de hut, en blyft uit nood getrou.

Wy zullen bei getrooft de felle rovers wachten.

Zo galmde 't gantſche land van dodelyke klagten;

Maar d'overwinnaar rukt zyn zeegevaanen voort;

En Prins Turenne dringt tot Aarnhem voor de poort.

*Komſt
van Tu-
renne voor
Aarnhem*

Maar

Maar 't is onnodig al de vestingen , en schanffen ,
 En steden , door 't geweld veroverd van de Franssen ,
 Te melden op een ry. nu moest gantsch Gelderland
 Zich vlyen onder 't juk , na korten tegenstand ;
 En Overysfel voor den vyand nederbukken ;
 En 't Sticht van Utrecht zich van Holland af zien rukken.
 Zo zag men 't groote deel van dien gevreesden Staat ;
 Weleer zo hoog beroemd door krygskunde , en 't siraad
 Van Mavors wapenstoel ; ja d'oude Batavieren ,
 Die eer den luister van de Roomsche veldbanieren
 Verdoofden door hun moed , en sloegen in den sryd ;
 Die Spanjes tieranny en bloeddorst zulk een tyd ,
 En eindlooze reeks van viermaal twintig jaaren
 Verduurden , om hun recht en Godsdienst te bewaaren ;
 Nu door onachtzaamheid alleen ten gronde gaan :
 Eer Febus veertigmaal zich spoelde in d'Oceaan.

*Gelder-
 land,
 Overysfel,
 en 't Sticht
 van
 Utrecht
 veroverd.*

Hoe beefde d'Amstel , met gantsch Holland , op de maâren
 Van zulk een nederlaag ! hoe reezen nu de haaren
 Van d'Opperhoofden , en Beheerschers van ons land !
 Hoe had de Zeeuw en Vries de schrik in 't hert geplant !
 Een algemeene vrees bestookte d'ingewanden.
 De vrouwen scheurden 't haar. de huisvoogd floeg zyn handen
 Ten Hemel op de straat. de ryke koopmanschap ,
 's Lands zenuw , cer door vlyt gevoert ten hoogsten trap ,
 Bezweek , en niemand dacht om zeevaart of om vlooten.
 Men zag de winkelen gegrendelt en geflooten.

*Versta-
 gentheid
 in Holland
 beschre-
 ven ,*

Vrou Themis vierfchaar zweeg en flechte geen krakkeel.

*en d'ont-
stelenis
van de
Maagd;*

De Maagd van Holland ziet dit dodelyk toneel
Met schreijende oogen aan : zy legt haar fecstgewaaden ;
En stacitabberd af , en purpre lyffiraaden.

Haar hand betterft. de speer zygt neder ; en de hoed
Van vryheid schud en beeft. die zwaare tegenspoed
Beklemt haar hert en tong. de roozen van haar kaaken
Verbleeken door de schrik. haar oog , gewoon te blaaken,
Staat naâr , en d'angst bekruipt haar edelmoedig bloed.

*die we.ter
moed
grypt,
de bur-
gers aan-
spreekt,*

Zo blyftze een wyl verftomt ; maar aanstonds grypt ze moed :

Op , op , zo schreeuwte , op , op , verbaafde burgeryen !

Geen traanen zullen ons van 't Fransche juk bevryen.

Men recht met laf gekerm en zuchten weinig uit.

De vyand word alleen door dapperheid gestuit.

Men zoek' naar middelen om grooter quaad te weeren ,

En 't naakende geweld van Hollands erf te keeren.

Ons is een Oorlogsheld van noden , om den Staat

Tc hoeden voor gevaar door wapenen en raad ;

Die , met Uliissès brein , en Ajax dapperheden

Verfierd , op 't Statenhuis en in den stryd zal treden ,

En schraagen op de nek het wichtig staatgebou ,

Gelyk een Atlas , of Alcides , steeds getrou.

*de dien-
sten op-
haalt van
de Prins-
sen van
Oranje;*

Errinnert u met my de Prinssen van Oranje ;

Die strenge geessels van de tiranny van Spanje :

Wat zyt gy niet verplicht , ô burgers , aan hun stam !

Zy hebben u geslaakt uit boeijen , en de vlam

Van

Van 't woedende oorlogsvuur gesmoort in uwe vesten.
 Zy gaven goed en bloed voor uw behoud ten besten.
 Die Vorsten hebben lang uw tempel, en altaar,
 En heiligdom bewaakt in 't uiterste gevaar.
 Dat dapper heldenbloed, gewoon, in vroeger tyden,
 Voor vryheid van geloof en recht van 't volk te stryden,
 Speelt nu door d'aderen van zulk een grooten Zoon.
 De tweede Wilhem, die, om hoog op 's Hemels troon
 Gezeten, in een rei van duizend heldenschaaren,
 Nu juicht en zegepraalt, na zo veel krygsgevaaren,
 Heeft ons die braave telg geschonken na zyn dood.
 De Britse Ryksprinses moest haren echtgenoot,
 Bezwangert van den Vorst, in 't naare graf zien daalen:
 Maar achtmaal zonk de zon, met uitgediende straalen,
 Aan d'avondkimmten neêr in vader Nereus plas,
 Als deze Fenix quam te voorschyn uit zyn asch.
 Herdenkt de deugden nu van zyn' doorluchte Vaders;
 En laat de dankbaarheid niet sterven in uwe aders,
 Beheerschers van den Staat! verheft d'Oranje spruit.
 Dan zullen wy eerlang den vyand zien gestuit
 Op 't punt van zyn geweer. laat hem, aan 't roer gezeten,
 Uw staatgeheimenis en handelingen weeten.
 Die wakkre Palinuur zal 't schip van 't vaderland,
 Door onweêrbuijen heen', naar een gewenschte strand
 Geleiden, en van storm en barning zegepraalen;
 Door zyn verheffing zal de trots van Vrankryk daalen.

hen WIL-
HEM den
III aan-
pryft, en
zyn ge-
boorte be-
schryft.

De Maagd besluit haar aanspraak.
 Ik zie de pylen , nu ontwongen door geweld,
 Veel vaster in de klaauw van Hollands Leeuw gestelt.
 Ik zie de nevelen verzwinden en verdwynen,
 Wanneer d'Oranjezon met vollen glans zal schynen.
 Uit had de Maagd : en elk schreeuwt vrolyk langs de straat :
 Lang leef, lang leef de Vorst , tot welstant van den Staat ;
 Men dien' zich in den nood van zyn beleid en degen.

Waar op 's lands Staaten

De Hoofden van het land , vergadert , overweegen
 De zaak met rypen raade , en openen 't gezigt,
 Zo lang verblind voorheen'. nu vind zich elk verpligt
 Om d'oude diensten van de zegeryke Helden ,
 Uit Nassausch bloed geteelt , aan WILHEM te vergelden ;
 En hem te plaatzen op de trap van eer , voorheen'
 Met zo veel zorgen van zyn Vaderen betreên.
 Men breckt den eedt , wel eer uit misverftand gezworen ;
 En WILHEM HENRIK word tot Opperhoofd verkoren ,
 Om 't leger van den Staat te leiden in het veld,
 Met onbepaalder magt. men offert aan den Held
 't Hoog Admiraalschap van de Nederlandsche vlooten ;
 En om zyn aanzien en vermoogen te vergrooten ,
 Word hem 't Stadhouderschap van Holland aanbetrout ;
 En Zeeland , dat zo vast op zyne deugden bout ,
 Draagt hem dat eerampt op , en volgt de Staatgenooten.
 Zo word het heiltoneel van Neêrland eens ontflooten ,
 Door 't Hemelsche beleid , en Goddelyke magt.
 Ach ! was die groote zaak en pligt voor lang betracht !

den Prins van Oranje tot algemeen Veldheer

en Stadhouder verkiezen.

Nooit

Nooit had men Vrankryks vaan zien waaijen van de muuren.
 Nooit waren wy vermant door vyandyke buuren.
 Nooit hadden wy geknielt voor 's overwinnaars staal:
 Gelyk 't vervolg u zal getuigen van 't verhaal.

Zo dra de vrome Vorst, naar waarde, was verheven,
 Begon de veege Staat van Holland weêr te leven.
 De doodschrik ruimt de ziel. men ziet van allen kant
 Op Kerk- en toren-trans d'Oranjevlag geplant.
 Men dondert uit metaal en blaakende mortieren,
 Den Prins ter eere, om recht dien grooten dag te vieren.
 De schaalen zwellen van de Rynsche Muskadel.
 Men drinkt den Veldheer heil. de mannen vliegen snel
 Naar 't raathuis, die hun schat ten dienste van 't land opofferen,
 En leegen, wel gemoed, de langgespaarde kofferen.
 De smeltkroes schuimt van 't goud, en zilvre vaten, eer
 Tot tafelpracht bereid. de burgers, in 't geweer,
 Herscheppen zich met vlyt in dappere soldaaten;
 En willen, wel getrooft, hun stad en erf verlaaten;
 Om, onder WILHEMS vaan, het dreigende geweld
 Te keeren van de grens: elk strekt een oorlogsheld.
 De vrouwen quytten zich als moedige Amazoonen;
 En yder wil haar zucht voor 't vaderland betoonen,
 Met torssen op den muur, met kruijen aan de vest.
 Het binnelands krakkeel, die dodelyke pest,
 Waar door 't Gemeenebest gevaarlyk word bestreden,
 Verdwynt, en ruimt nu plaats voor d'eendracht in de steden.

*vraagde
 in Holland
 over zyne
 verhef-
 fing.*

*Voordeelig
 gevolg
 der zelve.*

De burgerliefde groeit. Men zweert den landgenoot
Te dienen met zyn bloed, in 't aanzien van de dood.

*Wakker-
heid en
krygszor-
gen van
den Prins.*

Terwyl het oude vuur der Batavieren blaakte;
Zag elk verwondert hoe de groote Veldheer waakte,
Om Hollands vryen Staat voor Vrankryks legerdolk
Te hoeden door vernuft, en 't overweldigt volk
Weêr vry te vechten, en uit slaverny te slaaken:
Hy arbeid onvermoeit voor d'algemeene zaaken.
't Getal van 't oorlogsvolk groeit aan van tyd tot tyd,
Den legerhoofden en voorgangers word de vlyt
Van wapenoefening en krygstucht aanbevolen:
Elk volgt het streng bevel. nu bloeijen Mavors schoolen.
Nu word op alles, 't geen de nood vereifcht, gelet.
Men houd de posten voor den aanval naauw bezet;
En dekt den legerknaap met wal en aarde fchanffen.
Men plant de donderbus op d'opgeworpen tranffen.
Men fteekt de dyken door. de ftoomgolf fchuurt langs 't land,
En vruchtbre beemden heen, en dient voor tegenftant.
De fchepen, opgebout om door de woefte baaren
Naar Ganges paerelkufft, en Indus ftrand te vaaren,
Lavceren op rivier, en binnenlandschen ftoom,
Met oorlogfliên bemant. nu floopt men hof en boom,
En luftprieelen, en gebouwen, vol firaaden,
En 't geen den tegenftant kan hinderen of fchaaden.
D'Oranje Veldheer, die nooit flaapt, maar dag en nacht
Den welftant van 't gemeen in 't fchrauder brein betracht,

Bezigtigt overal de vestingen en steden ;
 En geeft op alles acht : de krygskunde en de reden ,
 Aan 't moedig hert verknocht , staan eeuwig aan zyn zy .
 Hy weegt de zaaken in zyn herssens naar waardy .
 Hier is hy bezig met een oude wal te flechten .
 Daar sticht men andere , voordeliger in 't vechten .
 In 't kort al 't geen men van een wakker Krygshoofd wacht ,
 Word hier in 't werk gestelt , en door zyn zorg volbragt .

*die den
 Koning
 van
 Frankryk
 ontstellen .*

Wanneer den Lelyvorst de tyding klonk in d'ooren ;
 Dat myn beroemde Prins tot Schermheer was verkoren
 Van 't Nederlands gewest , met zo veel waardigheên
 Geschonken aan den Held , ten oorbaar van 't gemeen ,
 Bezweek zyn fiere moed ; hy voelde aan alle kanten
 Zyn trotse ziel benart : (dat kunnen uw' Gezanten ,
 O Ridders , die zyn heir verzelden op dien tyd ;
 Getuigen naakt en klaar .) zyn boezem zwol van spyt .
 Hy zag zyn loop gestuit ; en gaf het oorlogsteken ,
 Om met zyn benden van de grenzen op te breeken .
 Zo wierd zyn zegepraal bepaalt door WILHEMS staf .
 Hy trok zyn leger van den Stichtsen bodem af ;
 Maar hield de steden in bezetting met zyn vaanen :
 En Luxemburg , de plaag van Utrechts onderdaanen ,
 Die felle geessel van de Stichtse burgery ;
 Aanvaarde , uit 's Konings naam , de hooge krygsvogdy
 Van dien verwonnen Staat . nu tracht de Vorst de wallen
 Van Gorkum , of Breda of Heusden t'overvallen ;

*en zyn
 voorspoet
 stuiten .*

*Hy ver-
 trekt met
 zyn leger
 van 't
 Sticht , en
 geeft het
 opperbe-
 vel van
 de steden
 aan
 Luxen-
 burg .*

En dreigt de muuren van den Bosch; maar 't land besproeit
Van 't water, dat uit poel en veldmoerassen vloeit,
Belet den aantogt van zyn dreigende standaarden.

Men had de vestingen met dappere Spanjaarden
En Neêrlands volk bezet; die, trou en welgemoed,
De vryheid zwoeren te beschermen met hun bloed.

Zo tracht hy vruchteloos de vesten te bestryden;
En stelt nu al zyn hoop van groter winst ter zyden;

*Vertrek
van den
Koning
naar
Frank-
ryk.*

Ja trekt, verydelt door Vorst WILHEMS dapperheid;
In zekerheid naar 't ryk, door 't hofgezin geleid.

De vyand had een stad bezet met oorlogsfcharen,
Bekent by Woerden, voor een lange reeks van jaaren
Gesticht op Hollands erf. de braave Veldheer tracht
Die plaats door wapenen te rukken uit zyn magt.

Hy dagvaart in den Raad de hoofden van zyn benden,
En draagt zyn opzet voor aan hen die 't oorlog kenden,
Geslepen in den kryg; men keurt het oogmerk goed,
En yder zweert den Held te dienen met zyn bloed,
En onvermoeiden vlyt den aanslag voort te zetten.

De ruiters stygt te paard op 't klinken der trompetten.
De voetknecht volgt de trom. men preest de troepen voort:

*Woerden
door den
Prins van
Oranje
belegert.*

Myn Prins geleidze zelf, en plaatst zich voor de poort:

De vyand, nu zo naauw beslooten in zyn' muuren,
Geeft tekenen van nood aan Luxemburg door vuuren.

De houthoop, lichtende op den toren, zengt de kruin
Des tempels, in een uur begraven onder 't puin.

Als

Als Vrankryks Maarschalk zag, van Utrechts hooge wallen,
 Hoe Woerden wierd gedreigt of hevig aangevallen,
 Besluit hy om 't ontzet te neemen by der hand;
 En trekt op 't lichten aan van kerk- en torenbrand.
 Maar onze Veldheer had, om 's vyands hulp te stuiten,
 En aan de Stichtse zy de heirbaan af te sluiten,
 Een post aan Zuilesteyn betrouwt; die, welgemoed,
 Den trotsen Hertog, op zyn aantogt, dapper groet
 Met bliksemfchichten, die, van 't bolwerk afgevloogen,
 De voorsten treffen, dat ze storten voor zyne oogen;
 En verven de Kruipin (zo heet de plaats) met bloed.
 De Maarschalk barst van spyt, wanneer zyn oorlogsstoet,
 In d'aanval, word gekeert, en van de schans geslaagen:
 Hy preest zyn krygsgevolg noch eens de kans te waagen;
 Maar ziet door tegenstant het veld met doôn gevult,
 Daar Vrankryks adel valt. terwyl zyn gramschap brult;
 Gelyk een bosleeuw, die, verliest om roof te zoeken,
 De bossen doorvliegt, en doorsnuffelt alle hoeken.
 En wildernissen; tot hy eindlyk 't wilt ontmoet
 In 't midden van den loop, en naspoort op den voet;
 Hy spalkt zyn kaaken op en gulzige ingewanden,
 En grimt van ongedult, hy dreigt met klaauw en tanden:
 Maar als een jagersrot gewapent, op 't gerucht,
 Verschynt, dan druipt hy door, en schuimbekt in zyn vlucht.
 Zo drukt de spyt het hoofd van Vrankryks legerknechten.
 Prins WILHEM doet terwyl de muuren sterk bevechten;

*dat
 Luxen-
 burg be-
 staat te
 ontfetten.*

*Word door
 Zuilesteyn
 aan de
 Kruipin
 gesluit.*

En voert met lyfgevaar de stormelingen aan
 In 't heefte van den ftryd, en moedigt ze tot flaan;
 Of dryft den uitval der belegerden naar binnen.
 Vecht, fchreeuwt hy, helden, vecht, houd moed, en helptme
 En waarlyk was de ftad veroverd door den Held; (winnen.
 Maar 's vyands leger wierd een fpoor gebaant langs 't veld,
 Door fchuim van fchelmen en troulooze dorpelingen,
 Om 't volk van Zuilefteyn van achtren te befpriegen.
 't Oneerlyk landgefpuis, (ô fchrikkelyk beftaan!)
 Meineedig aan den Staat, wyft zelf den vyand aan
 Een weg hem onbekent; en wil zyn leidsman ftrekken.
 De Hertog doet een deel voor af door 't water trekken;
 En volgt van verre op 't fpoor met al zyn legermagt.
 De voortroep ftreeft gezwind, en nadert onverwacht,
 De Schans (ô groot verzuim!) van achtren onbeflooten.
 Men grypt de wapens op. wat wort'er bloed vergooten!
 De braave Zuilefteyn, verrast door fnood beleid
 Van landverraders, toont in nood zyn dapperheid;
 Geen vrees beftormt zyn hert; hy grypt zyn heldendegen,
 En vliegt, gelyk een leeuw, de Fransche benden tegen.
 Al wie zyn fabel naakt, van brein en bloed begruift,
 Stort neêr door flag op flag, en sneuvelt door zyn vuift.
 Gelyk een veege ftier, in 't vechtperk naauw gedrongen,
 En door een lange fleep van vyanden befpongen,
 Zyn jongfte kracht beproeft; en velt met ftoot op ftoot
 Al die hem tegenftreeft, gemoedigt door den nood;

Tot

*hervat
 den aan-
 val over
 het ver-
 dronken
 land van
 achteren.*

*Dapper-
 heid van
 Zuilefteyn*

Tot hy zyn horens ziet van 't voorhoofd afgebroken,
 En blaast den doodfnik uit , maar sterft niet ongewroken :
 Zo sneefde Zuilefteyn in 't blinkende geweer,
 En viel , getroffen , op een hoop van lyken neêr,
 Zo dapper door zyn arm , tot wraak van 't leet , verflagen.
 Ik moet ter dezer uur 't rampzalig lot beklaagen
 Van dien beroemden Heer , met Schimmelpennings dood,
 Gefchooten aan zyn zy , myn vriend en landgenoot.
 Nu woed men na de dood op d'afgestreden Helden.
 't Mishandelt lichhaam moet den wrok noch eens ontgelden;
 En , tegen oorlogsrecht , gekerft , gelleurt , gefneên,
 Den glans befmetten van zyn vyands krygstrofeen.
 Zy fchrikten voor 't gezigt al die de wreedheid zagen.
 De Prins krygt kondfchap van die droeve nederlaagen ;
 Daar hy op 't moedig ros , in 't midden van het vuur ,
 't Bestrydend leger noopt , en dondert op den muur ,
 Dat aarde en Hemel dreunt. hy overweegt de zaaken ;
 Beveelt den aanval op de veften voort te ftaaken ;
 't Beleggereedfchap weêr te zamelen by een.
 Men voert het grof gefchut van 't bolwerk naar beneên ,
 En fleep de stukken af met magt van legerpaarden.
 Elk volgt in orde na zyn vaanen en ftaandearden.
 Zo word de ftad ontfet door binnelands verraat ;
 En Luxemburg befchiet zyn oogwit wel , maar 't ftaat
 Hem duur , door 't ryk getal van die in 't vechterk vielen ;
 Gerekent aan zyn kant op tweemaal duizend zielen.

en zyn
dood.

De Prins
breekt het
beleg voor
Woerden.
op.

De

De Prins, verfteken van zyn oogmerk, slaapt noch rust :
 Zyn oorlogsvuur word door geen tegenspoet gebluft ,
 Maar gloeit veel lichter in de duistere ongelukken
 Hy arbeid om den buit de Roofharpy t'ontrukken.
 Ik zal verhaalen , hoe myn Held, ten dienst van 't land,
 De buitenposten sterk verziет van tegenstant ;
 En draagt, om Holland voor den aanval te bewaaren ,
 Het hooge krygsampt op aan mannen lang ervaren ,
 Als Hornes, Koninksmark, Vorst Maurits, ryk van moed,
 Aan Wirts en Westerlo ; (altsaamen uit het bloed
 Van Mavors voortgeteelt) en rukt zyn legerbenden
 Naar 's vyands bodem toe, en valt hem op de lenden ;
 Ontziende geen geweld van sneeuw, of hageljagt,
 Noch guure stormen, door den winter voortgebragt.
 Elk staat verwondert daar d'Oranjevaanen trekken.
 De Veldheer wist zo kloek zyn aanflag te bedekken,
 Dat niemant peilen kon de gronden van zyn zin.
 De Keulsche Bisschop stond verlegen in 't begin ,
 En vreesde voor zyn erf en vorstelyken zetel.
 De Vorst van Straatsburg, die zo trouloos en vermetel
 Den Franschen hoogmoed dient, gevoelt, door schult geraakt,
 Hoe reeds de wroeging met haar toorts zyn boezem blaakt,
 En smeult in 't ingewand : hy doet zyn lyfstaffieren
 Vergrooten op 't gerucht, dat Neêrlands veldbanieren,
 Geleid door WILHEMS staf, in aantogt, 't Keulsche Sticht
 Tot brandschat dwingen. zelf de * Fransche Veldheer zwicht,

En

*stelt be-
 welheb-
 bers over
 de Hol-
 landsche
 buiten-
 posten,*

*en trekt
 met zyn
 leger, op.*

*Onzeker-
 heid des
 vyands
 over den
 togt.*

En voegt zich met zyn magt van ruiters , over stroomen
 En veldrivieren , by Turenne ; die de zoomen
 Des ryken Moezels dekt , en stuit den Adelaar ,
 En 't heir van Brandenburg : hulptroupen , die 't gevaar
 Van onzen ondergang tot bystant kon beweegen.
 De vroomme WILHEM smeekt den Hemel eerst om zegen ,
 (Want eeuwig heeft zyn ziel de Godheid hoog geacht)
 En trekt voor Charleroy op 't spoedigst met zyn magt.
 De Grave van Marcin geleid de regimenten
 Van Spanje , als Opperhoofd , te velde , en slaat zyn' tenten
 Naast onze vaanen voor de wallen op. Montal ,
 Door list gesloopen in de vest , verweert de wal.
 Men maakt zich vaardig om de muuren aan te randen ,
 En sterke tranſſen te vernielen , onder 't branden
 Van 't dreunende kanon. elk houd zyn post bezet ,
 En wacht de toonen af van trom en stormtrompet.
 Maar 't uur van voorspoed was , helaas ! noch ongeboren.
 't Weêrstrevende geluk had ons te vast gezworen
 Zyn haat en vyandschap. de Wintervorst dringt aan ;
 Hy doet de beeren in zyne ysgareelen slaan ,
 En nadert onverwacht op zyn bevrozen wagen.
 Nu kan geen legerknaap de koude in 't veld verdraagen ,
 Maar vloekt al bevende des winters ongenâ.
 De weeke klay bevriest , en weigert schup en spa
 Den doorgang. 't water stremt , en houd de legerschepen ,
 Die 't nodig oorlogstuig en stormgereetschap sleepen ,

*Charleroy
 door den
 Prins be-
 rent.*

Gegyzelt op den rug. de vorst verkout het bloed,
 Daar 't kookt in d'aderen, ontfteeken door den moed.
 Soldaat staat roereeloos, terwyl hy op de wallen,
 Zyns vyands schuilplaats, tracht gewapent aan te vallen.
 Hier zygt de ruiter, styf van koude, op d'aarde neêr.
 Daar stort het oorlogsros en sneuvelt by zyn heer.
 Zo moest men, door den nood geprest, den aftogt steeken.
 Elk stelt zich in 't gelit, en volgt het legerteken.
 Men rolt de tenten op. de vyand ziet den grond

*En weder
verlaa-
ten.*

Verlaaten en geruimt, daar onlangs 't leger stond.

Maar laat ons, om den staat van Holland u t'ontvouwen,
 Weêrkeeren, en 't gevaar van 't Vaderland aanschouwen;
 Geraakt in hoogen nood door 't stemmen van den vloed.
 Hoort hoe de landzaat schrikt; hoort hoe de vyand woed.

*Aan-
spraak
van
Luxen-
burg aan
zyn Volk.*

Men zegt, dat Luxemburg, op Utrechts muur getreden,
 In 't midden van een drom soldaaten, wel te vreden,
 En met een lachchend oog, de stroomen zag bevloert.
 En sprak: myn zoonen, die zo trou de wapens voert
 Van Koning Lodewyk, nu is de tyd geschapen
 Van Hollands jongsten nood: elk volgme in 't bloedig wapen;
 De Hemel bied zyn hulp, en baant ons door het ys
 Een heirbaan om in 't land te dringen, tot bewys
 Van gunst voor onzen Vorst. nu moet men d'ingewanden
 Verscheuren van den Staat; elk laat' zyn moordlust branden,
 En mest' zich met den roof; ja toon', door vuur en vlam,
 Dat hy is voortgeteelt uit Vrankryks heldenstam.

Gelyk

Gelyk een razend heir verwoede bosgedrochten,
 Vereenigt met een magt van wolven, aangevochten
 Van dollie wreetheid, en vast dorstende naar bloed,
 D'onnosse schaapskooi dreigt: zo toont zich elk verwoed
 Op d'aanpraak van zyn Heer; en volgt zyn moordstandaarden Zyn op-
tocht naar
Holland,
 (Wie schrikt niet voor 't verhaal!) met uitgerukte zwaarden,
 Op burgerbloed gewet. nu zou men Hollands praal,
 Den Hage, en al de Steên vernielen door het staal;
 Maar WILHEMS voorzorg, en de gunst van God bewaakte
 Den felgedreigden Staat, terwyl het moordvuur blaakte.
 De Hemel zelf beschut het Nederlandsche volk;
 Hy sluit zyne oogen in een duistere regenwolk,
 En stort een dichten vloed van water naar beneden.
 De blinkende ysbrug smelt, en weigert de geleden
 Te torssen op den rug. de Maarschalk vloekt en scheld,
 Ja quetst het Godendom om 't stuiten van 't geweld.
 Nu zwelgt men 't laauwe bloed van weerlooze schaaren; Wreedhe-
den door
de Fran-
sen ge-
pleeft tot
Bodegra-
ve en
Zwam-
merdam.
 Befryd den dorpeling, als woedende barbaaren.
 De maagdeschender blooft, schoffeert, en bluft zyn brand
 Op 't smookend puin, en brengt een doodwond met zyn hand,
 Tot walgens toe verzaad, aan d'eerstgestreelde leden.
 De wreetheid holt van 't spoor en hoort naar recht noch reden.
 Men spaart geen kinderen, maar ruktze, fel en straf,
 In 't laaven van den dorst, van moeders borsten af.
 Hier zwoegt de wreede beul door knevelen en vangen.
 Daar ziet men 't bleek gezicht aan dorre boomen hangen;

Dat grynft den moorder toe. men woed met vuur en vlam:
Dat tuige Bodegrave en Zwadenburgerdam.

Terwyl de felle gloed , ten Hemel opgevloogen ,
De dorpen nedervelde , en blikfemde in onze oogten ,
Verquikte een blyde maâr het hert van Nederland.

*Aanflag
op Koe-
verden,*

De Biffchop had wel eer een vefting overmant :
Den fleutel van den Vries en Groeningen , voor dezen
Door fterkte van natuur en kunst alom geprezen ;
Verdronken in moeras en veenen ; ryk omzet
Met bolwerk , ravelyns en halvemaanen , net

*door
Raben-
haupt.*

Gegraaven voor de wal. held Rabenhaupt , wiens degen ,
Den muur van Groeningen verweerde , en d'oorlogszegen ,
Welcer door 't fluiten van de dubble Biffchopsmagt ,
Had weggedraagen , neemt een aanflag voor , en wacht
Op voordeel om die ftad door wapens t'overvallen ,
En 't Myterdragets volk te dryven uit de wallen
Van Koeverden : hy kiest een opperhoofd , wiens vlyt
Hy 't heldenftuk betrouwt , en dient zich van den tyd.

De veldmoeraffen , 't veen en diepgegraven grachten ,
Bevroozen tot in 't hert door koude winternachten ,
Verftrekken den foldaat een heirbaan , om de velt
Met weinig tegenfpoed te naaken. yder preft

Den hoop , hem aanbetrout. men ziet de paardshoef draaven ,

*Eybergen
trekt by
nacht op ,
en komt
's mor-
gens*

En glippen over 't ys. Eybergen , 't hoofd der braaven ,
Deelt zyn' beveelen uit : hy doet by nacht zyn volk
Optrekken naar de ftad. een dikke nevelwolk

Be-

Bedekt de morgenzon, en houd de togtgenooten,
 In 't naaken van de wal, voor 's vyands oog beslooten.
 De buitengracht, gestremt door 't ys, verstrekt een brug,
 En draagt, ten dienst van 't werk, het leger op den rug.
 Men tracht den vyand van drie kanten aan te tasten.
 Men kapt met bylen af de diepgeheide masten,
 En scherpe paalen, om de schanssen heen geplant.
 De buitenwacht waakt op, geeft vuur, bied tegenstant;
 Maar word vermeestert, en de posten uitgedreeven.
 Nu doet men 't oorlogsvolk recht naar de wallen streeven;
 Maar vind de grachten voor de muuren opgebyt.
 Men sleept het stormtuig na met paarden; voert met vlyt
 De bieze bruggen aan, om 't water te bedekken.
 Men roert de trommels om den moed van 't volk te wekken,
 In 't stormen op den muur; daar zich de vyand weert,
 En met musket en pick den fellen aanvaal keert;
 Maar vruchteloos: men ziet de strydende soldaaten
 Braveeren het geweld van kogels, en granaaten,
 Geslingert van de vest. zy dringen moedig voort,
 En vliegen op de wal. een ander wint de poort.
 De mooker breekt de kracht van grendelen en sloten.
 Men loopt de deuren op met balken, onder 't slooten.
 De vesting word verrast, terwyl de vyand beeft,
 En, smeekende om genâ, de wapens overgeeft.
 Zo ziet men 't Papenrot verstroot en overvallen,
 De poorten uitgeschopt, gedreven van de wallen;

*dooreen
 mist be-
 ginslyt,
 aan de
 buiten-
 werken.*

*die by in-
 neemt;
 voert zyn
 troepen
 naar de
 stad.*

*en ver-
 meestert
 de zelve.*

*Ontfelte-
nis van
den Bif-
fchop van
Munfter.*

Terwyl 't gemytert Hoofd zyn ongeval betreurt,
 En, razende om 't verlies, de koorgewaaden fcheurt.
 Hy plukt de gryze kruin, en prevelt onder 't hooren :
 Hy ziet de tyden van zyn tegenspoed geboren :
 Maria, in den mond befturven, met een rei
 Van heiligen, bleef doof, en hoorde geen gefchrei.
 In zulk een ftaat verliet de Biffchop eer de veften
 Van Groeningen, en gaf zyn stormgevaart ten beften;
 Daar hy, door tegenftant bedrogen in zyn hoop,
 De ftad begaf, en van d'omringde muuren floop.
 Zo druipt een winterwolf langs 't veld met hangende ooren,
 En ingekrompen ftaart, wanneer de leeuw, vol toren,
 Met maanen op den rug gereezen, moedig uit
 Zyn hol en fchuilplaats barft, en red den veegen buit.
 Oranje keert in 't land, en hoort met vreugd' de maaren
 Van d'overwinning; en d'ontworftelde gevaaren
 Van Holland ftreelen 't hert. hy roept den Raad by een;
 En fcherpt zyn fchrander brein, tot voordeel van 't gemeen.
 Daar ryft een vefting uit de zuiderzeefche ftoomen,
 Wel eer door Vrankryk met verraffing ingenomen,
 Toen 't gantfche land bezweek; en Utrecht, in dien nood,
 Te zwak, geen tegenftant aan 's vyands wapens bood.
 De Prins befluit die ftad voor Holland weêr te winnen.
 Men houd de zaak geheim. men werkt met rype zinnen
 En overwegingen op d'uitslag van den togt.
 Men doet de bloem van 't volk, door vlyt by een gezocht,

*Weder-
komst van
den Prins
in Hol-
land.*

*Zyn
toeleg op
Naarden.*

In 't harnas opgepreft, langs Hollands bodem trekken.
 Men ziet een ryke vloot de Vecht en Amftel dekken,
 En voeren 't ftormgevaart, kanonnen groot en klein,
 Met volle doeken naar 't gedreigde Naarden heen.
 De winden fchynen zelfs den aanflag toegenegen,
 En blaazen fterk in 't zeil. de vyand ftaat verlegen,
 Als Waldek onverwacht de veften houd berent.
 Du Pas, de Stadvoogd, ziet d'Oranje legertent,
 Braveeren voor den muur: hy blikfemt van de wallen.
 Hy doet de benden uit d'omringde poorten vallen.
 En roept de Hoofden t'saam': die zweeren te gelyk,
 Te waagen lyf en bloed ten dienft van Lodewyk.
 Maar onze Veldheer doet zyn donderbuffen fpeelen.
 En booren door de kruin van tempels en kaffeelen,
 Granaat en vuurbom barft, en dondert flag op flag,
 Verdryft den nacht van 't zwerk, en fchept een klaarder dag.
 Men ziet de Hoofden door 't bebloede vechterk ryden,
 Met fabels in de vuift, en dwingen 't volk tot ftryden.
 Een ander voert zyn troep ten diepen loopgrave in;
 En keert vernoegt weërom, of sneuvelt in 't begin.
 Men fchokt de muuren door geweld van donderklooten,
 Uit holle buiken van 't bevrucht metaal gefchooten:
 De vefting barft van een. de muurbres gaapt, door 't loot
 Zo diep getroffen in het ingewand; en nood
 Den legerknecht ten ftorm. daar loft men de musketten,
 Om den belegeraar den aantogt te beletten.

*Word door
 Waldek
 berent,*

*en van
 den Prins
 belegerd;*

Daar

Daar rent de ruiter op zyn ros met lossen toom ,
 En vat de bossen voor zyn zadel , om den stroom
 Te dempen voor de wal , gints doet men landliên slaaven,
 En hygen op hun spa , om 't leger te begraaven,

*Luxen-
 burg
 neemt het
 ontzet
 voor,
 maar ziet
 de stad
 overgaan.*

De Fransche Maarschalk trekt van Utrecht herwaart aan ,
 Om Nederlands beleg voor Naarden op te slaan ;
 Hy komt ; maar ziet de stad na 't stryden overgeeven.
 Men sluit een krygsverdrag , van wederzyds beschreeven.
 Men legt de wapenen voor WILHEMS voeten neêr :
 En Naarden viert de wet van haren ouden Heer.

*Voordee-
 len van
 overwin-
 ninge.*

Nu scheen de Heilzon , met bekorelyker glanssen ,
 Te schynen op ons erf van haar' verheven transsen ;
 En straalen van haar gunst te schieten op den Staat.
 O zegenryk begin ! ô breidel voor ons quaad !
 O land , ô vaderland ! gy raakt uw leet te boven,
 En moct Oranjes Vorst , naast God uw heiland , looven !
 Gy zaagt hem voor den muur (gelyk een harde rots ,
 Die onbeweegbaar blyft in 't ruime zeegeklots ,
 En kaatst de winden af en tuimelende baaren)
 In 't bloedig harnas staan in 't heetste der gevaaren.
 En gy , ô volken , die , door 't krygsGEDRUIS ontrufft ,
 Noch onlangs 't moordgeweer van Vrankryk hebt gekufft ,
 Beklimt de toppen van de Nederlandsche duinen ,
 Hoort toe , en juicht van vreugde op haar verheven kruinen ,
 Daar ik , aan Karels hof , in WILHEMS bruiloftszaal ,
 Het einde van uw leet en zwarigheid verhaal !

Ver-

Verlofte ſchaaren , volgt met my de zegevaanen ,
 Die door een bloedrivier uw weg van vryheid baanen ;
 Volgt met een dankbaar hert den Oorlogsheld , daar hy
 De ſtaale boeijens breekt van uwe flaverny !

De zegepraal , zo verſch op Naardens muur bevochten,
 Ontſteekt zyn groote ziel , om verder heldentogten
 Te waagen voor den Staat. de Spaanſche kroon, verplicht
 Tot hulp aan Nederland , om reden van gewigt,
 Laat nu in 't openbaar hare oorlogstoortſen branden ;
 En ſchreeuwt haar vyandſchap in alle ſteên en landen
 Met koning Lodewyk door volle kaaken uit.

*Spanje
 kondigt
 den oorlog
 af tegen
 Frankryk.*

De Staat van Holland juicht op 't vrolyk kryggeluit,
 Verzekert in den nood van Spanjes hulp en degen.

Oranje doet terwyl zyn leger ſterk beweegen,

En trekt te veld daar hem de Spaanſche Landvoogd wacht.

Men treed in kryggſprek. men voegt de dubble magt

Te ſaamen , om gepaart den Rynſtroom op te dringen ,

En Bon, in weêrwil van den Keulſchen Vorſt, te dwingen.

Het Keizers leger wacht de bondgenooten af ,

Daar 't Montekukuli geleidde met zyn ſtaf.

Zy ſneeven die verwaand de wapens weêrſtant bieden.

De Rynſtroom raakt in roer. de bange bouwliên vlieden ,

Op 't dreunen van de trom. God Liber vlucht van 't land ,

Daar hy den wynſtok met zyn Nachtbachanten plant.

De Stad , belegert , tracht het heir der Bondgenooten ,

Gemoedigt door 't ontſet, met kracht voor 't hoofd te ſtooten ;

*belegert
 de ſtad,*

L

Men

Men had op 't naderen , tot beter tegenftant ,
 Reeds huis en klooster voor de muuren afgebrand.
 Men doet de veften en de poorten naauw bezetten.
 Men kryt den onraat uit door tekens van trompetten.
 Een dikke ftofwolk houd de gulde zon bedekt ;
 Wanneer 't vereenigt heir in orde nader trekt.
 Prins WILHEM , onvermoeid in oorlogsbezigheden ,
 Vermaant zyn legerftoet , en moedigt de geleden.
 Hy ftelt de ruiters op den aantogt ; en neemt acht
 Op Prins Turenne , daar de ftad haar hulp van wacht ;
 Of andren , die vergeefs zyn wapenen belaagen.
 Elk volgt zyn krygspligt ; om den Veldheer te behaagen.
 Men arbeid dag en nacht. de loopgraaf naakt met fpoed
 De diepe grachten , die vaf rooken van het bloed.
 Men taf de fterktens aan , ontfteekt de holle mynen ;
 Men plant de vaanen op rondeelen , ravelynen ,
 En halvemaanen , kloek veroverv voor den muur.
 Men brand de ftukken los : de hemel fmeult van 't vuur.
 Men wapent zich om op de veften aan te vallen ,
 En d' algemeenen ftorm te waagen op de wallen.
 Elk ftelt zich op zyn pof. als dit de vyand zag
 Bezweek zyn moed ; hy deê de tekens van verdrag ,
 Op 't rookend puin geficht , afwaaijen van de tranffen ,
 En gaf de vefting op. wy trekken in de fchanffen ,
 Naar voorwaarde en beding , met vrolyk krygsgefchal.
 De Duitfche krygsvoogd voert zyn vaanen in de wal.

*en wint
 de zelve.*

Nu juicht de gansche Staat van Neêrland om dien zegen , Neder-
land ver-
heugd,
onfsangt
Prins
 En streeft met erbewys den Overwinnaar tegen ,
 Daar hy verheven op zyn stasiwagen rolt.
 De burger springt van vreugd , die langs de markten holt , WILHEM
met alle
dank-
baarheid.
 En , schreeuwende Iö , zaait , van blydschap uitgelaten ,
 Vergulde lauren op de grimmelende straaten ;
 Maar Lodewyk vervloekt , met een verbleekt gelaat ,
 In 't opgeblaazen hert , den voorspoed van den Staat.
 Hy ziet het oorlogsrad gedraait ; hy ruimt de steden ,
 Wel eer bevochten , en veroverf tegens reden ;
 En 't Sticht van Utrecht ziet , geslaakt van 't Fransch geweld , De Ko-
ning van
Frankryk
verlaat
het Sticht
van
Utrecht
en andere
steden.
 Zyne oude rechten weêr herleeven door den Held.
 De Ryn, en Vechtstroom, die den vremdeling bekoorden ,
 Besproeijen, vry van 't juk, de rykbeplante boorden.
 De trouwe Burgery , mishandelt en geplaagt ,
 En door de Roofharpy in 't ingewand geknaagt,
 Schud nu de ketens van de vrygevochten leden ;
 En viert den Hemelvoogd met lofzang en gebeden ;
 Ja laat de tempelen , weleer door 't Roomsch altaar
 Ontheiligt , blaaken na 't ontworstelde gevaar.
 Zo moest de Fransche Vorst het grootste deel verlaten
 Van 't overweldigt land ; en preste zyn foldaaten,
 Om Leopoldus magt te keeren , naar den kant
 Van Duitslands bodem ; of bedekte 't eigen land ,
 Angstvallig voor den troon. de guure winterdagen
 Begrimden onderwyl de velden ; en de vlaagen de winter
genaakt,
en de le-

*gers trek-
ken in de
vestingen.*

*Voorzor-
gen van
den Prins.*

*dietot het
Erffstad-
houder-
schap
verheven
word.*

*De Prins
van
Oranje*

Van sneeuw en hageljagt verplichtten d'oorlogslieën
Om naar de steden , als hun schuilplaats , om te zien.

De Veldheer van zyn togt, zo heilzaam voor de Staaten,
Voor Hollands burgers , en mishandelde onderzaaten ,
In zegepraal gekeert , rust nimmer in zyn hof :
Hy ploegt ; hy slaaft ; hy zweet , en vlamt op grooter lof :
Hy queekt een feller gloed van krygsvuur in zyne aders :
Hy arbeid eeuwig met de Nederlandfche Vaders ,
De Zuilen van den Staat , voor 't algemeene best.
Elk houd op WILHEMS zwaard, naaft God, zyn hoop geeft.

Het Land, zo dier verplicht, fchenkt dankbaar aan zyne erven
Het Erffstadhouderschap , om nimmer uit te fterven ;
En 't mannelijke zaad zal alle waardigheên ,
Op 't huuwlyksbed geteelt , na Vaders dood bekleên.
Die gunft verplicht zyn ziel , zo dankbaar , voor de zaaken
Van 't worstelende Euroop' met grooter ernst te waaken.
Men stelt zyn hert geruft op 't vorstelyke woord.
Hy zet met allen vlyt zyn wapenrusting voort ;
En doet den aantal van het landvolk veel vergrooten.
Men bouwt een ryker tal van fchepen ; mant de vlooten ,
Om Lodewyk alleen te keeren uit de zee ;
Want uwe Vorst had ons begunstigt met de vree ;
Maar Vrankryks vreebesluit bedroog ons welgevallen ,
En smoorde in zyn geboorte in d'Agrippynsche wallen.

Zo dra de zomcrzon met aangenaamer gloed
De beemden koestert , en verkoude velden voed.

Met warme ftraalen , die de kruiden doen herleeven ,
 Om ros en oorlogsmán weer kracht en moed te geeven ,
 Neemt WILHEM afscheid van de Vaders , en vertrekt.
 Het Spaansche Nederland , met magt van volk bedekt ,
 Verftrekte een oorlogstoel ; en zal de heldenftukken
 In 't eeuwig denktafreel , als ooggetuige , drukken
 Van Hollands Wapenhoofd , bestuwt van Oorlogfliên ,
 En Helden , die de dood verwoed in d'oogen zien.
 Zo dra de vlugge Faam zyn komft had uitgekreten ,
 Ontfong graaf Monterey , als voogd aan 't roer gezeten
 Van Spanjes Nederland , den Veldheer en zyn stoet ;
 Van 't krygsvolk , hofgefin , en burgery begroet.
 Men zwoer elkander trou , terwyl de vaanen paarden.
 Graaf Souches rukt met vlyt zyne Adelaarftandaarden
 By een , en voegt zyn heir met Spanje en Batavier.
 Condé gebied , als hoofd , zyns konings veldbanier ,
 Verzeld van Luxenburg , en 't puik der Fransche Vorften ,
 Die gulzig naar het bloed der Nederlanden dorftten.
 De legers trekken op in 't blinkende geweer :
 Zy ftaan de tenten voor elkanders oogen neêr ,
 En grimmen tegen een. elk houd zyn togtgenooten ,
 Verfterkt door fchanffen en rivieren , dicht beflooten.
 De plaats van aanval word verzeckert door beleid.
 De ryke veldooft , van den bodem afgeweid ,
 Geeft voedsel aan 't gevolg , terwyl de bouwliên klaagen.
 Men fleepst het graan van 't land op ros en legerwagen.

*trekt met
de zomer
weêr
naar Bra-
band :*

*Word van
den Graaf
van Mon-
terey , en
alle Bevel-
hebbers
ontfan-
gen.*

*De Prins
van Con-
déleid het
Fransche
leger.*

In 't midden van 't gewoel bereid zich Neêrlands Held
 Ten optogt , en verplaatst zyn legertent in 't veld.
 Hy nodigt reis op reis den vyand om te ftryden :
 Maar telkens zoekt Condé den fellen slag te myden ,
 En blyft verholen in zyn fchuilplaats , blode en bang ;
 Tot hy op 't lef (als een te langgetergde slang ,
 Die vreeslyk bieft , en braakt venyn , het farren moede)
 De wapens aangrypt , en beftookt onz' achterhoede.
 't Gerucht van onraat vliegt terftont de legers door.
 De Prins verdeelt zyn volk ; hy draaft de troepen voor ,
 En voert ze zelf in 't vuur ; hy noopt zyn ros met fpooren ,
 En vliegt , ontfteeken van gerechte wraak en toren ,
 Op Vrankryks heirspits in. Senef verteert door 't vuur.
 De ftryd vermindert niet , maar groeit van uur tot uur.
 Hier staat Prins Maurits , uit de vorftelyke loten
 En 't wytberoemde huis van Nassau voortgefprooten ,
 Gelyk een fiere leeuw , fchoon hy veel jaaren telt ;
 Zyn ouderdom blyft fteets van dapperheid verzelt.
 Held Ouwerkerk dringt door met WILHEMS lyfftaffieren ,
 En verft met Vrankryks bloed zyn groene krygslaurieren.
 Vorft Kazimier staat pal. de Ryngraaf toont zyn moed ,
 En volgt den vyand , daar hy aarzelt , op den voet.
 Hier ziet men Waldek , met zyn Schoonzoon , de gevaaren
 Braveeren in den slag aan 't hoofd der legerschaaren.
 De brave Langerak , beluft op oorlogseer ,
 Draaft moedig op zyn paard , maar sneuvelt in 't geweer.

Hier

Hier vechten Walenburg, en Weede , dappre helden ,
En ftrydbre broeders , op de rookende oorlogsvelden.
Daar ftort held Palm aan 't hoofd van zyne vaanen neêr.
De Prins beklaagde zelf de dood van dezen Heer ;
Met Stokheim, die, door 't hert geboort, de ziel uitbraakte ;
En Turk vol oorlogsvuur ; dat uit zyne oogen blaakte.
Gins voeren Birkenfeld en Polens mannen aan ,
Met fcherpe bylen in de ftrydbre vuift gelaân.
Graaf Souches ftreeft aan 't hoofd van d'Adelaarbanieren ,
En pleit in 't oorlogfperk voor 't recht der Batavieren.
Loraines dappre vuift doet wondren in den ftryd :
En yder Bondgenoot geeft tekens van zyn vlyt ,
En heldenarbeid , verliest op oorlogszegen.
De bloem van Spanje draaft daar Monterey zyn degen
Doet blinken over 't veld , gevolgt van Vaudemont.
Hier fneuvelt Affentar, doorboort met wond op wond.
Wie zou den bloeddorft van de helden u verhaalen ?
De zonnewagen deift met dikbefmookte ftraalen ,
En wend zyn diffel van 't bebloede vechtperk af.
Hier fticht de wreede dood op 't veld een gruwzaam graf.
De moord ontfluit den mond van duizend koopre keelen.
De Sabels knarffen op bebloede bekkeneelen.
De beemden zwellen van het verfchgeplengde bloed:
De braaven sneeven, in de wapens opgevoed.
De veldgalm kaatft den toon te rugge op't gruwzaam fchreeu-
Geen heg of braambos fcheid de felgetergde leeuwen. (wen.
Men

Men woed in d'engtes en op 't ongebaande veld.
 Men moord in wildernis en ftruiken , die 't geweld
 Niet keeren , maar , met bloed bespat , in eeuwigheden
 Getuigen zullen hoc d'Oranjevaanen freden.
 Men vecht zo lang de zon met doodsche ftraalen blinkt,
 Tot ze eindelyk vermoeit in 't weften nederzinkt ,
 En ftort al hygende aan de kim , om in de plaffen
 Zo vuil een bloedvlak van haar wezen af te waffen.

Wanneer de dageraat , gedoodverft in 't gezigt ,
 Noch treurende verrees , en kroop met flauwer licht
 Als eertyds uit haar kil ; doet WILHEM weêr vergaaren
 't Verftrooide lichhaam van zyne afgestreden fchaaren.
 Elk groet den Veldheer , voor 't verflindende oorlogszwaard
 En donderklooten door Gods arm zo trou bewaart :
 Wanneer hy , al te fel door krygsvuur aangeprikkelt ,
 Zich vond in 't midden van zyn vyand ingewikkelt ,
 En onbekend verviel in Vrankryks legerdrom :
 Elk , die dit voorval hoort , ftaat van verwondring ftom :
 Maar hy beklaagt in 't hert de dood van zo veel braaven.
 Hy doet de lyken in 't bebloede ftof begraven :
 Dat houd de leden welgekerkert , maar befluit
 Geen blinkende oorlogsroem , die barft ten grafzerke uit.
 De Helden leefden na de lykafch op de tongen ;
 Die onvermoeit hun lof en braave daaden zongen.

*Bentink
 fpoed zich
 naar 't*

Verwacht niet dat ik in 't byzonder al zyn vlyt
 En zorgen voor den Staat verhaalen zal : de tyd

Ver-

Verloopt; de middernacht is lange wyl verftreeken.
 De fchaduw ruimt voor 't licht, dat werkt om door te breeken.
 'k Zal kort verhaalen hoe de Graave (een stad vermaard
 Door fterke muuren) wierd veroverd door zyn zwaard;
 Aan alle kanten van zyn legerbyl besprongen;
 Met zo veel oorlogsbuyt den Koning afgedwongen.
 Hier zag men fchans en wal met grof kanon beplant,
 Wel eer geplondert uit de fteden van ons land,
 En 't roofneft ingefleept. hier zag men Vrankryks adel
 Braveeren op den muur, gezeten in den zadel,
 Met pluimen van den helm afwaaijende om de kruin;
 Maar door een donderkloot begraven onder 't puin
 Van d'omgewroette wal. hier zag men WILHEM draaven,
 Gevolgt van NeêrlandsRoem, en d'Eer der Duitfche Braaven,
 Als Naffau, Rabenhaupt, en Koerland, die vol vuur
 De tranffen beukten van den braafverweerden muur;
 En nimmer in 't beleg voor stormgevaar bezweeken.
 Hier borft de myn, door 't kruit in 't ingewand ontfteken,
 En voerde een groot getal van Helden hemelhoog,
 Bedekt met wolken van falpeter, uit ons oog.
 De torens krielden in de veften van soldaaten;
 Die brandden op ons los. een bui van handgranaaten
 Vloog van de fchanffen neer. de loopgraaf ftond in brand.
 Hier brak myn Legervoogd geweld en tegenftant:
 Zyns vyands oorlogseere, en wytvermaarde daaden
 Verfierden zelfs zyn kruin met fchooner laurebladen.

*einde van
zjn ver-
haal.*

*en be-
fchryft in
't kort de
belege-
ring.*

*en verove-
ring van
de Graave.*

M

't Hart-

't Hartnekkige gevecht en felle tegenweer
Verbreidden door 't heelal zyn zegen meer en meer.
Zo blinken krygstrofeen met heerelyker straalen,
Wanneer men in den ftryd den hoogmoed neêr doet daalen
Van zulk een vyand, die beroemd door heldenmoed,
Zyn onbevleken naam verheerlykt met zyn bloed.
Door zo veel wonderen zal WILHEM eeuwig leven.
O Difchgenooten 'k heb zyn glori kort befchreeven;
En zwyg hoe menigmaal zyn fabel, voor 't gemeen,
Op lyk- en puinhoop van den vyand moe geftreên,
De krygsgeleden brak van Vrankryks roofgedrogten:
Dat tuige ons St. Omer en zo veel heldentogten:
Dat tuige ons Vaderland, mishandelt en verdrukt,
Maar nu de tanden van 't uitheemfch geweld ontruk.
Zo zag men 't vrolyk uur van vryheid weêr genaaken,
Na zo veel zwarigheên, en wiffelbaare zaaken.
Zo word een kiel gefolt, wanneer de winden, uit
Hun donkre nachtfpelonk, met yffelyk geluit,
Geborften, door de lucht op onweerpennen ftuiven:
De gryze Zeevoogd grypt het pekelt in zyn kluiwen;
Hy kaatft de golven aan den hemel. 't water zwelt,
Of ftort ten afgrond neer, gedrukt door 't ftormgeweld,
De donders loeijen, en de blikfemtoortfen blaaken.
De bange zeeman ftaat gedoodverft onder 't waaken;
Hy flaat zyne armen naar de fterren, fmeekt en zucht;
Maar als de Windvoogd dryft de muiters van de lucht,

d'Ont-

D'ontfelde wolken streelt met aangenaamer weder,
 En voert de doodfche kiel ten haven op haar veder;
 Dan juicht matroos, daar hy d'ellenden van de vloot,
 Na 't stormgevaar, verhaalt aan krooft en bedgenoot.
 Zo zal in eeuwigheid gansch Neêrland, tot een teken
 Van waare dankbaarheid, van zyn verloffing fpreeken;
 En melden, hoe de Vorft den Staathulk, door een zee
 Van onweêrbuijen, voerde aan een gewenfchte ree.
 De moeders zullen met de zuigeling, in 't ftreelen
 En koefren aan de borft, die dierbre vruchten deelen,
 En 't fpruitje voeden met die honiglekkerny.
 Zo zag de Staat het eind van Vrankryks dwinglandy.
 De Hemel wil ons voorts begunftigen met vrede.

Hier zweeg de Kamerheer en floot zyn oorlogsrede;
 Daar yder luifterde met aandacht naar 't verhaal.
 Het Feefstgenootfchap fcheid. men fluit de bruiloftszaal.

*Hy eindige
 zyn rede,*

*en de Feefst-
 genooten
 fcheiden.*

Einde van het tweede Boek.

V E R K L A R I N G

Van de PRINT voor 't III BOEK.

*D'Oranje Veldbeer draaft, bestuwt met krygstrofeen,
 Met Neêrlands Schild en Hoed en vliegende standaarden,
 Langs 't bloedig veld, bezaait met wapenen en zwaarden,
 En Heldenlyken, in den veldslag afgestreeën.*
*Zyn Wapendrager voert Meduzaas addervlechten,
 En aanzigt, dat, met schrik, zich op zyn schild vertoont;
 Men ziet Alcides, die de monsters nooit verschoont,
 Gewapend met zyn knots, Bedrog en List bevechten:*
Hy heeft de Woede voor zyn voeten neêrgevelt.
*God Mavors dryvende op zyn krygsas door de wolken,
 Verschrikt, wanneer de Vreë, tot welstand van de volken,
 Te voorschyn komt, en op haar zetel word herstelt.*
*'t Gebroken krysgeweer verbeelt zyn onvermogen,
 En afgescheurde magt van d'oorlogsheerschappy.*
Hy zwicht en aarzelt met Bellone aan zyne zy,
Terwyl de Vrede, met zyn zegen weg gevlogen,
D'ontweldigde trofeen bewaart, om Neêrlands Held
Die met een scepter van Olyven aan te bieden.
Zy strooit van boven op de kruin der oorlogslieden
Haar palmfestonnen en bloemkranssen over 't veld.
*De Faam verschynt; zy schenkt den Held haar dierbre panden,
 En drukt den vrede staf in WILHEM HENRIKS handen.*

WILHEM DE III.

D E R D E B O E K .

E blonde dageraat verdryft de bruine Befchry-
vinge van
d'aan-
komfte
van den
dag.
fchimmen ;
En ryft , met klaarder glans verheerlykt ,
aan de kimmén ;
De roozen fpeelen door de loffe vlech-
ten heen' :

Het purpere gewaat bedekt de blanke leên ;
Bezaait met gloeiende faffieren en robynen.
Zo zag men eer de bruid voor Thitons oog verfchynen
Op d'inkarnaate koets , om 't jeugdig ingewand ,
Reeds quynende aan de min , te zetten in den brand.
Zo prachtig opgetooit genaaktze weér in 't daagen,
Om 't Vorftelyke Paar te groeten van haar wagen.
Ja , fier uw' leeden vry met d'allergrootfte pracht ,
Gewenfchte dageraat , na zulk een fchoonen nacht ;
Een nacht , die eeuwig pronkt met goddelyke ftraalen,
En duizend nevelen van rampen op zal haalen.
Een nacht , die 't fchoonfte licht verduiftert door zyn glans.
Maar gy , ô Febus , die zo hoog aan 's hemels trans

Uw zonnepaarden ment , en doet de rossen speelen ,
Ter eere van dit feest , in blinkende gareelen ,

Ik zie gy zwelt van spyt , ô Vader van den dag ,
Om 't geen de duifternis met duizend oogen zag.

Maar leg uw afgunst af , en wil myn toon geleijen ;
Leer my de vrolykheid van Londens burger-reijen

Afmaalen op 't papier ; terwyl myn yver blaakt,
En 't goddelyke vuur myne ingewanden raakt.

Vaar voort vry , Zangheldin , hy laat u niet verlegen ,
De Zanggod licht u toe van boven met zyn' zegen.

Het Ver-
stelyke

paar stapt
ter slaap-
zaale uit,
en wor u
van 't Hof
begroet.

Zo dra de Bruidegom , Prins WILHEM , hand aan hand

Stapt met de Ryksprinses van 't Huuwlyks ledekant ,
En treed ter slaapzaale uit ; verschynen alle Grooten ,

Pilaaren van den troon , doorluchte Feestgenooten ,
En vallen , elk om sryd , tot tekenen van eer ,

In 't midden van 't gedrang voor hunne voeten neêr.

Zegen-
wensch
van den
Koning.

Men ziet den Koning zelf 't vereende Paar ontmoeten ,

En met een gunstig oog de bloedverwanten groeten :

De Godt des Hemels , zegt de Vorst , verleene u vreugd

En vrede in uwen echt ; groeit aan in eere en deugd :

Zo moet uw bruiloftstoorts , zo heerelyk aan 't schynen ,

De bruine nevelen van onheil doen verdwynen :

Leeft lang vereenigt , vry van tegenspoed en smert.

Elk stemt den zegen van den Koning met zyn hert.

Zo vliegt de huwlykswensch , van duizend onderzaaten

Plegtig-
beden bin-

Ten boezem uitgegalmt , langs Karels markt en straaten.

De maagden zweeven by de wegen , paar aan paar ,
 In witte klederen , met ongevlochten haar ,
 En zingen 't bruiloftslied. men doet op schoutoncelen
 Het vorftelyke feeft met hooge vaerzen speelen.
 De Britfche dichter zweet , en roept de Zufters aan ,
 Die voor Apolloos oor geleerde toonen flaan ,
 En Pindus heiligdom met negen keelen vieren.
 Men kroont de ftraaten met cerpalmes en laurieren.
 Men bant den winter van de wegen , groen beftrooit ;
 En met lievreijen van de vruchtbre May getooit.
 Wanneer de Zon vermoeid haar roffen nêr doet daalen ,
 Herfchept men fchooner dag door heldre zwavelftaaln ,
 En vuurtoncelen , die , geflicht aan allen kant ,
 Ganfch Londen zetten in een aangename brand.
 Zo doet men dagelyks de ftatitekens praalen ,
 En WILHEM in 't paleis met plegtigheid onthaalen :
 Tot eindelyk de Prins met zyn volmaakte Bruid
 't Vertrek uit Stuarts Hof naar Nederland befluit.
 Hem dunkt, hy ziet van ver den gloed van 't oorlog branden.
 Hy denkt aan zyn belofte en woorden , aan de ftranden
 Wel eer gegeven aan de Vaders , die met luft
 Hem volgden , en 't vaarwel uitgalmde van de kuff.
 Hy vreeft dat Lodewyk den Staat mogt overvallen ,
 En in zyn afzyn 't vuur ontfteeken in de wallen
 Van 't Vaderland ; de zorg en liefde noopt zyn reis.
 Hy groet den Koning in de zaalen van 't paleis ;

*De Prins
 en Prinses
 befluiten
 het ver-
 trek naar
 Holland.*

En

*Hyneemt
afſcheid
van den
Koning.*

En ſpreekt den 'Groonvoogd aan: ô Luifter van de Grooten
Wat heb ik gunſten van uw Majesteit genoten!

Door hoe veel weldaân heeft uw heuſchheid my verplicht!

Gy ſchonkt me tot een Bruid uw vorſtelyke Nicht,

Maria, 't Pronkjuweel van uw drydubble kroonen;

De magt ontbreekt me om u myn dankbaarheid te toonen:

Maar uw verdienſten ſtaan geſchreven in myn borſt;

Daar legt uwe achting diep begraven, groote Vorſt;

Daar zal in eeuwigheid, zo lang de zee uw' ſtranden

En 't Krytgebergte ſcheid van onze Nederlanden,

Uw deugd gewortelt ſtaan; en uwe waardigheên

Met diepe nedrigheid ſteds worden aangebeên.

Nu bidde ik dat uw gunſt myn afſcheid wil gedoogen.

't Naburig Vaderland, geſchokt door oorelogen,

Zucht om myn wederkomt; ik hoore, ik hoore alreê

't Geſchrei om hulp van verre aanvliegen over zee.

My voegt den Godsdienſt te beſchermen met myn degen,

In 't midden van den nood; en onder 's Hemels zegen,

Met wapenen en raad, den droeven onderdaan,

Door Vrankryks haat gedreigt, kloekmoedig by te ſtaan.

Noch eens vergun me dan uw ryken te begeeven.

*Gefprek
tuſſchen
den Ko-
ning en
den Prins.*

Gy hebt, zegt Karel, zelf door 't waagen van uw leven,

Den Staat zo menigmaal verbonden aan uw zwaart,

En overwinningen, de waereld door vermaart.

Dat tuige 't zwaar beleg van rykbemande ſteden;

Met ſlagen, daar uw kling zo dapper heeft geſtreden,

En

En nachten zonder rust met stormen doorgebracht,
 En schieten op de vest, ten trots van Vrankryks magt.
 De Faam vervulde met uw lofbazuin myne ooren :
 Gy vielt in 't felle vuur uw vyand aan vol toren,
 En waagde, maar te sterk geprikkelt door uw moed,
 Het eenig overschot van 't zufterlyke bloed.

Heb ik myn Vaderland geholpen uit zyn lyden,
 Zegt WILHEM, Gode alleen behoort al d'eer van 't ftryden;
 Hy heeft my moed en kracht, ô Koning, bygezet;
 Hy heeft myn kling gefcherpt, op 't ongeveinst gebed :
 Nu moet zyn gunst voortaan my, en myne oorlogsbenden
 Geleiden, om al 't quaad van Neêrland af te wenden;
 En gy, ô Vorst, sta toe, dat ik, in 't landkrakkeel,
 My in den aandacht van uw voorbede ook beveel.

De Koning antwoord hem: myn zuchten, myn gebeden
 En wenschen, voortgeteelt uit zielsgenegentheden,
 En liefde, zullen u geleiden, daar uw hand
 De Veldftandaarden voor uw vyands oogen plant :
 Maar 't is eens tyd, ô Prins, om 't woeden af te breeken.
 Men heeft al lang genoeg de krygstrompet gefteeken,
 Het worstelende Euroop' door oorlogstoon ontroert,
 En legerknaapen door de velden omgevoert :
 Het volk, ontfenuwt door het oorlog, zucht om vrede;
 Ik zal tot Middelaar verftrekken op zyn bede;
 En, zo myn oogmerk lukt, verfmooen 't oorlogsvuur.
 Uw vriendelyke Bruid, zo vreedfaam van natuur,

En van haar teêre jeugd bekleed met minzaamheden ,
 Verplicht u zelf om 't staal t'ontgespen van uw leden.
 Aanschouw Mariaas oog , dat nodigt u tot rust.

Indien men , spreekt de Prins , de legertoortsen bluft ,
 Tot welstant van 't gemeen , verzekert voor delaaen ,
 De vrede zal my meer als 't kryggsgewoel behaagen :
 Maar zo Vorst Lodewyk , ô Koning , in dien staat
 Met schyn van vrientschap dekt zyn ingeboren haat ,
 En doct in 't heimelyk geweld en listen smeeden ,
 Dan is 't gevarelyk in 't vreêverbond te treden.
 Wy zouden , door 't verdrag ontwapent , yder uur
 Zyn vaân zien waaijen voor den zorgeloozen muur.
 De zucht voor 't vaderland verplicht me dit te zeggen.

Men moet de wapens , maar voorzichtig , nederleggen ,
 Spreekt Karel , en zyn hert doorsnuffelen met vlyt ,
 En wachten d'uitkomst van de Godheid en den tyd.
 'k Zal ondertuffen in zyn landen door Gezanten
 De rykspols tasten , en de vreê zien voort te planten ,
 Om alle Vorsten te verzoenen door myn raad :
 Zo stuit men 't schadelyk gevolg van grooter quaad :
 En nu gy staat bereid om uit myn ryk te scheiden ,
 De hemel wil u met zyne Engelen geleiden ;
 De band van vrientschap binde uw' herten en uw wil.
 Vaarwel gezegent Paar. hier zweeg de Koning stil.

*De Prin-
 ses groet
 haar Va-
 der en*

Prins Jakob drukt terwyl zyn waarde dochters wangen ,
 Daar zy besturven om haar vaders hals blyft hangen.

Zy

*haar Hof-
gevolg.*

Zy groet den Adel en vorst Karels hofgesin.
De juffers, treurende om 't vertrek van haar Vorstin,
Besproeijen met geweën de koninklyke zaalen.

*Vertrek
uit Enge-
land.*

De schepen dobberen op d'ankers voor de paalen.
De vorstelyke sleep begeeft zich naar de zee,
En voert in een gedrang de gansche rykstad meê.
Het witte krytgeberg't staat zwart van Londenaaren.
De duinen grimmelen van toegevlode schaaren.
De stranden daveren en dreunen op 't geluit:
Vaarwel beroemde Prins; vaarwel volmaakte Bruid!
Gods hand geleide uw kiel, en hoede u voor gevaaren!
De zeilen zwellen aan de masten op de baaren,
En stuiven, uit het oog van Stuarts burgery;
Maar 't hert volgt onvermoeit, en blyft de schepen by.
Zo zeilt men veilig voort. de Koning van de stroomen
Gebied de baaren haar oplopendheid te toomen;
En streeltze vreedzaam met zyn zeevork; uit ontsag
Voor 't vorstelyke Paar. God Febus hult den dag
In 't guure jaargety met ongemeene straaLEN,
En schynt met minder spoed naar d'avondkim te daalen.
De winden dartlen op hun' pennen over 't zout.
De Nymfen zwemmen om de spiegels, root van goud.
Terwyl het pekkel krielt van blyde watervolken,
En Doris dochteren; verthoont zich in de wolken
Een heir van Minnegoôn, geprest van Citheré,
Om WILHEM met zyn Bruid te volgen over zee.

God Hymen doet by nacht zyn' huuwlykstoortfen blaaken ;

Die dienen op de zee de vloot voor heldre baaken :

De zwarte duifternis ruimt plaats voor 't heilig licht.

Zo krygt men eindelyk den oever in 't gezigt.

De blaauwe Triton, uit God Nereus zaad gebooren,

Ryft uit het zeekrifal, en fteekt zyn' waterhoren :

Hy blaast den aantogt van d'Oranje zeilen uit.

*Aan-
komst aan
de kuff
van Hol-
land.*

Zo dra, de zeëgalm op de kuff van Holland fluit ;

Begeeft zich yder, vol verlangen, naar de ftranden,

En ziet de fchepen uit de ftrroomen vrolyk landen.

't Gejuich en handgeklap vervult de bruine lucht.

De bergen fchateren van vreugde op 't feestgerucht.

*De Op-
perhoof-
den van
den Staat
verwelko-
men den
Prins en
de Prin-
fes.*

Men ziet de Vaders, in hun' plegtige gewaaden,

Met ftatifabbers om de leden, vol firaaden,

Den Held begroeten van zyn' blyde bruiloftsreis.

Men leid de Ryksprinfes naar 't vorftelyk paleis ;

Dat prachtig opgetooit, met zyde en goud behangen,

De kruin hoogmoedig beurt ten Hemel, door 't ontfangen.

Van zulk een groote Vrouw verheerlykt en verpligt.

Maria ziet en toont genoeg in 't gezigt.

Ze aanschout een ryk getal veroverde banieren,

Geklonken aan den muur, de ruime zaal verfieren.

Een van de Vaders fpreekt de Bruid eerbiedig aan :

Indien gy, ô Vorftin, uw oog gelieft te flaan

Door 't prachtig krygsvertrek, verrykt met veldftandaarden,

Helmet en beukelaar, en glinfterende zwaarden ;

Dan

Dan freelt gy uw gezigt met tekenen van eer ,
 En ryken wapenroof , door uw' beroemden Heer ,
 Den vyand afgeperst ; die , uit den fryd gedraagen ,
 Afwaaiden in triomf van zynen zegewagen.
 Men zwyge dat Auguft' , als roem van Mavors school ,
 Langs Tybers boorden draafde , en 't Roomsche Kapitoof
 Met oorlogsbuit betrad. men vier' geen Grieksche Helden,
 Wier braave daaden ons d'aaloude letters melden :
 De lof van uwen Held , den luister van deze eeuw ,
 Verdooft de toonen van hun ydel krygsgefchreeuw.
 De Staat , zo wonderlyk herstelt door 's Hemels zegen,
 Is zyn behoudenis verschuldigt aan zyn degen.
 Zo lang het zonnepaard aan d'oosterkimmen praalt ,
 En 's avonds hygende in de zoute golven daalt :
 Zo lang men 't pekkel bouwt met rykbemande vlooten :
 De lucht den aardkloot in haare armen houd besflooten :
 Zo lang de bergen aan de schaarsbeplante ree
 De kruinen heffen uit de grondelooze zee :
 Zal eeuwig WILHEMS roem , geviert en aangebeden ,
 Den horen van de Faam vermoeijen hier beneden.

Hier zwijgt de wyze mond. hoe klopt Mariaas borst
 Van blydschap , op den roem van haar' vermaarden Vorst !
 De straaten opgepronkt , zo heerelyk in d'oogen ,
 Met eerfestonnen en geplante zegeboogen :
 De vlaggen , die , om hoog met wapens afgemaalt ,
 Zich spiegelen in 't zwerk , terwyl de dagtoorts straalt :

*Plegsig-
 beden in
 den Hage.*

De ryke wapenshouw : de blinkende geleden
Van Haagfche burgers , in flagordes aangctreden :
All' ftatstekens die de vreugde ftichtte in 't hof :
Bekooren haar veel min dan 't melden van zyn lof.
Zy ziet haar Heer , ten top van Staatbewind verheven ,
Zyn burgers onvermoeid de goude leffen geeven ,
En voeden met een fchat orakelen ; daar zy ,
Verhongert , gaapen naar die honiglekkerny.
Zy ziet de Goden van den Staat hun welbehagen ,
Den Vorft , zo dier gefchat , verliefd op d'armen draagen.
Zy ziet met welk een zucht haar 't volk van Neêrland groet ,
En dieper wortels fchiet in 't ongeveinfd gemoed
Van waare liefde en trou : door zo veel klaare blyken
Van achting , denktze niet aan koning Stuarts ryken ;
Maar boven al de min van haaren Prins , zo teêr ,
Zo trou , zo gadeloos , verbind haar meer en meer.
Zy fcheid zich daaglyks van haar floet, en dankt naar waarde,
Met een vernoegde ziel, de Godheid , die haar paarde.
Geen minder blydfchap toont de Vorft in dezen ftaat :
Hy ftreelt zyne oogen met haar aangenaam gelaat ,
En blyft , door kuifche min geprikkelt , vol verlangen ,
Aan haar albaften hals en rode lippen hangen.
Hy voertze menigmaal , gezeten zy aan zy ,
Langs markt en ftraat voor 't oog van Hollands burglary.
De blyde landfaat vliegt de wegen henc en weder ,
En buigt eerbiedig voor de ftatfswagen neder.

In 't midden van de vreugd verpooft de zorg van 't land , *Zorgen van den Prins voor 't land.*
 En Staatbekommering zyn zoeten huuwlyksbrand.
 De minnevlam verteert geen krygsvuur in zyn zinnen.
 Hy wil de Ryksprinfes ; maar ook den Staat beminnen.
 Men dagvaart dagelyks den hoogen Raad by een.
 Men zend de wyfte van de Vaders uit de fteên *wakkerheid van den Staat.*
 Naar 't woelend' s Gravenhaag. de Vorften, 't faam verbonden
 In 't oorlog , hadden hun' Gezanten afgezonden ;
 Daar d'Aadlaar , Lunenburg , en Lottharing verfcheen ,
 Met Munfter , Brandenburg. men arbeid voor 't gemeen.
 Men raadflaagt hoe men beft de magten zal verdeelen ,
 En keurt een plaats daar elk zyn krygsrol af moet fpeelen.
 De Maaze , en Moezel beeft. de rykbeplante Ryn
 (Die aan zyn boorden groet de ftanders van den wyn ;
 Wannער God Liber op zyn koets met wyngaartranken
 En druivetros bekleed , geviert met Cytherklanken
 Van Wynpaapinnen en Bachanten , vrolyk rydt.)
 Staat reeds gedoodverft , weêr gedreigt met veldgekryt.
 De Britfche Koning , tot een Middelaar verkoren,
 Werkt om den oorlogsgloed in 't vreêverbond te fmooren ,
 En ftelt zyn ftaf te pand voor 't geen men voor doet flaan :
 Maar Vrankryk blyft te vaft op zyn begeerte flaan ;
 En trekt in 't midden van een handeling van vrede ,
 Daar Karcl 't kryggeweer wou gyzen in de fchede ,
 Zelf met zyn legers op ; en toont zich meer verwoed
 Als immer , om den Staat te drukken met den voet.

*De Franf-
fen vallen
in Vlaan-
deren.*

Het Spaansche Nederland , gemartelt door de plaagen ,
 Noch bloedende op den rug van snerpende oorlogsflagen ,
 Zo fel getuchtigt door Bellonaas legerzweep ,
 En 't staal dat Mulciber voor Mavors handen sloop ,
 Ziet weder op zyn grond de Fransche vaanen waaijen ;
 En hoort den legerhaan geweld en onrust kraaijen.
 De bleeke burgery , beslooten in de wal ,
 Vangt met een bevend oor het yffelyk geschal
 Van 't kraakende geweer. de zwaveltoorts, aan 't branden,
 Slokt huis- en kerkgevaarte in gulzige ingewanden.
 De fiere Tuinleeuw , door Prins WILHEM opgewekt ,
 Volgt moedig in 't gelit daar 't Hollands leger trekt ;
 Hy streeft vol ongeduld met steigere maanen ,
 En scherpt zyn klaauw tot hulp van Spanjes onderdaanen.
 De Britsche Koning, nu wanhoopende aan de vree,
 Had ons tot onderstant zyn troepen over zee
 Gezonden ; die , gevoegt met Nederland en Spanje,
 Slagveders strekten aan de vlerken van Oranje :
 Maar Vrankryk had alreê de vestingen berent.
 De Koning plantte zelf zyn krygsbanier voor Gent.
 En deê door stormgevaart de hooge muuren rammen.
 De Spaansche Stadvoogd had de voorsteên door de vlammen
 Verteert , en alles 't geen den tegenstant belet.
 De waterfluizen , in de wallen opgezet ,
 Verdrinken 't vaste land , waar langs de golven stryken.
 De vyand tracht den loop , door opgewurpen dyken ,

*Optogt
 van den
 Prins.*

*Gent door
 Vrankryk
 belegerd.*

Te fluiten van den vloed , en 't bruifchend froomgeweld,
Door waterleidingen , te perffen naar de Scheld.

Prins WILHEM , blaakende om den vyand van de wallen
Te dryven , en met magt zyn heir op 't lyf te vallen ,
Roept d'Opperhoofden van zyn benden in den Raad.

Men vind den aanflag vol gevaar , en vreeft den Staat ,
Door 't hachchelyk ontzet , beducht voor nederlaagen ,
(Want Vrankryk overtrof ons heir in magt) te waagen.

Zo vaart hy onbelet in 't fel beftormen voort,

En maakt, na korten tyd, zich meester van de poort :

En gy , ô Gent , moeft u den Winnaar overgeeven.

Nu doet men Yperen door ftormgereedschap beeven.

De ftad , geblikfemt door het oorlogselement ,

Staat pal in 't heetft' van 't vuur , maar geeft zich op in 't endt.

't Gezantschap zoekt terwyl het Staatkrakkeel te fluiten,

En binnen Nimegen een Vreêverbond te fluiten.

Elk , die gemagtigt , hier Europes ruft betracht ,

Slaaft nu tot voordeel van zyn Meefters dag en nacht.

O Nimegen , zo hoog door ouderdom verheven !

Gy die de ftanders van Eneas dappre Neeven

Zaagt waaijen om uw muur , en , midden in 't gewoel ,

Den Roomfchen Adelaar verftrekte een oorlogsfloed :

Gy die noch onlangs , in onze algemeene plaagen ,

Het woedende geweld van Vrankryk moeft verdraagen ,

In d'overwonnen muur , verkropt van druk en weê ,

Word nu verheerlykt tot een zetel voor de vree.

en gewonnen.

Ook Yperen.

Handel van de Afgezanten binnen Nimegen.

Uw ftraaten, eer befproeit van brakke maagdetraanen,
 En uitgefport gewezen van duizend onderdaanen,
 Braveeren nu met goud en rykdom, tot een pracht
 Van yders Afgezant; uw zucht en jammerklagt
 Verandren in gezang, uw muuren in toneelen;
 Waar op de Vreede eerlang een blyde rol zal fpeelen,
 Bestuurt van Zegen, en den milden Overvloed,
 Die 't algemeen bederf vaft treden met den voet.
 Hier word de Twift verjaagt de Vyandschap gebannen;
 Maar Vriendschap fticht haar hof en doet de vierfchaar fpan-
 De Deugden, voor 't geweld der wapenen gevluht, (nen.
 Verfchuiven het gordyn, en daalen uit de lucht.
 De gulde Vreede aanschout om hoog de bezigheden,
 En daalt blymoedig op 't geficht toneel beneden.
 Zy had de blonde vlecht op 't fierelykft getooit,
 Met paerelen bezaait, en diamant beftrooit.
 De goude tabbert plooit langs d'onbevleete leden.
 De Liefde en Eendracht ftaan in 't oog vol minzaamheden:
 Zy fleep een koningryk van fchatten daar ze gaat.
 Ik, fpreekt ze, die voorheen, in jammerlyken ftaat,
 Moeft vlieden uit Euroop', door 't krygsgebruik verdreven,
 Heb op 't gefchrei van 't volk my herwaarts aan begeeven.
 Gy Vorften, die den ftaf van 't oorlog zwaait, bedaart;
 Legt af de Sabels, die, op 't bekkeneel gefchaart,
 Noch druipen van het bloed; het voegt geen Kruisgenooten
 Elkanderen vol haat den dolk in 't hert te ftooten;

*Verfchy-
ning van
de Vreede.*

*Haar
aan-
fpraak
aan de
Gezant-
ten;*

En

En door een klein verschil van voordeel opgemaakt,
Als leeuwen in het veld te ftryden. Broeders ftaakt
Het vinnig landkrakkeel ; een peft die ganfche ryken
Verwoeft , en delft een graf voor duizend heldenlyken :
Dat tuig de weduw , die , berooft van echtgenoot,
De droeve kinders voed met traanen op haar fchoot.
Aanhoort de zuchten van uw treurende gemeente :
Het vleefch is al verteert , nu knaagt men aan 't gebeente.
De beurzen , eer gevult met ryken fchat en geld,
Zyn reeds , om 't oorlog te verzaden , leëg getelt ;
Uw edelliën verarmt , door fchattingen en laften.
De koopman klopt vergeefs aan d'uitgeputte kaffen.
De werkman , eer door vlyt en arbeid afgeflooft ,
Om 't klein gewin , loopt met een neêrgezegen hoofd
Langs ftraat , en hoort zyn krooft en vrou van honger klaagen,
Maar kan ze niet voldoen. zo voed men d'oorlogspiaagen
Met dierbaar merg en bloed , den burger afgehaald.
De bouman , uit zyn hut verdreeven , zugt en dwaalt ,
Langs 't land , en ziet zyn graan geplondert van de velden.
Maar 't is onnodig al de rampen u te melden ,
O Afgezanten , daar de kryg van zwanger gaat :
Noch eens : die queckt zyn' vrucht , door vyandschap en haat
Der Vorften , met het bloed van quynende onderdaanen.
Verwerpt het moordgeweer : laat uw gefcheurde vaanen ,
Met heldenbloed geverft , de blinkende oorlogszaal
Verfieren , met helmet en pluimen , tot een praal ,

Gehangen aan den muur. dan zal elks zetel bloeijen
 In voorspoed en geluk. dan zal de welvaart groeijen,
 En wortels schieten door 't verwoeste Europe heên.
 Gy Vorsten zyt verplicht aan 't voordeel van 't Gemeen:
 De Godheid heeft den staf gegeven in uw handen,
 Om 't volk in vrede en rust te leiden in uw' landen.

*Zy besluit
 bitter
 vrede.
 Vruchten
 van de
 zee.*

Zo spreekt de Vrede, daar ze op 't hooge schouburg staat.
 Elk voelt zyn hert alreê gestreelt door 't zoet gelaat
 En woorden; yder wenscht haar altaar op te bouwen,
 En eeuwig haar geboên en wetten t'onderhouden.
 De herten, eer verdeelt, door landgeschil gesplitst,
 En door belang van Staat tot tweedracht opgelijst,
 Verbinden zich aan een. haar Goddelyk vermogen
 Verbant den haat en twist door 't opslag van haare oogen.

*God Mars
 ver-
 gramt,
 tracht de
 vrede te
 stuiten;*

Zo dra God Mavors hoort, dat elk zyn vyandin
 Eerbiedig groet, en streelt met een verliefden zin;
 Verbleekt zyn nors gelaat; hy ryt zyne ingewanden;
 De spyt verteert zyn hert, en doet zyn gramschap branden:
 Hoe, zegt hy, zal de Vreê myne oorlogsheerschappy
 Zo stout belaagen door haar wulpsche vleijery,
 En scheuren 't Eedtgespan? zal d'Adelaar, en Spanje,
 Met Munster, Brandenburg, en Vrankryk, en Oranje,
 In 't harnas opgeprest, myn aanzien en geboên
 Versmaân? zal Lothring, en de dubbele Noordsche kroon,
 (Die eer zo dapper, voor myne oogen op de baaren,
 Neptuin braveerde met een heir van waterschaaren,

En

En donderde op de Zont) van eedlen moed berooft ,
 Den eedt verbreeken , aan myn krygsbanier beloofd ?
 Dat lyd myne achting niet. bloeddorstige Bellone,
 Myn waarde gezellin , ô steunfel van myn kroone ,
 Help my dit opset weêr vrydelen. ik zal ,
 Zo spreekt de Krygsvoogdes , uw sceptor te geval ,
 Myn zinnen scherpen , om Europes rust te stooren ;
 Maar zo de Vorsten , door de Vreê geveit , niet hooren ,
 En weigren myn zin te volgen , moet men 't bloed
 Noch eens doen stroomen door de velden ; en den moed
 Der Legerhoofden weêr ontvonken , om verbolgen ,
 Onkundig van 't verdrag , elks magten te vervolgen.
 Men hits' hen tegens een ; men slype 't moordgeweer.
 De legers leggen voor elkanders oogen neêr ,
 En pruilen tegen een. gy ziet aan alle kanten
 In 't Henegouws gebied ontrolde vaanen planten.
 De Fransche Koning heeft alreê zyn legertent
 Voor Bergen opgerecht , en houd de stad berent.
 D'Oranje Veldheer draaft voor 't heir der Bondgenooten ,
 En zoekt den Lelivorst met kracht voor 't hoofd te stoeten :
 Hy zal zyn aanslag niet gedoogen , maar den muur
 Ontsetten met zyn magt. dan zal men 't oorlogsvuur
 Zien vliegen naar de lucht. eer Febus aan de transsen
 Uit Thetis arm verryft met nieuwgeboren glanssen ,
 En Thitons bruid genaakt met roozen in 't gezigt ,
 Zal Mars bespeuren wat Belloon' heeft uitgericht .

*en spreekt
 Bellone
 aan ; die
 hem hulp
 belooft.*

Zo moet de bloeddorst noch voor 't lest ons oog behaagen.
 Hier zwygtze , en vlyt zich by Gradivus op den wagen ;
 Een dikke nevel dekt de krygskoets , die om hoog
 De dunne wólken breekt , en vliegt uit 's aardryks oog.

*De Prins
 van Oran-
 je legt
 met zyn
 leger on-
 trent Ber-
 gen in
 Henegou-
 wen ,
 door de
 Franffen
 beflooten.*

De Helden rusten in de tenten ondertuffen.
 Helmet en beukelaar verstrekt de kruin een kuffen.
 Men sluimert veilig op de zorgen van de wacht.
 't Is alles stil ; men hoort geen veldgeschrei by nacht :
 Maar WILHEM HENRIK waakt,terwyl de krygsliên slaapen ;
 Hy woelt op 't paviljoen , gelegen in zyn wapen ;
 Zyn geest blyft onvermoeit ; hy roept de Godheid aan ,
 Om Vrankryks heir met vrucht voor Bergen op te slaan.

*Met den
 dag ver-
 schynen
 Marsen
 Bellona
 boven de
 legers in
 de lucht.*

Zo dra de schimmen van de bruine lucht verdwynen ,
 En d'oosterstraalen van de dagkoets helder schynen ,
 En spiegelen 't gelaat in 't blinkende geweer ,
 Daalt straks de Krygsgod met Belloon' weêr vrolyk neêr.
 Zy dryven tusschen aarde en hemel op hunne assen ,
 De wagen kraakt , bezaait met staal en harrenassen.
 De Krygsvoogdesse recht de leden overend ,
 En grypt (terwijlze naar om laag haare oogen wend)
 In d'eene vuist een schilt , haar door Vulkaan geschonken ;
 En d'andre drijft een speer , uit zwaar metaal geklonken ;
 Zy ziet verwoed en straf de krygsgeenooten aan.
 Aanschouw de dubbele magt elk in slagorde staan ,
 O Mavors , zegtze , zie de legerknechten draaven
 Op 't wenken van hun' Heer : nu moet gy 't hert der Braaven

Ont-

Ontftecken door uw toorts , en smeulen 't ingewand ,
 Om in een bloedrivier de vonken van dien brand
 Te laaven , en vol dorst als stroomen in te zwelgen.
 Men laat' de broeders nu elkanderen verdelgen.
 En meste 't aardryk met het dierbaar heldenbloed ;
 Of bliksem' Henegouw' door vuur en zwavelgloed.
 Zo spreekt ze : en Mavors grypt de fakkels in zyn handen ;
 Hy strooit ze in 't midden van de legers , onder 't branden.
 Een yffelyk geschrceuw van moord vervult de lucht ;
 De Helden vliegen toe , als leeuwen , op 't gerucht ,
 En klooven 't bekkeneel door felle fabelslagen.
 Geen laffe doodschrik doet de ziel van 't volk verslaagen.
 Elk staat gelyk cen rots , gemoedigt door zyn plicht ,
 Daar hem de Veldheer plaatst ; of vliegt , gelyk een schicht ,
 In 't midden van het vuur door felle donderklooten
 En zwavelbliksems , om zyn krygseer te vergrooten ,
 Op 's vyands heirspits in. de ruiter noopt zyn paard
 Met spooren door een hoop van lyken , die , op d'aard'
 Getrossen door 't geweer , vast sneeven onder 't zuchten.
 De blode zoekt de dood 't ontworstelen door 't vluchten ,
 Maar moet , gedwongen door zyn kloeken Hopmans vlyt ,
 Weërkeeren by zyn vaân in 't midden van den stryd.
 De Prins blyft onverfaagt , en moedigt de geleden ;
 En strekt een voorbeeld aan zyn volk door dapperheden.
 Wie zou niet stryden die zyn Veldheer voor ziet gaan ?
 Hy voert de Helden langs een bloedspoor dapper aan.

*Veldslag
by Bergen.*

Hy

Hy rent in 't midden van de ftrydende foldaaten.
 De kogels fnorren om zyn borft en harnasplaatē ,
 Gelyk een dichte bui van hagelfteenen ; maar
 De dood ontfiet het bloed te plengen , fchoon 't gevaar
 Hem dreigt van allen kant. gy trouwe krygsgenooten ,
 Zo fchreeuwt hy , heeft Gods raad den zegen ons beflooten ,
 Wy zullen 't Frans geweld vernielen door ons ftaal.
 Vecht , vecht myn zoonen , vecht , vervolgt uw zegepraal.
 De Lelyftandaard zwicht. toen zag men Neêrlands troepen
 Als leeuwen ftryden , en , gemoedigt door zyn roepen ,
 Den voortogt breeken van den vyand door 't geweld.
 Elk voelt zyn kling gefcherpt op 't aanzien van den Held.
 De ftraalen van zyn oog verdubbelen de flagen.
 Gy zaagt zyne oorlogsdaân van uw' metaalen wagen ,
 O God Gradivus , aan , en zult in eeuwigheid
 Den lof verbreiden van zyn krygsdeugd en beleid.

*De Faam
 verfchynt.*

In 't midden van het woên , terwyl de Helden ftreden ,
 Verfchynt de Luchtbodīn , en daalt allenks beneden ;
 Zy had een krans van palm gevlochten om haar kruin ;
 De rechterhand befluit de fchelle luchtbazuīn ;
 De flinker voert een ftaf van opgepronkte olyven :

*verkon-
 digt de
 Vrede , en
 fluit het
 gevecht.*

Houd op, zo fchreeuwt ze, ruft , en ftaakt uw krygsbedryven.
 Ik koom als Gezantin gezonden van de Vreê ;
 Breekt af, ô Helden , fteekt de fabels in de fcheê ,

*zy begroet
 den Prins.*

De Vorften zyn verzoent. ik brenge u op myn veder
 De maâr : en gy , (zy knielt voor WILHEMS voeten neder)

Be-

Beroemde Waereldvorft ! o Luifter van Euroop'!
 Die Cefars roem verdooft ! ô Neêrlands Wensch, en Hoop
 Van 't afgemartelt volk ! aanvaart uit myne handen
 Den vredeschepter ; keer in zegen naar de landen
 Daar u de Ryksprinfes , uw' trouwe Gemaalin ,
 Vol ongedult verwacht met al haar hofgefin ;
 Terwyl de gansche Staat zyn Heiland wenscht te groeten ,
 En met een dankbaar hert te knielen voor uw voeten.

D'Oranje Veldheer heft haar leden van den grond ,
 Hy drukt haar in zyn arm , en kust den blyden mond.
 Vaarwel , vervolgtze , Prins , bescherm de dierbre panden
 Van vrede : 't lust me nu Gradivus aan te randen ,
 Daar hy in 't midden van de lucht , verheugd en bly ,
 Dit treurspel aanziet met Bellone zy aan zy.
 Zy vliegt , en graauwtze toe : ô toomelooze plaagen ,
 O monsters , steeds beluft om 't ingewand te knaagen
 Van d'arme burglary , verdrukt en afgemat ;
 O nachtgedroten , door 't onnozel bloed beklad ,
 Van zo veel helden , die hier sneeven voor myne oogen ;
 De Vrede zegepraalt ; 't is uit met uw vermogen :
 Vertrekt ; de Godheid heeft uw woeden afgekeurt ,
 Europe lang genoeg uw razerny betreurt.
 Zy steekt de vreêklaroen met opgezwollen koonen.
 De paarden schrikken voor den wagen op die toonen ,
 En scheuren 't krygsgareel ; zy schuimen op 't gebit ,
 Van gramfchap aangehitft ; elk spat uit zyn gelit ;

*en vliegt
naar
Marsen
Bellone ,
die zy
scheld.*

Geen breidel dwingt den mond. Bellone zit verflagen.
 Gradivus schreeuwt : gy hebt den zegen weggedraagen ,
 O trotse vyandin , wy buigen voor 't geweld ,
 En dryven 't krygsgespan van dit bebloede veld.

*Mars
 voorzigt
 op zyn
 vertrek
 de toeko-
 mende
 oorlogen*

Maar gy , ô Vlaanderen , ô Braband leent uwe ooren ;
 O Henegouwen 'k zal myn godspraak u doen hooren.
 Gy ziet de Vredezon wel aan uw' hemel staan ,
 Verheugt u niet , die glans zal haast weêr ondergaan,
 En smooren onder 't puin van uw verwoefte vesten.
 Ik zal eerlang met bloed uw vruchtbre beemden mesten ,
 En zaaijen oorlogslieën , in 't blinkende geweer ,
 Als eer door Jazons vuift , op uwe velden neêr :
 De twist en vyandschap zal schynen uit hunne oogen ;
 Ik zal de broederen , vervreemt van mededogen ,
 Zien woeden op uw grond , en in dien krygsorkaan
 Zal gansch Europe , aan een gehitst , in 't harnas staan.
 Zo moet myn Godheid , nu gehoont , weêr zegepraalen ,
 De Vrede zwichten , en voor haar vermogen daalen.
 Ik zal Neptunus rug met vloot op vloot beslaan ,
 En blaaken 't zeehof van den gryzen Oceaan
 Met zwavelvlammen ; eer God Febus op zyn' wagen
 Is tienmaal achtereen de waereld ront gedraagen.
 Gy weifelende Faam , die nu myn vyandin
 Op uwe vlerken dient ; en breekt , als haar flavin ,
 De wolken met uw borst , en blaافت de vredemaaren ;
 Ik zal de kranffen , nu gevlochten om uw haaren ,

En

En vredepalmen , weêr van heldenbloed befmet ,
 Doen druipen op uw kruin , en vullen uw trompet
 Met wapenklanken , die myn oor en hert behaagen.
 Gy donderbuijen voert terftont myn' oorlogswagen
 Op onweerpennen door de wolken ; 'k zal dit oord
 Eerlang weer naderen. ô stormen rukt me voort.

Zo spreekt God Mavors op zyn krygsas onder 't vlieden.

De Prins kiest onderwyl een Hoofd voor d'oorlogslieden ;
 Hy neemt zyn affcheid van den Bondgenoot , verlaat
 Het vechterperk , en vertrekt in vrede naar den Staat.

*De Prins
 van
 Oranje
 begeeft
 zich naar
 den Haag.
 Blyfchap
 van Hol-
 land en de
 Prinses.*

Hoe juicht nu Nederland, van blyfchap uitgelaaten !
 Hoe woelt de burgery langs d'opgepronkte ftraaten !
 Hoe ftreeft de Ryksprinſes , Maria , met haar floet ,
 Op 't fierlykft' opgetooit , den Veldheer in 't gemoet !
 De vreugde , in haare borft ontfteken , fiert haar wezen
 En aangenaam gelaat veel fchooner als voordezen ;
 Terwyl haar blaakend oog , door dampen van verdriet
 En vreeze ontheldert , weêr gewenſchter ftraalen ſchiet :
 Gelyk de zilvre maan , zo ſchoon en zonder vlekken ,
 Schoon dikke nevelen haare oogen veeltyds dekken,
 Haar luifter niet verliest ; maar als de wolk verdwynt
 Met grooter heerlykheid , als ooit te voren ſchynt.

Wie leert myn Zangheldin haar blyfchap nu verhaalen
 Op d'aankomft van den Held ? gy , die de bruiloftszaalen
 Van koning Hymen ſtreelt met orgels van uw mond,
 En galmt de wetten uit van 't huwelyksverbond ,

Daar waare Liefde en Trou , verheven op haar troonen ,
 Voor 't brandende echtaltaar steeds offren op uw toonen ,
 Daalt neêr , ô Goden ; looft in WILHEMS gemaalin
 Het waare voorbeeld van een onbevleete min.

*Zy treed
 den Vorst
 in 't ge-
 moeten
 omhelst
 hem.
 Haar
 aan-
 spraak
 tot den
 zelve*

Zy treed blymoedig om haar' Echtgenoot t'aanschouwen ,
 Gelyk een Amazoon , bestuwt van hoofte Vrouwen ,
 Ter Hofpoorte uit , zo dra de Prins 't paleis genaakt.
 Zy valt hem om den hals : hoe heeft myn hert gehaakt ,
 Zo spreektze , om eens in vree' myn bruidegom 't ontfangen.
 De laauwe traanen , die afdruipe van myn wangen ,
 Uit zuivre vlammen van verlangen voortgeteelt ,
 Getuigen hoe uw oog Mariaas boezem freelt.
 Hoe was myn hert beducht , Prins , voor uw dierbaar leven !
 't Herdenken van uw moed deede al' myn' leden beeven.
 My was uw dapperheid maar altewel bekend.
 My dacht ik zag u , onder 't droomen , in uw tent ,
 Doorboort met wonden , van uw lyffstassieren draagen ;
 Toen schoot ik uit den slaap al bevende en verflaagen ;
 Myn haaren reezen op 't vervaarlyk nachtgezig.
 My dacht ik floot u in myne armen vast en dicht ,
 En hong besturven aan uw leden , om de plassen
 Van uwe wonden met myn traanen af te wassen.
 In 't midden van de vrees schein my een stemme in 't oor
 Te luisteren : hou moed Maria , schroom niet voor
 Het leven van uw held , maar wil uw traanen droogen.
 Ik heb hem met een mist en dikke wolk betoogen ,

En

En keerde met myn hand de kogels van zyn leên
 In 't heetste van den fryd. de blyde galm verdween,
 En stelde my geruft. ik vind me niet bedrogen,
 Terwyl gy wederkeert; Gods waarmond spelt geenlogen,
 Die schenkt me, na 't gevaar, myn tweede leven weêr.
 Hier zwygtze, en zwymt van vreugde in WILHEMS armen
 Hy ziet ze vriendlyk aan; hy drukt de malsche kaaken. (neêr.
 Ze ontfluit haar oog, en schynt als uit een droom t'ontwaaken:
 De blytschap, vaart ze voort, vermeersterde myn kracht
 Op uw gezigt, zo lang met zorgen afgewacht.
 Nu is myn vrees voorby, de tyd van rust geboren,
 Myn vredezucht verhoort, myn Lief, myn Uitverkoren:
 Laat nu Mariaas hand de wapens van uw borst,
 En 't glinsterende staal, van 's vyands bloed bemorst,
 Ontgespen, en uw hoofd met groene palmen sieren.
 Styg dan in zulk een staat, voor 't oog der Batavieren,
 Op uwe vredekoets, op dat u Neêrland groet',
 En als Verwinnaar van de landplaag vall' te voet.
 Zo zal 't verlostte volk uw braave daaden roemen,
 En ik in eeuwigheid myn lot gelukkig noemen,
 Dewyl ik zorgeloos een bruijom, zo vermaart,
 Mag streelen in myn arm, zelf door Gods hand gespaart.
 De Prins, getroffen door haar minnelyke woorden,
 Voelt hoe haar deugden meer als ooit zyn hert bekoorden;
 Hy toont zyn dankbaarheid. aanbiddelyke vrou,
 Zo zegt hy, ik bespeure een gadelooze trou,

Een trou , die eeuwig my verplicht om u te minnen ,
 En drukt uw beeltenis noch dieper in myn zinnen.
 Indien my 't krygsgevaar verschoont heeft , gy alleen
 Hebt my benefens God behouden door gebeên ;
 Uw vroomheid kon myn borst een veilig schild verftrekken ,
 En als een sterke muur voor 's vyands loot bedekken.
 Nu hebt gy door 't gebed de vrede voortgebragt ,
 Den volken rust verwekt : Gods oor verhoorde uw klagt.
 Ik zie om uwent wil dit land in voorspoed groeijen ,
 En heil en overvloed door uwe deugden bloeijen ,
 Gods tempels rooken van een onbevleken brand ,
 En heilig offervuur , ontsteeken door uw hand.

Gezegt , antwoord hem Maria , zyn de tyden ,
 Nu ik van u verzeld myn herte aan God zal wyden ,
 En treden naar 't altaar daar gy me voor zult gaan !
 Zo steeken wy te saam zyne offerhanden aan.
 Zo zullen wy gelyk zyn hooge kooren schraagen ,
 En hoeden 't Heiligdom voor goddelooze laagen.
 O Godsdienst , my zo waard als d'appel van myn oog ,
 O zuiver kerkjuweel , zelf op Gods troon om hoog
 Zo onvermoeit geviert van duizend Cherubynen ,
 Groei aan , en laat uw glans de waereld over schynen !
 Verlicht de herten van den afgedwaalden mensch !
 Dat Zions heuvel ryze , is myne bede en wensch.
 En gy , ô voedstervrou , van duizend waare deugden ,
 O heil van kerk en land , ô moeder van de vreugden ,

ô Vre-

o Vrede blyf ons by ! bezegel hand aan hand
 Uw trouverbonden met de Maagd van Nederland !
 Dan zal het dankbaar volk , door duizend lofgezangen ,
 Den Schepper looven , en zyn wet in 't herte ontfangen.

Elk zweeg en luisterde met aandacht naar 't gesprek
 Van 't vorstelyke Paar. men keert naar 't hofvertrek
 In 't midden van 't gewoel. men ziet ontelbre sçhaaren
 Den Veldheer groeten na zyn togt en krygsgevaaren.
 De vrede word geviert met alle plegtigheên.
 De teervlam klimt aan 'tzwerk , als 't daglicht daalt beneên.
 Men doet op markt en straat de vuurtoneelen blaaken ,
 In 't midden van den nacht , terwyl de burgers waaken.
 De vuurpyl vliegt gezwind om hoog naar 's hemels trans ,
 En baart een langen rei van sterren , ryk van glans.
 Daar ziet men uit de lucht een gulden regen daalen ,
 En streelen 't oog van 't volk met glinsterende straalen.
 De veldkortou , wel eer bezwangert van de dood ,
 Verwelkomt en begroet de Vreê met schoot op schoot.
 De leeuw van Holland staat met opgespalkte kaaken ;
 Men ziet zyn ingewand de vredevuuren braaken.
 Men leeft prins WILHEMS naam , geschreven in de vlam ,
 Met helden uit wier bloed de Vorst zyn oorsprongk nam.
 De Tuinmaagd ziet in 't vuur de groote naamen blinken ,
 En drilt een vlammespeer. de veldtrompetten klinken
 Met aangenaamer toon als onlangs in den slag.
 In 't kort , de vredenacht beschaamt den schoonsten dag.

*Plegtig-
 beden
 over de
 vrede in
 Neder-
 land.*

De

De dankbre landgenoot , verlost van d'oorlogsmerte ,
 Vergroot de weldaân van den hemel met zyn herte ,
 Verheerlykt Jesus naam , en geeft den Schepper lof ,
 In 't overtuigt gemoed ; elk werpt zich neer in 't stof ,
 En galmt den lofzang uit in Godgewyde Kerken.

Nu dryft de Luchtbodin op d'uitgespreidde vlerken ,
 Zy klooft de blaauwe lucht , en hangende over zeê ,
 Blaast uit de maaren van de Nederlandsche vreê ;
 En op dat voorbeeld word van alle Bondgenooten ,
 Noch twiftende in 't begin , een vreêverbond geslooten.
 De beide Koningen , die 't noorden met hun staf
 Beheerschen , laten ook in 't eind van 't woeden af ;
 En gansch Europe word eerlang verzoent ; voordezen
 Een moordtoneel : zo kan de Vrede elks hert beleczen.

*Heilzaam-
 me
 vruchten
 van de
 vrede op
 de dorpen
 en velden.*

Wel aan myn Zangheldin , gy die in 't bloedig veld
 Wel eer de lyken van de helden hebt getelt ,
 En onverfaagd gevolgt de vliegende banieren ,
 Verpoos uw' oorlogstoon , om 't vreêverbond te vieren.

Aanschou de beemden , daar wel eer de krygsmagt stond :
 Zie hoe de landman zaait zyn graanen in den grond ,
 En leeft de schinkels en geraamten van de velden ,
 Of strootit zyn' korenoogst in 't bloed der oorlogshelden ,
 Noch onlangs uitgestort. geen vyand stuit zyn vlyt ;
 Hy wacht de vruchten van zyn arbeid en den tyd ;
 En vult zyn schuuren , na 't verloop van weinig dagen ,
 Met korenaaren , eer door stropers weggedraagen.

Zie

Zie, Zangnimf, hoe verheugd de fruitwaranden staan,
Zy hangen aan den grond met weelig ooft gelaân ;
Men moet ze fchraagen eer de vruchtbre telgen breeken :
En Tytir zal zyn deel voor Amaril befpreeken ,
En fchudden in haar fchoot de pruimen , verfch van dou,
En uitgelezen ooft , tot teken van zyn trou.
Geen ftuure krygsman zal zyn vryeryen flooren ,
Als hy de zoete maagd zyn minneklagt laat hooren.
Aanfchou, aan d'andre zy, de vette koeijen aan ;
Haare uijers fleepen langs de velden, daar ze gaan,
Gezwellen van den room : de veldmaagd vult de vaten.
De beemden zyn gefchuimt van ftoopende foldaaten.
De landen , eer door 't vuur des oorlogs afgeweid,
Herleeven door de vreê , bekleed met vruchtbaarheid.
De weelde lacht ons toe ; en d'Overvloed , herboren ,
Stort al haar fchatten neêr uit Achelöus horen.
Hoe vrolyk springt Silvaan en Sater over 't land !
De Nimfen danffen om de boomen hand aan hand.
De boksvoot Pan , beluft een vredetoon te fpeelen ,
Blaaft leven in het riet , en doet zyn veldfluit queelen.
De blyde Vlietgodin , betovert door 't geluit ,
Steekt haare kruin , met wier gekroont , ten veldbron uit.
Men ziet de ftoomen zich verheugen , en de velden
Elkander mond aan mond den lof der Vrede melden.
En gy, ô Watermaagd, ô Vechtnimf, pronkfiraad
Van 't Stroomgodinnendom , verfchynt in 't feeftgewaad,

Daar gy zo vriendelyk, in deze vrededagen,
 Den muur van Utrecht groet van uwen glazen wagen.
 Gy Vechtnajaden, die, opborlende uit den grond,
 Haar stroomgareelen volgt, hoort toe, ze ontsluit haar' mond.
 De winden zwygen zelfs. de boomen krygen ooren.
 De vogels luisteren. de groene beemden hooren :

*Vrede-
 zang van
 deStichtse
 Vecht-
 nimf.*

O langgewenschte Vreê, door 't uitgestorte bloed
 Der Helden diegekocht, zyt duizendmaal gegroet,
 En eeuwig in uw kerk, met neêrgestreckte leden,
 Van 't Nederlandsche volk eerbiedig aangebeden!
 De krygsramp is verkeert in vreugde, 't veldgerucht
 Verdweenen, en Belloon' voor uw gebied gevluht.

*Zy er-
 nert zich
 de voor-
 gaande
 elenden.*

Ik zagze menigwerf (hoe moest my dit verveelen!)
 Heenstuiven over 't veld met rokende gareelen,
 En weiden 't graangewas met oorlogsfikkels af.
 De gryze landman daalde uit hertseer in zyn graf.
 Hier heb ik menigmaal gezien aan alle kanten
 In 't midden van 't gewas, de veldstandaarden planten,
 Myn stroomen zwellen van de traanen en 't geweën,
 Of rooken van het bloed der helden, en de leên
 Begraaven in myn kil. ik moest myn stroomjuweelen,
 Paleizen, floten en verheerlykte kasteelen,
 Lusthoven, tot siraad aan mynen vloed gesticht,
 Door 's vyands arm gesloopt, betreuren op 't gezigt.
 Ik zag myn waterpracht verdwynen aan myn boorden,
 En ryzende eiken, die de Veldgodin bekoorden,

En

En d'oogen streelden , van hun wortels afgeknot ,
Verdrinken in myn plas , door 't nydig oorlogslot.
Ik , die , zo moedig , al' myn zusters dorst braveeren ,
En roemen op myn pracht , (hoe kan 't geluk verkeeren !)
Zag al myn heerlykheid en rykdom in 't geweld ,
En slaafs vermogen van myn weérparty gestelt.
Ik , die voordezen in myn kristallyne zaalen ,
De blyde toonen vong van duizend Nachtegaalen ,
Op 't glazen ledekant gestreelt van 't pluimgediert ,
Dat 's morgens op 't geboomte Auroraas aankomst viert ,
Om hem , die 't daglicht schept , eerbiedig te bedanken ,
Wierde uit den slaap gewekt door schorre wapenklanken ,
En yffelyk gedruis van trommel en trompet.
Een magt van krygsvolk hield myn sloten naauw bezet :
En gy , ô Kronenburg , vermaard voor oude tyden ,
Ik zag den vyand uw verheven muur bestryden ;
Myne oogen schemerden van 't weérlicht , en den brand
Der veldkortouwen , om uw grachten heen geplant.
Ik zocht de vlammen uit te bluffen met myn stroomen ,
En met myn waterkruik haar woeden in te toomen ,
Maar al myn yver was vergeefs ; ik zag uw muur
Vermeestert door 't beleg , te zwak voor 't oorlogsvuur.
Met zo veel rampen moest ik worstlen , zo veel plaagen
En schennis en geweld van 't legervolk verdraagen ;
Maar gy Oranje Vorst , ô WILHEM , hebt myn vloed
Weer vrygevochten , zelf door 't waagen van uw bloed.

Toen dreef ik veilig op de stroomen met myne affen.
Ik zag van uur tot uur myn pracht en rykdom waffen ;
En gy paleizen quaamt met uw herboude kruin
'Te voorschyn , en verreeft weer trotser uit uw puin.
De landgenoot greep moed en keerde vrolyk weder.
De koopman lei zyn zorg aan myne zoomen neder ,
Door geldzucht afgeslooft op Gysbrechts kooptoneel :
Hem volgde een lange sleep van vrienden , en 't juweel
Van Amstels jufferfchap , alle uitgekeurde maagden ,
Gevleit van minnaars , die hun minnewonden klaagden ;
Zy dryven op myn rug in jachten , opgetooit
Met vlag en wimpelvaan , die om de spiegels plooit ,
Op 't streelen van den wind. zo zyn de krygselenden
Verdweenen ; 'k zie myn oord verloft van oorlogsbenden.
Maar gy , die , neffens my , na 't einde van 't verdriet ,
De ryke vruchten van de milde Vreê geniet ,
Vergeet geen dankbaarheid te toonen aan de Helden ,
Die zich in 't vechterk bloot voor uwe vryheid stelden.
Men eer' de Braven en de Zuilen van het hof ;
En sticht hun krygstrofeen ten hemel uit het stof.
Prins WILHEM boven al , die onze krygsbanieren
Geleidde , als Oppelhoofd , verdient de veldlaurieren ,
Gevlochten in een krans olyven : hult zyn kruin
Godinnen van het wout. hier zwygtze : berg en duin
Weêrgalmt van vreugd. vaart wel , ô velden en landsdowen !
Het lustme nu op zee de vredevrucht t'aanschouwen.

Kom

Kom volg myn Zangheldin , gy zult geen oorlogsvloot Voordeeli-
 Zien dobberen in 't bloed, door 't woeden van het loot , ge gevol-
 Maar koopmans fchepen, door Neptunus ruime baaren, gen op zee;
 Om ryke fchatten naar uitheemsche kusten vaaren.
 De golven zyn gefchuimt van rovers , en 't geweld
 Van zeevrybuiters. zie , elk wiffelt waar om geld.
 Men vreeft geen vyand ; en fchoon Turksche roofgalleijen
 De zee belaagen , elk zal zich ten ftryd bereijen ,
 En booren 't roofgefpuis ten afgrond. God behoed
 Zyn Kruisftandaard , tot fchrik van Mahomets gebroed.
 De wakkre koopman flaapt , beluft om geld te winnen ;
 En haalt den rykdom met zyn fchepen veilig binnen :
 Hy ziet de kisten , eer ontfenuwt , en tot ftut,
 Van 't oorlog , (gulzig in 't verflinden) uitgeput ,
 Voorfpoedig groeijen uit de zee. een goude regen
 Daalt over Holland neêr , befproeit van 's hemels zegen.

Zo ftort ook d'Overvloed haar dierbre fchatten uit
 Door alle fteden heên , die Vrankryk , heet op buit , Welvaart
 Bestookte met een magt van woedende foldaaten , in de fte-
 Ontmenschte plonderaars , in roofluft uitgelaaten. den.
 De blyde burger draaft , en wil zyn huisgezin ,
 Door vlyt en arrebeid , verryken met gewin.
 Men ziet de kopers in de winkeldeuren ftappen ,
 En ruilen voor hun geld een fchat van koopmanschappen :
 Zo word de beurs gevult , de fchade weêr geboet.
 De rentenier , wel eer verfteken van zyn goed ,

Of door een zwaaren last van fchattingen gedrongen ,
 Leeft van zyn inkomft , wel veruoegt en ongedwongen.
 De werkman , die zyn tyd voor vrou en kind beftet ,
 Slaaft onvermoeit op ftraat , en koopt zyn koft voor zweet.
 Zo bloeit de welvaart in de vrygevochte landen.
 Men queekt de kunften aan. men werkt met brein en handen
 En gy , ô Stichts Atheen , ontfluit het Heiligdom
 Van Pallas , eer ontruft door Vrankryks legertroum :
 Uw Priefters gaan ten reije in ryke koorgewaaden ,
 En maalen onvermoeid Prins WILHEMS heldendaaden,
 Met goude letters , op tafreelen , door geen tyd
 Noch roeft der eeuwen te verflinden , fchoon de nyd
 Kerken , Met volle kaaken briefcht. Gods onvervalfchte tolken
 Betreên in veiligheid de tempels , om den volken
 Zyn raadgeheimenis te drukken op 't gemoed ,
 En voeden 't zwakke hert met Jefus vleefch ; en 't bloed ,
 Wel eer aan 't kruishout op den heuvel uitgegooten ,
 Op Golgotha geplengt voor waare kruisgenooten ;
 Wanneer die Kruisheld , in het uiterft' van den nood ,
 De dood bevocht , en gaf den doodfteek door zyn dood.
 Zy leeren ons door 't brood aan 's Heilands leet gedenken ;
 De wyn beduid zyn bloed. geen vyand kan ze krenken
 In dezen vredetyd ; zy flaan de hand aan 't werk ,
 En bannen 't bygeloof uit Gods verkore Kerk.
 Zo waakt de Leeraar voor de ziel der onderzaaten ,
 En 't eeuwigdurend heil van 't volk ; terwyl 's lands Staaten ,
 En

En d'Oppelhoofden van 't verlofte Vaderland
 Het tydelyke goed bezorgen door 't verftand.
 De Burgervader, met Minervaas wetenfchappen
 En wysheids lekkerny gevoed, beklint de trappen
 Van 't Raadhuis, daar zyn geeft, zo vriendelyk en zacht,
 De Vrede en 't voordeel van zyn burgery betracht.
 Hy leert den onderdaan op 't fpoor van rust te treden,
 En zoekt gefchil en twist te fluiten door de reden.
 Vrou Themis fticht haar troon op 't pleithof, hoog geëert
 Door wyze mannen, in de rechtkunde uitgeleert.
 Gerechtigheid, bekleed met evenaar en degen,
 Om onpartydig recht tot rust van 't volk te pleegen,
 Zit in de vierfchaar van de Rechters boven aan.
 Door zulke deugden zal de Staat oneindig ftaan,
 En onder 't opzigt van Prins WILHEM weelig blocijen;
 Door zyn befcherming zal de vrucht van voorfpoed groeijen.
 Hoe vrolyk wandelt nu de huisvoogd met zyn vrou
 Langs ftraat, zo vaft aan een verbonden door de trou!
 De minnaar ftreelt zyn lief in fchaduw van de boomen,
 Of meld zyn minnebrand, gezeten aan de ftoomen;
 Terwyl de vlietmaagd ryft te voorfchyn uit den grond,
 En met haare ooren zwelgt de klagten van zyn mond.
 De vaders fpreeken met de zoonen langs de wegen:
 Hier heeft voor korten tyd de Fransche magt gelegen.
 Daar trok het leger op met vliogenden ftandaard.
 Gins heb ik Luxenburg, op 't moedig oorlogfpaard

*en den
 burger-
 ftaat door
 de Vrede.*

L Gestegen , door de stad zien draaven met myne oogen !
 Die felle Landplaag perste ons , zonder mededogen ,
 Het merg ten spieren uit , en meste zich met roof
 Van d'arme burgery ; hy plantte 't Roomsche geloof
 In onze tempelen , ontheiligt door altaaren ,
 En beelden , dwaas geviert van neêrgebogen schaaren :
 Maar WILHEM HENRIK heeft ons Heiligdom herstelt ;
 De Godsdienst zegepraalt door dien beroemden Held.
 En gy , myn zoonen , wilt de Vrede vierig minnen.
 De wapens en de kryg verwilderen de zinnen.
 Onthaalt de Wysheid als uw grootste zielsvriendin.
 Geleertheid strekt op aarde een gadeloos gewin.
 De Vrede baane u 't spoor om uit d'aaloude boeken
 De diepe schatten van natuurkunde op te zoeken.
 Bevylygt u vooral in Gods verborgentheên.
 De waare wetenschap bestaat in hem alleen.
 In hem te kennen is ons grootste goed gelegen.
 Volgt , volgt uw vaders les : dan zal Gods gunst en zegen
 In dezen vredetyd u volgen , en zyn troon
 U openen : zo spreekt de vader tot den zoon.
 De Prins aanschout met vreugd den Nederlandschen zegen ,
 Den voorspoed van 't gemeen , door zweet en bloed verkregen.
 Hy , die wel eer den Staat beschermde door 't geweer ,
 Werkt nu met wysheid voor 's Lands welvaart meer en meer.
 Hy houd zyn legerstoet in tucht door oeffeningen
 En wapenhandel , om in Staatveranderingen

*Voorzorge
 van den
 Prins , tot
 's Lands
 zekerheid.*

't Geweld te fluiten door ervaren oorlogsvolk.
 Het is den Held bekend ; hoe vaak een donkre wolk
 Den glans der zon verdooft ; en ongestuime vlaagen ,
 De lucht ontroeren by de schoonste zomerdagen.
 Hy leert niet zorgeloos te bouwen op de vreê.
 Gelyk een zceman , die , in 't ploegen van de zee ,
 De kalmte vaak mistrouwt der weifelende baaren ;
 En wapent , tegens storm en dreigende gevaaren ,
 By vreedzaam weêr zyn kiel : de tyd heeft hem geleert ,
 Hoe ras een zachte wind in storm op zee verkeert.
 Zo waakt Prins WILHEM voor den Staat met duizend oogen.
 Zo groeit het Vaderland in aanzien en vermogen ,
 Door zyne wakkerheid. zyn vroomheid strekt een schild ,
 Waar op de Nyd vergeefs zyn schichten werpt , en spilt.
 Hy wekt den burger door zyn onbesproken leven.
 Hy volgt de wetten , door Gods vingeren gefchreven
 In steene tafelen , en Mozes zorg betrouwt.
 Gelukkig die op God en zyn geboden bouwt !
 Geen tydelyk vermaak noch aardfche bezigheden
 Beletten ooit den Held in Jezus Kerk te treden.
 Hy viert den grooten dag , den Godsdag , naar Gods woord.
 Hy zit aan Chriflus difch , door 't kruisbanket bekoort ,
 In 't reine bruiloftskleed. hy leert zyne onderzaaten
 De vreê beminnen , en de huisgefchillen haaten.
 Een die beledigt is fpreekt onbefchroomt en vry ,
 En klaagt zyn nood. hy fchenkt gezag en heerfchappy

*Zyne ver-
 dere
 deugden
 opgehaalt.*

Aan mannen , die, begaaft met wysheid, deugd en reden ,
 Van yder toegejuicht , het wigtig ampt bekleden.
 De naerftigheid verdient beloning in zyn zin :
 Maar ledigheid verftrekt zyn grootfte vyandin.
 Onkuisheid, dronkenschap, en wulpsheid, quaade zeden,
 Verbant hy uit zyn hof. zø veel hoedanigheden ,
 En gaaven die een Vorft verficren, geeven ftof
 Om 't gansche Chriftendom te vullen met zyn lof.
 Gy Waereldvorften , die , tot heerschappy verheven ,
 Uw hoogen ftaat bevlekt door zorgeloos te leeven ,
 En volgt op 't aavrechts fpoor de togten van uw luft ;
 Die , met Sardanapaal' , op zachte pluimen ruft ;
 Of brengt uw dagen door , in opgepronkte zaalen ,
 Met hooffche poppen , by gevulde nektarfchaalen ,
 Op 't dartel hofbanket ; uw naam blyft met uw leên
 Begraven na de dood : maar arbeid voor 't gemeen ,
 Een onvermoeide vlyt voor 't recht van volk en landen ,
 En brandende yver voor Gods heilige offerhanden ,
 Hoofddeugden , die den glans verfieren van de kroon ,
 Herscheppen hier op aard de Koningen in Goôn.
 Leert heerschen, Vorften, naar Prins WILHEMS wyze en
 voorbeeld ;
 Ziet hoe zyn vlugge geeft naar eifch de zaaken oordeelt.
 Zyn welbefpraakte tong , vol fterkgezoutte reên ,
 Befchaamt den Redenaar van Rome , en Demoftheen'.
 Hoe galmt de Staatzaal van orakelen , die d'ooren
 Van Neêrlands Vaderen verluftigen in 't hooren ! Elk

Elk hangt aan WILHEMS mond, en woekert van dien styl.
Zyn goude letters, als geëffent met een vyl,
En zuiver door zyn hand gedrukt op witte bladen,
Verrukken het gemoed van Hollands wyze Raaden.
Indien het land vervalt, wiens Vorst een kind gelyk,
Het heil verwaarelooft, door onkunde, in zyn ryk:
Zo groeit in tegendeel de Staat door schrandre mannen.
Daar Wysheid en Beleid de hooge vierfchaar spannen;
Daar Heerfchkunde, in 't bewint met Wakkerheid gepaart,
In staatorkaanen en in kalnte 't roer bewaart.
Gezegt land, beftiert door mannen ryk van oordeel!
Maar gy, ô Nederland, trekt boven al dit voordeel;
Uw Stedehouder draaft vol deugd de Vaders voor;
Daar elk zyn stappen volgt op 't heilzaam vredespoor.

Einde van het derde Boek.

V E R K L A R I N G

Van de PRINT voor 't IV BOEK.

*H*ier knielt Prins WILHEM met MARIA voor 't altaar.

*Men ziet Gods offervuur, godvruchtig aangestooken,
Op 't hooge feest voor 't oog der Britsche Ridder's rooken.*

De kroon versiert de kruin van 't koninklyke Paar.

De leden pronken met de plegtige gewaaden,

De troonjuweelen, en den ryksrok, ryk van pracht.

*Gerechtigheid, die van den Vorst haar hulp verwacht,
Bied hem den scepter aan, en loont zyn brave daaden.*

Men ziet de Wet van 't ryk in 't steene tafereel,

Zo heilig en oprecht, haar boven 't hoofd geschreven.

De Staatregering en de Godsdienst, hoog verheven,

Verschuiven het gordyn van 't heerelyk toneel.

Men steekt de rykstrompet voor 't oor der landgenooten ;

En streelt de herten van den blyden onderdaan.

De beelden, die om hoog op marmre zuilen staan,

Betekenen hoe Recht en Wetten, eer verstooten,

Met Ruste en Zekerheid van 't Algemeene-best,

*Haar nieuwe hoop, naast God, op WILHEM'S rykstroon bou-
En op de deugden van dien vroomen Held betrouwen ; (wen,*

Na 't stuiten van 't geweld, die doodelyke pest.

De rook van 't Wierookvat verstrekt een vreugdeteken,

En toont de blydschap, in de borst van 't volk ontsteken.

WIL-

WILHEM DE III.

VIERDE BOEK.

U zag men 't vredelicht, zo heereyk aan *Inleiding*
 't blaaken, *van 't*
 Met vruchtbre straalen 't hert van gansch *vierde*
 Europe raaken, *Boek.*
 En alle nevelen verteeren van verdriet,
 En heilloos landkrakkeel. maar wie be-
 driegt zich niet,

Die zich stantvastigheid belooft van aardsche zaaken?
 De Wisselvalligheid, aan 't Nootlot, waard te laaken,
 Zo vast verbonden van den grondslag en 't begin
 Des waerelds, strekt ons een gezwore vyandin.
 De Twistgodin, beluſt den ſterveling te plaagen,
 En door een valſchen ſchyn van voordeel te belaagen;
 De Vorſten, in verdrag getreden, door belang
 Van Staat, te preſſen tot elkanders ondergang,
 Om woord en eeden, en beloften, dier bezworen,
 Te breeken; ſtygt om hoog, genoopt van haat en toren,

*De Twiſt-
 godin ver-
 ſchyns om
 de vrede
 te bree-
 ken.*

Uit 's aardryks andren nacht, verzelfchapt met een floet
Van razernyen, in den afgrond opgevoed.

*haar ge-
daante,*

De zwarte haarvlecht krielt van krinkelende slangen,
En adders, blaauw van huid, die langs haar fchouders hangen,
Gezwoollen van venyn. de tabberd druipt van bloed.

De gramschap huisveft in haar blikken, die verwoed
Steets hene en weder in de diepe winkels draaijen.

Men ziet haar maagre vuift het zaad van tweedracht zaaijen.

en gevolg.

De nooitverzaade Nyd, gewoon haar ingewand
Te knaagen, fchraagt de leên van 't monfter met haar hand.
Bedrog, Trouloosheid, Lift en Wreetheid, in 't verdelgen
Van 't menschelyk geflacht, en dicrbaar bloed te zwelgen,
Van jongs op afgerecht, verftrekken de Beulin,
Op haar vervloekten togt, een heilloos Hofgezin.

*Haar
aan-
praak
tot ver-
ftoring der
Vrede.*

Myn zusters, spreek ze, die, ten afgrond uitgezwooren,

Myn ftappen natreed, om de ruft van 't volk te ftooren,

Ik zal myn aanflag u ontdekken, luiftert toe.

Ik ben de vrientfchap van 't verzoende Europe moe.

Het heeft myn aanzien aan vermogen nooit ontbroken;

Om door een oorlogsluft de herten te beftooken.

Ik heb in vroeger eeuw de fteden omgekeert,

Het bloeiende Ilium door 't Griekfche vuur verteert,

Den Koning voor 't altaar geflacht, en al' zyn' Maagen

Gefleept in krygstriomf aan Agamemnons wagen.

Maar 't is onnodig om u 't bloedige toneel

t' Ontfluiten van dien tyd. de gloed van Staatkrakkeel

Smeult

Smeult noch in 't ingewand van d'Europeefche Grooten.
Men blaze , om weêr de vree van haren troon te ftooten ,
De vlammen feller aan. gy ziet alreê den brand
Opvliegen naar de lucht in 't Spaanfche Nederland,
Geftookt door Vrankryk , niet voldaan in zyn begeeren.
Gy ziet aan allen kant de Vorften famenzweeren.
Ik heb de Turkfche Maan in 't harnas opgepreft.
De paarden briefchen vast voor Leopoldus veft.
Men hout den Adelaar gekerkert in zyn muuren.
Hy ziet zyn wiek gezengt door d'Ottomanfche vuuren ;
En 't heir van Mahomet reeds woeden voor de wal.
Des Keizers zetel beeft , gefchokt door 't krygsgefchal.
Zo moet men ganfch Euroop' het moordgeweer doen flypen,
En dwingen om verwoed de wapens aan te grypen.
En gy , ô Stokebrand , myn trouwe kamerwacht ,
Gy Ruftverftoorder van het menfchelyk geflacht ,
Vlieg hene , en blaas een gloed van vyantschap door d'ooren.
In 't hert der Vorften ; vul hun ingewand met toren.
Vooral myn dienaar hits den Godsdienft tegens een.
Laat haat en vyandschap , in heilige offerkleên
Gefchoolen , openbaar den Kruisgenoot beftryden.
Men breng' de waereld door gewetensdwang in lyden.
Men dwing' 't ftantvafftig volk door bul en bloedplakkaat.
Die zaak is dienftig voor ons oogmerk. volg myn raad.
Het luft me , tot uw hulp en leidlien , uit de hoeken
Van Plutoos kerker al de fpooken op te vloeken.

*Zy vloekt
de helſche*

Ver-

*verzernyen
op.*

Verdoemde zielen , gy ontheilgd nachtgebroet ,
 Vervolgers van de ruft , (zy stampte met haar voet)
 'k Bezweere u by den staf van d'onderaardsche ryken ;
 By Charons zwarte boot bevracht met bleeke lyken ;
 En by den zetel van uw helsche Koningin ;
 Dat gy te voorfchyn komt , en volgt myn lust en zin.

*die ver-
fchynen,
en ver-
fpreyen
zich
door de
waereld.*

Zy zwygt. de hel vliegt leeg ; en duizend naare spookten
 Verschynen aan haar zy met toortfen , die vast rooken.
 Zy preft het vloekgespuis de gansche waereld door ;
 Die volgen onvermoeid elkanderen op 't spoor.
 Elk zaait zyn heilloos zaad door alle steên en landen.

*Vervol-
ging van
den her-
vormden
Gods-
dienst.*

Vervolging gaat in zwang , en woed op d'ingewanden
 En vrye zielen ; sticht het bloedig moordschavot ;
 Rukt kerk en heiligdom om ver , tot hoon van God.
 De zoete Vrede schrikt ; haar vriendelyke kaaken

*De vrede
verdwynst.*

Verbleeken , als zy hoort haar troonpilaaren kraaken ,
 Geschud door 't loeijen van dien fellen krygsorkaan.
 Zy ziet Euroop' voor 't lest met weenende oogen aan ,
 (Terwyl een dikke wolk haar goddelyke straalen
 Besluit) en vliegt om hoog naar 's Hemels gulde zaalen,
 Haar vaderland , waar uit zy eerst haar oorsprongk nam.
 De Twistgodes ontsteeft haar fakkelt aan de vlam
 Van Troon-en Staatkrakkeel, en werkt op 't hert der Grooten ;
 Herschept de Vorsten in tirannen ; die verstoeten
 De deugd ; zy slaan den klaauw in 't eigen ingewand ,
 En hoonen , dol van haat , de trousten van het land.

De

De * Godsdienst, lang geviert van Stuarts onderdaanen,
 Verscheurde 't feestgewaad, en plengde een zee van traanen,
 Wanneer gewetensdwang, haar treurtoneel ontsloot;
 En heerfchte in 't Britsche ryk na Koning Karels dood.
 Zy zag 't rampzalig uur van haaren val genaaken,
 Den afgrond uit zyn schoot de Razernyen braaken,
 Tot haar bederf gequeekt in d'onderaardschen poel.
 Zy zag hoe 't helsch gedrogt den Koning op zyn stoel
 Den gloed van kerktwift blies in 't herte, om 't volk te plaagen,
 En 't oude voorrecht van haar tempel te belaagen.
 Zy trad op 't hooge koor, en zwaaide met haar hand
 Aan God den wierook toe, stak 't offer in den brand,
 En knielde eerbiedig neêr. zy smeekte een wyl om zegen,
 En stond vernoegd weêr op. wy moeten nu naar wegen
 En middlen omzien die ons redden uit gevaar,
 Zo sprakze, ik worde een licht, een Godlyk licht gewaar,
 Dat my den weg wyft om veel rampen voor te komen,
 Gewetensbreidel, die myn recht dreigt, zelf te toomen,
 Tot voorftand van myn heil, en rust van 't vry gemoed.
 Gerechtigheid en Liefde en Waarheid strek' myn stoet,
 Met al' de Deugden, myn getrouwe gezellinnen;
 Uw byzyn moet myn togt geleiden, myn vriendinnen.

*De Godsdienst,
 in Engeland onder
 de gedaante
 van een
 vrouwe be-
 schreven,*

*voorziet
 haar on-
 heil,*

* Ik hebbe de vryheid genomen, om den Godsdienst, onder een vrouwe gedaante hier ingevoert, op deze plaatze in het vrouwelyk geslacht te beschryven; schoon men wel weet, dat dezelve in onze taal, by de beste Schryvers, meest in 't mannelyk geslacht genomen word.

Met zulk een hofsleep streeve ik veilig over zee.

*en besluit
om bystant
naar Hol-
land over
te gaan.*

Het Krytstrand groet van ver de Nederlandſche ree;

Daar ryft een Tempe , vol ſieraad en luſtprieelen ,

Zo prachtig in ons oog als ooit Natuur kon teelen.

De bosſen ſpieglen zich in 't helder luchtkriſtal ,

Daar menſch en pluimgediert , met aangenaam geſchal ,

Zyn God , den Schepper , looft , door duizend orgelkeelen.

Daar houd Vorſt WILHEM hof, die moet myn wonden heelen.

'k Weet dat die vroomme Prins om myne ellenden zucht ,

En ſcheurt de klederen van droefheid op 't gerucht ;

Terwyl zyn Gemaalin , uit Jakobs zaad gebooren ,

Die nu den rykſtaf zwaait , haar teedre klagt laat hooren.

Zy zyn om mynent wil door Gods beſluit gepaart.

Men vond nooit vroomer noch oprechter Paar op d'aard.

Ik zal cerbiedig voor hun voeten nederknielen ,

En WILHEM wapenen , om zo veel duizend zielen

Te rukken uit den nood , terwyl de zieldwang woed.

Zo ſpreekt de Godsdienſt op den oever tot haar ſtoet ,

En keert de zeilen naar de Nederlandſche ſtranden.

*Word aan
strand
van de
Maagd
van Hol-
land ont-
fangen, en
geleid
naar 't
Paleis van
den Prins
van
Oranje,*

De Tuinmaagd draaft naar zee, verwittigt van haar landen:

Haar leden pronken met een tabberd ryk van eer.

De Hoed van Vryheid ruft op 't hoofdpunt van haar ſpeer.

De Tuin van Holland ſierd haar koets en ſtaſiwagen.

Zy ment een Leeuwgeſpan , in haar gareel geſlaagen ,

En voert in zulk een ſtaat 't Geloof , haar zielsvriendin,

Naar 't vorſtelyk paleis. zy ſtapt ter hofzaale in.

Het

Het Parkement van Gods genade en vreêverbonden ,
 Nooit door den roeft des tyds of vraatige eeuw geschonden ,
 Ruft in haar arm , en 't oog bewaakt dat dierbaar pand.
 Zy zwaait een Kruisbanier met haare rechterhand ,
 Bepurpert met het bloed , getapt uit Christus wonden.
 De vlechten speelen langs de schouders , ongebonden ,
 En streelen 't onbevleete en blinkende gewaad.
 Een hemelsch licht verstrekt haar kruin een hoofdsieraad.
 Zy werpt zich neder voor Vorst WILHEM, die zyn leden ,
 Door Staatzorg afgeslooft en oorlogsbezigheden ,
 Verquikte op 't ledekant. gy slaapt, dan zegtze , ô Held,
 En ruft , daar ik ontruft , moet zwichten voor 't geweld!
 De Vorsten hebben in myn ondergang gezworen.
 De Fransche Lodewyk vervolgt me, dol van toren.
 De luister van zyn kroon word met myn bloed bemorft.
 Wat rampen moest ik daar aanschouwen , groote Vorst !
 Myn tempels omgewroet ; myn priesters uitgebannen ,
 Gekerkert en geboeit door woedende tirannen ;
 Myn zoons en dochters weggevloden in dien nood ,
 Daar 't gastvry Nederland haar herbergde in den schoot.
 Men scheurt'er vriend van vriend, de zuster van den broeder ,
 Den man van d'echtgenoot , en zuigling van de moeder ;
 Die met een teedre lach het moederlyk gemoed
 Bestormt , en zo voor 't leest de waarde voedster groet.
 Gy lacht , onkundig van uw lot en wedervaren ,
 In uwe ellende , ô wicht , in deze onnoosle jaaren ;

*dien zy in
 den slaap
 verschynt,
 en aan-
 spreekt.*

*Zy ver-
 haalt de
 vervolgin-
 gen in
 Frankryk.*

Ween liever in uw ramp; neen spaar die traanen vry;
 Tot dat gy kennis krygt van uwe slaverny;
 Dan zal die zilte bron, door rou om hoog getoogen,
 Uw hert ontlasten van zyn weedom door uwe oogen.
 Zo klaagt de moeder in het scheiden van haar vrucht.
 O teder affcheid, daar myn ingewand om zucht!
 O rampen, die myn ziel bezwaaren, en ontstellen!
 Maar 't is onnodig al' d'ellenden op te tellen;
 Uwe ooren wierden lang ontroert door zulk een maar.
 Nu loopt in 't Britsche ryk myn vryheid ook gevaar.
 Uw Egaas Vader, en de Broeder van uw Moeder,
 De Koning Jakob doet, hoe langer hoe verwoeder,
 In eedtfespan verknocht met Vrankryk, my geweld.
 Maar 't melden van zyn naam ontroert uw hert, ô Held.
 Ik kan die driften licht aan een gemoed vergeeven,
 Waar in de deugd zo diep haar lessën heeft geschreeven;
 Een hert zo teder, dat om Vaders doling schreit.
 Maar Godsplicht noopt u, schoon natuur hier tegen pleit.
 Ter quader uur verloor uw Oom, vorst Karel, 't leven.
 Noch eens uw Vader, in zyns Broeders plaats verheven,
 Door Vrankryks raad misleid, vervolgt het recht van 't land;
 Myn vryheid loopt gevaar, dat onwaardeerbaar pand.
 Een opgeraapte zoon, indien men 't mag gelooven,
 Zoekt uwe Gemaalin van 't Kroonrecht te berooven,
 Maar steekt onwetende den Vader zelf naar 't hert.
 Men ziet de tempelen van Rome (ô bittere smert!)

*en in En-
geland.*

En kloosters openbaar braveeren op de straaten.
Men schenkt certitelen , wel eer by d'onderzaaten ,
Belyders van 't geloof met eere en vlyt bekleed ,
Den paapschen gunsteling , die in hunne ampten treed.
En wraakt'er iemand door de wet die vreemde zaaken ,
Straks doet de tyranny haar vuur van gramschap blaaken.
Het Bisschoplyk gezag kan 't woeden niet ontgaan.
Men tast de Vaders als weêrspannelingen aan ,
En houd die Lichten in de duisternis geslooten :
Zo word de wet vertreên , en 't recht van 't ryk verstoeten.
O groote Elizabeth , ô Goddelyke Vrou ,
Beroemde Koningin , Voorstandereffe aanschou
Al' d'ongevallen die myn Heiligdommen dreigen !
Ai zie uw tempels in den nood , zy zyn uw eigen ,
En door uw vlyt maar zacht ! myn yver holt verkeert :
Gy hoort ons niet , schoon zulks het Roomsche Kerkhoofd
Myn tegenstander dwaalt met averechtse stappen (leert.
Van 't waare kruisspoor af. by zo veel eigenschappen ,
Die God de Schepper en de Zoon en Geest gemeen
Bekleên , bezittenze ook d'alwetenheid alleen.
D'Aardsvaders zelfs , die door hun onbesproken leven ,
En onvermoeid geloof , voor Christus stoel verheven ,
Nu triomferen na het einde van 't verdriet ,
Zyn eeuwig onbewuft van 't geen om laag geschied.
't Dryeenig Wezen kent de rampen die ons drukken ;
Dat werkt de plaagen , of bepaalt onze ongelukken.

Ruft dan in eeuwigheid, ô zalige Vorftin!
 Gy hebt op aard geftreên, gelyk een Kruisheldin!
 Maar gy, ô Fenix, uit uw Vaders afch herboren,
 De Hemel heeft uw arm tot zulk een werk verkoren;
 De Godheid heeft met u veel wondren in den zin.
 Ai droog de traanen, Vorft, van uwe Zielsvriendin;
 Gy hebt my van uw jeugd geliefkooft, en zo teder
 Van kindsbeen af bemint. herftel myn vryheid weder.
 Waak op, doorluchte Prins; draag zorg voor myn recht;
 Vaar wel; betracht myn heil. 't is u genoeg gezegt.

*Ontwa-
king van
den Prins,*

De Vorft ontwaakt, maar word geflingert door 't bezwaa-
 Gelyk een kiel op zee door 't klotzen van de baaren, (ren,
 Of hoogverheven eik, door 't loeijen van den wind.
 Hy ftelt aan d'eene zy de plichten van een kind,
 Wyl hy Maria ftreelt op d'echtkoets, zich voor oogen.
 Ook word zyn boezem door den band van 't bloed bewoogen,
 Mits hem de Zuster van den Vorft wel eer met fmert
 Ter waereld bragt, en had gedraagen onder 't hert.
 Hy hoort, aan d'andre zy, 't Geloof om byftand smeeken,
 Met traanen in 't gezigt. zyn boezem fchynt te breeken.
 Een dubbele hertstogt ftryd in 't vorftelyk gemoed.
 Hier pleit de liefde tot den Godsdienft tegens 't bloed.

*De Grooten van
Engeland
verzoeken
den Vorft
om hulp.*

Nu ziet men dagelyks de Grooten van Britanje
 Hun byftand eiffchen van de wapens van Oranje,
 Om d'oude wetten, door den Vorft (zo dwaas misleid
 Door helsche tovertaal van Roomsche geeftlykheid)

Gefchonden , en verdrukt zo trouloos en vermetel ,
 In volle vryheid weêr te voeren op haar zetel.
 De Prins aanhoort de klagt , bewogen met hun leet ,
 Verfoeit het troongeweld dat Jakobs doling smeed ;
 Hy stelt de herten door zyn dierbaar woord te vreden :
 Maar 't fchrander oordeel vreeft voor grooter zwarigheden.
 Hy merkt de liften van de Vorften naakt en klaar ,
 En ziet uit hun befluit zyn Vaderlands gevaar.
 Hy fpeurt dat Lodewyk , met Stuart aangespannen ,
 't Hervormde Kruisgeloof voor eeuwig zoekt te bannen
 Uit Gods gewyde Kerk , en dreigt den vryen Staat
 Weêr om te wroeten , tot voldoening van zyn haat.
 Deze overweging doet den Held den togt befluiten ,
 Om 't naderende quaad in zyn geboort' te ftuiten ,
 En d'eerft ontfteken gloed van onheil , door beleid ,
 Te dooven , eer de vlam haar vonken verder fpreid.
 De Godsdienft ftoekt zyn vuur noch feller in zyne aders.
 Hy raadflaagt heimelyk met Neêrlands wyfte Vaders ,
 En geeft zyn opzet hen te kennen in den Raad ,
 Zo heilzaam voor de Kerk , voor Vryheid , Recht en Staat.
 Zy ftemmen 't oogmerk toe. elk ftreelt zyn hert met hoope,
 Dat d'aanflag dienen mag tot welftant van Europe ;
 Voor al van Chriftus Kerk , wel eer met bloed gekocht.
 Men doet al 't nodige bezorgen tot den togt.
 Zwygt nu gy Grieken van uw Koninklyke kielen ,
 En zoo veel vlooten , die , om Troje te vernielen ,

*Die heimelyk
 raad
 pleegt met
 de Staaten.*

*Voorbe-
 reiding
 tot den
 togt.*

Heen-

Heenstoven door de zee , om 't ongelyk en hoon
 Te rechten door het zwaard , gepleegt aan Atreus zoon.
 Maar haat noch wraaklust kan vorst WILHEMS degen wetten.
 Zyn oogmerk is om 't hert van Jakob om te zetten.
 Geen fabel dorst naar bloed, geen krygsknecht vlamt op roof.
 Men trekt als vrienden, VOOR DE VRYHEID EN 'T GELOOF.
 Dat tuige 't opschrift van d'Oranje scheepsbanieren,
 En watervaanen , die de zeekasteelen sieren.

*De Prins
 neemt af-
 scheid van
 de Staten.*

Prins WILHEM groet terwyl de Hoofden van het land.
 Hy draagt de Ryksprinses , zyn allerwaardste Pand,
 Aan hunne zorgen op. indien het lot , verbolgen ,

O Vaders , zegt hy , my mogt tot'er dood vervolgen ,
 'k Beveele aan u alleen myn Vorstelyke Vrou :

Beschermt haar in den nood ; blyft eeuwig haar getrou.

*Aan-
 spraak
 van de
 Prinses
 aan den
 zelv.n.*

Maria spreekt hem aan met traanen op haar kaaken ,
 Vaarwel, myn tweede Ziel, wil voor den Godsdienst waaken.

Beschut Gods Heiligdom in zulk een hoogen nood.

Maar geef, om mynent wil, uw zelve niet te bloot.

Gy hebt uw leven my geschonken voor d'altaaren ,

En moet myn eigendom met vlyt en zorg bewaaren.

De band van 't huwelyk verbind u tot uw pligt.

Voor al myn Heer (zy droogt de traanen van 't gezigt)

Verschoon het leven van myn afgedwaalden Vader ;

Ik ben voor hem bevreesd , ô Prins , niets raakt my nader.

Natuur gebied myn ziel te zorgen voor den Vorst ,

En drukt myn kinderpligt nu dieper in myn borst.

Ik min hem neffens u ; zyn onheil zou my knaagen ;
Behou den Koning , maar vernietig al zyn laagen ;
Bedenk maar dat zyn bloed Maria 't leven gaf.

Ik zweere u , antwoord haar de Veldheer , by myn staf , Antwoord
van den
Prins.
En fcherpe legerbyl , ik zal den Vorft niet deeren ;
Maar 't hoofd , zelf door Gods hand gezalft , eerbiedig eeren.
'k Betuige , dat ik ook zyn Ryksftaf niet begeer.
Wanneer ik 't recht van 't volk herftelt heb , keere ik weêr.
Maar laat ons onderwyl , Prinſes , ter tempel treden ,
Om hulp te vergen aan de Godheid door gebeden.
Al die een aanflag van gewigt met God begint ,
Ziet vaak de zaak gekroont met zegen , en verwint.

Nu doet men door het land Gods hooge kooren blaaken , Gebeden
in Holland
voor den
voorspoed
van den
togt.
Zyn Priesters offeren voor d'algemeene zaaken ,
Den welftant van Europe , en 't heil van Christus Kerk.
De vroome Prins gaat voor , en ſtrekt in 't heilig werk
Een voorbeeld aan zyn volk . hy knielt voor Gods altaaren ,
En zucht om zegen in een aanflag vol gevaaren.
Maria volgt hem na ; ze onſluit haar hert voor God ;
Zy bid om 's Hemels gunſt , en een voorspoedig lot.
De Vaders leggen in de tempels neêrgebogen ,
Met nederig gebaar voor Koning Jezus oogen.
De burgers heffen herte en handen naar Gods troon ,
En ſmeeken in den naam van zyn gekruiften Zoon.
De Hoofden onderwyl vervaardigen de vlooten.
De Prins begeeft zich by zyn wakkre togtgenooten.

De Prins
begeeft
zich naar

T

Wel

*de Vloot,
die 't zeil
gaat.*

Wel aan, myn Zangnimf, volg den Held langs d'Ocean.
 De Britsche Torrington zeilt voor, en maakt een baan,
 Met zyn gezwinde kiel, op Nereus groene velden.
 D'Oranje Zeevoogd volgt met Neêrlands Waterhelden.
 Zeshonderd fchepen en ruim vyftig klooven 't nat,
 Bevolkt met oorlogfliên. men voert een ryken fchat
 Van geld uit Holland meê, een zenuw van de krygen.
 Men ziet matroozen in de hooge maffen ftygen,
 En volgen 't zeebevel. men fpannt de doeken uit.
 De klank van trommen en van zeeklaroenen fluit
 Op d'oevers, die, bedekt met Nederlandfche fchaaren,
 Veel voorfpoed aan den Vorft toegalmen onder 't vaaren.
 Men voert de paarden, in den hollen buik van 't hout
 Beslooten, vaft gehecht aan banden, over 't zout.
 De Schepen bruifchen door de golven, zwaar geladen
 Met ftaale wapenen, Vulkanus zaalsieraaden,
 In Lemnos hol gefmeed. zo zeiltmen voort. maar ach!
 Eool begrimt de vloot na 't fcheiden van den dag.
 Hy geeffelt Nereus rug met bulderende winden,
 Om 't leven van den Held en d'aanflag te verflinden.
 Nu houd geen tuchtspelonk dat muiltgeſpan by een.
 De ſtormen ſnorren op hun onweerpennen heên,
 En woeden op de vloot. het pekelt zwelt door 't loeijen.
 De gryze Zeevoogd ziet zyn holle baaren groeijen,
 En ryzen hemelhoog, of zinken in zyn kil.
 Nu briefcht geen oorlogſros vol moed, maar houd zich ſtil,

*Nacht-
ſtorm op
zee,*

*die de
vloot in
groot ge-
vaar
brengt,*

Of scheld , door naar gezocht , de felle luchtorkaanen.
 Hoe schrikte Nederland! de vrouwen, nat van traanen,
 Vericheurden haar gewaad , verlegen , en vol schroom.
 Men zegt de Ryksprinses schoot bevende uit den droom, Onstelsel-
 Als zy den nachstorm hoorde op haar paleistrans kraaken, nis van
 En klaagde : welk een ramp, helaas, zal my genaaken! de Prinses.
 Hoe word myn vroom Prins gellingert op de zee!
 Zal ik ellendige , gelyk Halcioné,
 Die haaren drenkeling , haar Cëix , in de golven
 En woefte plassen van d' Egeesche zee gedolven ,
 Omarmde aan 't barre strand; myn Prins, myn WILHEM mee,
 In zulk een droeven staat , omhelzen aan de ree?
 Ai keer dit ongeval , Beschermmer van de vroomen.
 O God , die met een woord de winden in kunt toomen,
 Bestraf de stormen , die myn Held naar 't leven staan.
 Hy schoot om uwent wil alleen het harnas aan.
 Hy stak om uwe zaak van d'oever op de baaren ,
 Voor Jezus Heiligdom , en zyn vervolgte schaaren.
 Verhoor... haar tong bezweek; zy wou, maar kon niet meer,
 En zceg al bevende op de zachte pluimen neer.

Apollo steeg terwyl in 't Oosten op zyn wagen Aankomst
 Uit Thetis schoot , ontroert door 't buldren van de vlaagen, van den
 Een zwarte lucht, bekleed met onweêrwolken , sloot dag.
 Zyn heldre straalen op. hoe worstelde de vloot
 Op 't schuimend pekkel , door de barning hene en weder
 Gedreven ! schip by schip zank in den afgrond neder.

't Scheen of Neptunus, in een haatelyk verbond
 Getreden met Eool, den Vorst naar 't leven stond,
 En zocht de watermagt, en 't puik van Hollands Braaven,
 In d'opgezwollen stroom voor eeuwig te begraven.

*De Prins
 word ge-
 nood-
 zaakt
 binnen te
 loopen.
 De Prin-
 ses en de
 Staaten
 begeeven
 zich by den
 zelven.*

Maar WILHEM HENRIK keert, in 't midden van den nood,
 Aan d'oever, met een groot gedeelte van zyn vloot,
 En moet, door storm geperst, d'ontruffte zee verlaten.
 De Britsche Ryksprinses, geleid van Neêrlands Staaten,
 Begeeft zich naar de kust. ze omhelst haar Echtgenoot,
 En groet hem als op nieuw verrezen van de dood.

Gansch Neêrland klaagt en weent. de Vaders staan verflagen.

De mannen zuchten om de felle waterplaagen,
 Door 't weêrpartydig lot op 't pekkel voortgebragt,
 Tot nadeel van den togt, en Neêrlands oorlogsmagt.
 De paarden dryven zonder leven aan de stranden.
 De schepen dwaalen op de golven eer ze landen,
 Of blyven eeuwig weg, verstroot door 't stormgeweld.

*Wakker-
 heid van
 den Vorst
 in 't her-
 stellen van
 de vloot,*

Hoe slaaft de vroomme Vorst, eer hy de zaak herstelt!
 Geen lastie wanhoop kan zyn groote ziel bestryden.
 Hy wil Gods tempels niet verlaten in hun lyden.
 Hy arbeid nacht en dag. elk vliegt op 't Vorstlyk woord,
 En zet met spoed het werk, zyn vlyt bevolen, voort.
 Men doet de havens van de schepen weêr ontblooten.
 Men preft een nieuw getal bezeilde watersloten,
 Om 't volk naar Stuarts ryk te voeren over 't zout.
 Men koopt de paarden in de steden op voor gout.

En

En voert ze naar de zee. men leegt de wapenzaalen ,
 En doet het oorlogstuig uit magazynen haalen.
 Zo word de vloot voorzien , en weêr in staat gebragt ,
 Door onvermoeiden vlyt. d'Oranje Veldheer wacht
 Naar een gewenschten wind , om van de kust te strecken.
 Men ziet hem daaglyks met de Burgervaders spreken ,
 Of krygsraad houden met zyn Hoofden , in 't gezigt
 Der vloeten , en 't gevolg vermaanen tot zyn pligt ;
 Of , afgeslooft door zorg voor d'algemeene zaaken ,
 Zich met de Ryksprinses op 't woelend strand vermaaken ,
 En treden hand aan hand. men zegt dat God Neptuin
 Kroop uit zyn glaze zaal , en stak de gryze kruin
 Verliefd ten golven uit , en voelde d'ingewanden ,
 Zo styf bevroren , door Mariaas schoonheid branden :
 Terwyl de Zeegodes in 't aanzigt zwol van spyt ,
 En in haar kamer sloop , ontsiecken door den Nyd.

De braave Prins begeeft zich weder op de baaren.
 Eool' de Windvoogd raakt , door 't smeeken , aan 't bedaaren ,
 En sluit de muiters in hun nachtspelonken op.
 Nu haalt de bootsgezel de zeilen weer in top.
 De wakkre stuurman wykt geen Palinuur in 't waaken.
 Soldaat en Zeeman voert de blydschap op zyn kaaken ;
 Zyne oogen tuigen van zyn moed en oorlogsluft.
 De Helden staaren van 't kampanje naar de kust.
 Een snelle voorwind noopt de doeken op zyn veder.
 Men werpt het anker voor Britanjes oever neder.

*die zich
 weder in
 zee be-
 geeft ,*

*en in Tor-
bay land.*

De kust van Torbay steekt hare armen vrolyk uit ,
Om Neêrlands watermagt t'ontfangen. 't krygsgeluit
Vervult de stranden, daar trompet en trommen klinken.
Men ankert aan de ree. Vulkanus wapens blinken,
En schittren in de vuist van 't blaakende oorlogsvolk.
Gy zaagt de vlooten uit uw grondeloozen kolk ,
O gryze Zeevoogd, van verwondring opgetogen,
En twyfelde of gy niet misleid wierd door uwe oogen.
Maar hef uw wierparuik , ô Vader vry uit zee;
Gy ziet geen wapenen van oorlog maar van vree.

*Het krygs-
volk word
ont-
scheept ,*

Nu doet men d'oevers van ontelbre Helden krielen.
Het oorlogssros draaft uit den buik der zwangre kielen ,
En groet al briefschende de lucht en 't vaste land,
Een bos van pieken groeit aan Koning Stuarts strand.
Een oostewind beweegt d'Oranje legervaanen ,

*en de Prins
van de
Engel-
schen ver-
welkomt.*

By 't ruischen van de zee. de quynende onderdaanen
Van 't Brittenlandsche ryk verschynen voor den Held;
Een spreekt'er uit den hoop : ô Temmer van 't geweld ,
Aartsheiland van dit volk, zyt welkom met uw vlooten !
Gy hebt om onzent wil de wapens aangeschooten,
Uw vloot met oorlogslieën om onze zaak bemant.
Met vreugde zien we uw vaân op onze kust geplant.
Wy hebben u in 't ryk genodigt door Gezanten,
Straf nu de razerny van Jakobs vloektrouwanten.

*De dorpe-
lingen
brengen*

Men ziet den dorpeling , met toevoer ryk gelaân,
En voorraat , draaven daar d'Oranje tenten staan,

Om

Om ros en legerman te spyzen aan de stranden ;
 En 't hert te moedigen. de blyde galm van 't landen
 Snort, als een snelle wind, door 't ganfche landfchap heen.
 De burgers vliegen uit de bygelegen fteên,
 Door d'Opperhoofden en Beheerfchers voorgetreden ;
 Die WILHEM groeten, en verbinden zich met ceden,
 Aan zyn ftandaarden. elk bied zich gewillig aan,
 En zweert, tot ruft van 't ryk, den Veldheer by te ftaan.

*toevoer
 aan de
 foldaaten.*

De Britfche Koning was naar 't Noorden met zyn magten
 Getogen, om de vloot by Berwyk af te wachten,
 En had tot wederftant zyn fchepen toegeruft,
 Om 't landen van den Vorft te ftuiten aan de kufft.
 Hy preft verbaaft zyn heir naar 't Weften, op de maaren
 Dat Neêrlands oorlogsvolk ontfcheept wierde uit de baaren.
 Maar d'aantogt valt te traag, fchoon zich de Koning fpoed,
 Zyn leger legt te ver. de Schoonzoon heeft den voet
 Alrede aan land gezet : Gods almagt, hem genegen,
 Belooft zyn wapens, zo rechtvaardig, hulp en zegen.
 Hy trekt met vliegende banieren fpoedig voort.
 De doortogt word gebaant. men opent hem de poort.
 't Getal van 't leger groeit door moedige Edellieden,
 's Ryks Grooten, die getrou den Prins hun byftant bieden.
 Kornel en Hopman zweert den ouden Koning af,
 Verlaat misnoegt zyn dienft, en volgt Oranjes ftaf.
 De ganfche krygsmagt mort ; daar duizenden foldaaten
 't Geweer verwerpen, en Vorft Jakobs zy verlaaten.

*De Ko-
 ning van
 Engeland
 rukkt zyn
 magt van
 't Noor-
 den.*

*De Prins
 trekt
 voort, en
 't leger
 groeit
 aan.
 De bevel-
 hebbers
 vallen den
 Koning
 af, en
 voegen
 zich by 't
 Hollands
 leger.*

De

De bloem van 't Hofgezin , de zuilen van den troon
 Vervloeken 't Roomsche juk , met zo veel smaad en hoon ;
 Verbittert in 't gemoed om 't schenden van de wetten.

*Men raad
 den Koning
 het Parle-
 ment te
 beroepen ;*

De Raaden werken om den Koning om te zetten ,
 En , op Oranjes eisch , door 't wettig Parlement ,
 Het Kerk- en Rykskrakkeel te flechten , en bekent-
 Te maaken dat de Zoon wierd naar de wet gebooren ,
 Door klaare tekens en bewyzen , dier bezworen.

*'t geen hy
 weigert ,*

Maar Jakobs oor blyft doof , en 't hert verftokt : die raad
 Gevalt den Koning niet ; hy brouwt zich grooter quaad.
 Hy ziet zyn magt verftrooit ; het leger , vol misnoegen ,
 Verzwakken , en zich by d'Oranjabenden voegen.

De trousten vallen af. elk schikt zich naar den tyd.
 De tegenspoed verftrooit de gunst van 't volk , en snyd
 Den band van vriendschap af. hoe staat de Vorst verlegen !
 Hy ziet geen kans dien knoop t'ontwarren door den degen,
 Of met een hand vol volks de wapens van den Zoon

*en besluit
 te vluch-
 ten ,*

Te keeren. hy besluit in 't einde om staf en kroon
 Te derven , en het ryk te ruimen met zyn vrienden.

*zent de
 Koningin
 voor af ,*

Hy zent de Koningin , met vrouwen die haar dienden ,
 En 't jonge kind voor af , verzelt van Geestlykheid ,
 En stokebranden van zyn quaad ; wier helfsch beleid
 Den ouden Vorst verried : die , afgerecht op smeeken ,
 En vleijen , door een tong met honig overstreeken ,
 Zyn hert bewogen , om d'aaloude wet van 't ryk
 Zo snood te schenden , en den Godsdienst te gelyk

Te steeken naar de kroon. dat vlejersrot geleidde
 De Britsche Koningin naar d'oever, daar ze scheidde
 Van haaren onderdaan, en 't hoog gezag verliet.
 De Koning staat een wyl in twyfel; 't ryksgebied
 Bekoort zyn ziel; hy kan den zetel niet verlaaten.
 't Staatzuchtig hert, gestreelt door koninklyke staaten,
 En schitterenden glans van d'opperheerfchappy,
 Weerstreeft zyn poging, en zet alle krachten by
 Om 't vluchten van den Vorst te stuiten. hy, gedreven
 Door zulk een hertstogt, om als Opperhoofd te leeven,
 Wil nu de Koningin herroepen op den troon,
 Met al haar Kerkgevolg, en d'opgeraaptten zoon.
 Maar ziende zich ontbloot van wacht en oorlogsknechten,
 Het leger weigeren voor zyn belang te vechten,
 En 't gansche ryk zyn zy' verlaaten, neemt hy voor
 Om weg te vliên, en volgt zyn Gemalinne op 't spoor.
 De wroeging noopt hem voort met felle geesselslagen;
 En 't overtuigt gemoed vreesst voor verdiende plaagen.

En volgt.

Hoe juichte Brittenland! hoe beefde Lodewyk!
 Als Jakobs watertogt, en toevlucht in zyn ryk
 De zaak verydelde, in hun' hersenen beslooten.
 Hy, die vermetel klimt, word licht ter neêr gestooten.
 Gy aardfche Vorsten heft uw herten niet te hoog;
 Gods magt bespot uw magt; zyn aldoordringende oog
 Doorwroet uw ingewand, en zet uw aanslag paalen.
 Al blinkt de rykskroon op uw kruin met heldre straalen:

Al meet gy d'aarde met uw gouden Koningsftaf;
 Gods vierfchaar ziet uw hert. op boosheid volgt de straf.
 De deugd verdooft den glans van 't vorftelyk fcharlaken.
 Het voegt een Vorft voor 't ryk, maar eerft voor God te waa-
 Gods offer met zyn hand t'ontfteeken op 't altaar; (ken;
 Maar dooft hy 't heilig vuur, dan loopt zyn kroon gevaar.
 Dat tuigt Vorft Jakobs val, een fpiegel voor de Grooten;
 Een voorbeeld van deze eeuw voor al zyn Troongenooten.

*De Prins
 trekt met
 zyn leger
 voort,*

Prins WILHEM trekt terwyl door 't landfchap met zyn
 Des Konings aanhang, die zyn heir durft wederftaan, (vaan.
 Beklaagt, in 't bloed verftikt, den wrevel onder 't sneeven.
 Men ziet den muiteling voor zyne wapens beeven,
 En 't wederspanning volk zich buigen voor zyn zwaard.
 Men hoort eerbiedig, daar zyn mond den grond verklaart
 Van 't herte, en d'oorzaak van zyn komft in Stuarts ryken.
 Elk voelt zyn ziel geraakt, door d'ongeveinfde blyken
 Van vriendschap. yder juicht op d'aantogt van zyn magt,
 En kuft de wapens, daar de kroon haar heil van wacht.
 Men fluit de poorten voor zyn vredevaanen open.
 De dorpen vreezen voor geen plonderen noch ftroopen.
 De Bouman, in 't gemeen door 't krygsvolk uitgeput,
 Ontfangt zyn vyand nu vol vrientschap in zyn hut:
 Zy drinken hand aan hand als broeders voor de vaten.
 De landmaagd fpreid den difch voor ruiters en foldaaten,
 En fpyft hen met de vrucht van d'akkers, vleefch en brood;
 Zy fchrikt voor geen geweld, noch fchennis van haar fchoot.

Oran-

Oranjes voorzorg houd , door strenge krygsbevelen ,
 Den legerknaap in tucht. hy doet zyn volk verdeelen ,
 En trekken , daar de nood zyn hulp vereifcht. hy flaat
 Op alle zaaken acht , en dient zich in dien ftaat
 Van 't fchrander overleg , zyn herffens aangeboren.
 Elk paf op zyn geboôn. hier gaat geen tyd verloren.
 Zoo naakt de Vorft in 't eind de Koninklyke ftaet,
 Den Stoel van Engeland ; daar Jakob onlangs zat
 Verheven op den troon. 's ryks Edelen en Raaden
 Verfchynen in zyn heir. elk roemt zyn braave daaden,
 En groet den Veldheer als Befchermer van de Kroon ,
 Van 't voorrecht, en 't geloof. nu ryft een vreugdetoon
 Ten Hemel uit den muur van Londen om dien zegen ;
 Terwyl Prins WILHEM , op zyn ftafikoets geftegen ,
 Gelyk een tweede Auguft' , met eere en pleghtigheid,
 Naar 't hooge Kapitoel van Londen word geleid.
 Elk volgt zyn wagen, om den Held in 't hert t'ontfangen.
 De traanen biggelen van blydfchap langs de wangen.
 De Maagden , opgetooit in 't witte feeftgewaad ,
 Braveeren langs den weg, en zingen op de ftraat :
 Wy groeten u in 't ryk Behoeder van de troonen ;
 De Hemelkoning zal uw deugden eeuwig loonen.
 Wy blyven u verplicht voor al 't genooten goed.
 Wy looven uw beleid. wy vallen u te voet.
 Men zingt dat Perfeus , op zyn vliegend ros gezeten ,
 De Moorfche Koningftelg verlofte van haar keten ,

*en komt
 voor
 Londen.*

*Zyn intro-
 de binnen
 Londen.*

*Vreugde
 van de
 onderdaa-
 nen.*

*Gezang
 van de
 Engelfche
 Maag-
 den.*

Daar zy, gekluifert aan de fteenrots, in dien nood
 Van 't zcegedrogt begrimt, verwachtte elk uur de dood.
 Zwygt oude dichters, 't is verziert in uwe boeken :
 Maar WILHEM HENRIK vliegt met opgefpanne doeken ;
 Die waare Perfeus ftreeft met zyn gevleugelt ros
 En waterpaard naar 't ftrand ; en maakt de banden los
 Van geen Andromeda , beroemt door aardfche gaaven,
 Of fchoonheid van het lyf , waarom de minnaars flaaven ;
 Maar flaakt de boeijens van den Godsdienft, en 't gedrogt,
 Gewetensbreidel, word veroverd op zyn togt.
 Hoe juichte Athene, toen Held Thezeus, na 't vernielen
 Van 't monfter, keerde met zyn zegeryke kielen !
 De vrouwen vloogen met de kinderen naar 't ftrand,
 Den Winnaar in 't gemoed, en zongen : Thezeus hand
 Verdelgde 't monfter, uit Pafifaé gefproten,
 In Dedaals doolhof, tot ons onheil, opgefloten,
 Gekoeftert en gevoed, veel jaaren achter een,
 Met blanke fpiere van de jeugd van 't wyze Atheen :
 Maar gy , Britanje , laat uw vreugdegalmen hooren ;
 't Gedrogt, Gewetensdwang, uit Jakobs brein geboren,
 En in den doolhof van uw Konings hert gequeekt,
 Daar 't razende naar 't hert van Recht en Godsdienft fteekt,
 Word door Vorft WILHEMS hand veroverd en verflagen.
 Gy Britfche vrouwen volgt dien Thezeus op zyn wagen.
 Geleid zyn zegekoets , ô Moeders , zy aan zy :
 Uw kindren zyn verloft van wreede tyranny ;

Zy zullen u niet meer zien treuren om de plaagen,
 Noch, hangende aan de borst, steets weenen op uw klaagen.
 En gy ô Vaders leid uw zoonen, elk om stryd,
 Ter tempel naar 't altaar, den waaren God gewyd.
 De Godsdienst, eer verdrukt, word weêr ten troon verheven:
 Maar dankt Oranjes staf voor vryheid, recht en leven.

Zo rolt de vreugdegalm de straaten door. elk meld
 De blydschap van zyn hert, op d'intreê van den Held.

Nu werkt zyn yver, om de rykspest uit te roeijen.
 't Vermoeden van verraad doet yders magt besnoeijen,
 Den Roomfchen onderdaan ontblooten van geweer.
 Elk, die den Koning dient, legt hier de wapens neêr.
 Men slaat de listen ga. men waakt met Argus oogen.
 De Vorst betuigt voor 't volk: dat hy, door 't leet bewogen,
 Van d'onderdaanen, zelf op hun begeerte en beê,
 Tot voorstant van 't geloof, der volken ruste en vrcê,
 Handhaving van de wet, en langgevierde rechten,
 Zyn vlooten had bemant, om 't rykskrakkeel te flechten.
 Dat hy van elk verwacht gehoorzaamheid en pligt
 En bystant, om een werk van zulk een groot gewigt,
 In weerwil van den nyd, kloekmoedig uit te voeren.
 Hy dreigt in tegendeel hen, die den troon beroeren,
 Of laagen leggen aan zo Goddelyk een zaak;
 En door verschillentheid van Godsdienst, heet op wraak,
 Een vuur van vyandschap doen smeulen in hunne aders;
 Om d'aangenaame rust, als snoode troonverraders,

*Wakker-
 heit en
 zorg
 van den
 Prins
 voor de
 algemeene
 rust.*

*Zyn ver-
 klaring
 voor de
 gemeente.*

Te smooren in een zee van 't burgerlyke bloed,
En 't eedle Staatbelang te treden met den voet.

*Hy doet
het Parle-
ment be-
roepen.*

Hy doet, naar 't oud gebruik, den Raad van 't ryk vergaaren,
En yder ongeveinst den grond van 't hert verklaaren,
Heilzaame middelen beraamen, om het quaad
Met vlyt te stuiten, eer de tweedragt verder gaat.
Men geeft hem d'oppermagt eenpaarig in zyn handen.
Men recht verbonden op. men zweert de dierbre panden
Van 't ryk in eeuwigheid, met eigen bloed en goed,
In spyt des vyands, te verzeekren, en vol moed
Den Troonbeschermer met zyn leven by te springen,
In 't uiterste gevaar en staatveranderingen.

Men toont dat Jakob is verfteken van de kroon,
Door 't recht te schenden, en 't verlaaten van den troon.

*De gen-
gentheid
der En-
gelschen
tot den
Vorst
groeit da-
gelyks
aan,*

De liefde tot den Vorst groeit daaglyks in de zinnen.
Zyn vlyt verplicht het volk hem meer en meer te minnen.
Zyn teedre zuchten tot den Godsdienst, kloek beleid,
Staatkunde, oprechtheid, liefde, en oorlogsdapperheid,
Door God in overvloed aan d'eedle ziel geschonken,
Doen 't vuur van gunst in 't hert van 't Britsche volk ontvon-
Gerechtigheid tast zelf den Ryksraad in 't gemoed: (ken,
Gy zyt aan hem de Kroon verschuldigt, Vaders groet
Den Prins als Koning, hy beschermde uw recht en landen.
De Godsdienst komt'er by, en werkt op d'ingewanden.
Wie zou die driften, zo rechtmatig, wederstaan?

*die hem
den Scep-*

Zy bieden hem te saam den gulden Scepter aan,

Terwyl de landzaat schreeuwt. ô Koninkstad, ô Londen,
Verhef uw Heiland vry, gy zyt aan hem verbonden.

*ter ein-
delijk
opdragen.*

Hy gaf aan d'Erfgenaam van Stuarts ryk zyn hand.

Gy zaagt zyn huuwlykstoorts, die noch door 't aardryk brand,

Ontsteeken in uw wal. gy hebt, ô Britsche Helden,

Wel eer op 't bruiloftsfeest zyn daaden hooren melden;

En nu zyn wondren met uwe oogen aangezien.

De Godheid heeft den Held geteelt, om hulp te biên

Aan 't onderdrukte volk; om op zyn zegetogten

Den klaauw te korten van verwoede moordgedrogten;

En, op Alcides spoor, de monsters, wreed van aard,

Den kop te kneuzen door de slagen van zyn zwaard.

Een Koning, door verdienste en hooge waardigheden

Gekroont, zal met meer roem den Stoel van 't ryk betreedén,

Als die, door 't blind geval verheven, 't volk gebied.

't Geluk deelt vaak zyn gunst in 't honderd uit, en ziet

Naar deugden noch waardy: maar eeuwig zal Britanje

Verheerlykt blyven door de krooning van Oranje.

Vervolgde zielen, die uit liefde van 't geloof,

In wildernissen treurt, en laat uw erf ten roof

Aan uw vervolgers, grypt weêr moet in uwe plaagen;

Droogt af de traanen, want de Koning hoort u klaagen.

Hy strydt voor uwe zaak. hy zal uw bittere smert

Verzoeten; blyft getrou, ô zielen, en volherd

In blaakende yver voor Gods tempels en altaaren.

Hy zal den troon bekleên, en heerschen voor Gods schaaren,

Voor

Voor 't onvervalscht geloof, en Jezus kruisverbond.

Zo spreekt de gansche stad, al 't volk, uit eenen mond.

Men zend gezanten Men zend Gezanten naar de Nederlandsche stranden.

naar Hol- Die steeken van de kust. men ziet ze spoedig landen.

land om Zy knielen needrig voor Mariaas voeten neêr,

de Pri-fes En nooden haar ten troon te treden met haar Heer.

af te ha- Maar 't hert, zo vast verknocht aan Neêrlands zeven Staaten,

len. Zo dier verbonden aan de min der onderzaaten,

Verzekert van hun trou en ongeveinsde deugd,

Verzinkt in diepen rou, in 't opgaan van haar vreugd.

De Vaders wenschen haar eerbiedig heil en zegen.

Maria O Land, myn hertsvermaak, wy blyven u genegen,

toont in 's Zo spreekt ze, schoon Britanje ons uit uwe armen rukt,

scheiden Ik heb in Neêrlands Tuin de zoetste vrucht geplukt

haar ge- Van 't leven, en myn ziel gevoed met lekkernyen,

negent- My aangenaamer, als de troon of heerschappyen.

heid voor Hier heb ik vrolyk ruim tien jaaren doorgebracht,

den Staat Van groot en klein bemint, geviert en hoog geacht.

en de inge- Hier heb ik onbeschroomt, met opgeheven oogen,

zeten. In diepe zuchten, voor Gods altaar neêrgeboogen;

Onthaalt op 't heilig feest met Christus kruisbanket.

Haar af- Vaart wel, Gods Tolken, leeft, gedenkt ons in 't gebed:

scheid Bewaakt uw Heilands Kerk, zyn Bruid, zo dier verkoren.

aan de En gy, ô Heeren, die, tot laudbewind geboren,

Leeraars, Den volken wetten geeft, ô Zuilen van den Staat,

en d'Op- Verwacht niet dat de staf en 't purpre troongewaad,

perhoof-
den van
's land.

Hoe

Hoe schoon voor d'oogen , ooit Mariaas hert zal vleijen ,
Om haare zinnen van uw vriendschap af te scheijen :
Die banden zyn te vast geflingert om 't gemoed.
Wy blyven u getrou in voor- en tegenspoed.

De Vaders staan een wyl door 't afscheid opgetogen
Maar eindlyk spreekt'er een van allen : Gods vermogen ,
Grootmagtigste Vorstin , ontfluit u Stuarts troon.
Wy wenschen u gelyk veel zegen met de kroon.
Gy zyt geschapen om dat Ryksjuweel te draagen ,
En neffens uw Gemaal het Britsche Ryk te schraagen.
De Godheid heeft uw ziel en leven met een ry
Van deugden opgepronkt , om in de ryksvoogdy ,
Gevlochten om een kroon , op 't heerlykst uit te blinken.
Hoe zal uw lofbazuin de waereld overklinken !
Als gy , doorluchte Vrou , ten zetel opgevoert ,
Gewetensdwang , die nu der volken rust ontroert ,
Zult drukken op de nek , en kluiſtren door uw handen
De Troonharpyen , voor uw voet , met yzre banden.
Dan blyft Britanje wel behouden. maar uw volk ,
Ons waarde Vaderland , aanschout een dikke wolk ,
Bezwangert van een reeks verwoede ſtaatorkaanen ,
Van verre naderen , tot ſchrik der onderdaanen.
De Franſche Koning heeft zyn fabel reeds gewet.
Hy ſtygt verwoed te paard , en ſteekt de moordtrompet.
De Duitſche bodem beeft , gefchokt door d'oorlogſtooncn.
De wreedheid gaat in zwang. men ziet geen kind verſchoonen.

Men ziet de ſteden door de vlammen afgeweid.
 Dat tuig de Pals, Vorſtin, daar ze op haar puinhoop ſchreit.
 Wy vreezen dat dit vuur eerlang zal overwaaijen,
 En Vrankryks legerhaan voor onze muuren kraaijen.
 De Koning heeft wel eer den vryen Staat verraft.
 Zyn ketens, met geweld, om vrye leën gepaft.
 De lenden bloeden noch door 't ſnerpen van de ſlagen:
 En eeuwig had ons volk de boeijen licht gedraagen;
 Maar uw beroemde Prins, door onzen nood gedrukt,
 Heeft ons bevredigt, en de kluiſters los gerukt.
 Wy wachten weder, in de naderende ellenden,
 Zyn byſtant, om al 't leet van Neêrland af te wenden.
 Ai laat hem keeren, en verwiffelen een wyl,
 Ten dienſt van 't Vaderland, den ſcepter voor de byl.
 Maria zal terwyl Britanjes ryksſtaf zwaaijen.
 Op uwe zorgen zal de ryksas zeker draaijen.
 Uw groote wysheid, aan den landgenoot bewuſt,
 Zal vreedſaam heerſchen, en behouden 't volk in ruſt.
 Noch eens, ô Koningin, (indien men 't u mag vergen)
 Beweeg den Koning om zyn Vaderland te bergen:
 Een Vaderland, aan zyn geboorte dier verplicht.
 Wy zaagen met ons oog dat Goddelyke Licht,
 't Geen door de waereld ſchynt met glinſterende ſtraalen,
 Verryzen. ja de Staat zal met dien cernaam praalen,
 Daar vruchteloos de nyd zyn tanden op verbreekt,
 Dat Neêrland in zyn ſchoot een Koning heeft gequeekt.

Een

Een Koning , zo vermaard ; die , op zyn troon gezeten,
De gansche waereld met zyne armen af zal meeten ;
En vullen de bazuin van d'onvermocide Faam
Met zegetoonen van onsterfelyken naam.

Zo sprak de gansche Staat , terwyl Maria scheidde ,
Van Neêrland uit een mond. de landgenoot geleidde ,
Met traanen in 't gezigt , de nieuwe Koningin
Naar d'oever. yder geeft noch blyken van zyn min.
De jongste groet beknelt het hert der Batavieren.
Zy tred aan boort. de kiel , getooit met ryksbanieren ,
Gestreekt door zeeklaroen en trommel , blinkt op 't zout,
Gelyk een hooge berg , uit onwaardeerbaar gout
Geklonken , en verdooft de dagtoorts en haar vonken ;
Of strekt een spiegel om God Febus op te pronken.
Vrou Thetis , op haar schulp gestegen , ryft om hoog
Ter golven uit , en preft , door 't wenken van haar oog ,
De Nimfen van de zee , en alle Watergoden.
Ga heen , zo zegtze , volg , ô Triton , myn geboden.
Begeef u spoedig naar de kust van Brittenland ,
Daar WILHEM HENRIK heerscht als Koning. steek aan 't
Uw zeeklaroen , en blaas Mariaas komfte in d'ooren (strand
Der onderdaanen uit. die maâr zal elk bekooren.
De Vorst verlangt , en wacht zyn waarde Koningin.
Ga voor. ik volg u met myn Waterhofgezin.
Ik wil Mariaas vloot geleiden door de stroomen.
Zy heeft op dezen togt voor geen gevaar te schroomen.

*Maria
word
naar den
oever ge-
leid*

*en gaat
scheep.*

*Thetis
verschijnt
op haar
schulp-
koets,
en zend
Triton
voor af,
om de
komst van
de Konin-
gin te
bootschap-
pen.*

Ik zal ze fluuren met myne armen naar de ree.
 Zo spreekt de Zeenimf. en God Triton bruifcht door zee,
 Op 't hoog bevel. hy klooft de golven met zyn wagen,
 En twee Dolfynen, voor zyn wateras geflagen.

*Hy ſteekt
 zyn horen
 aan de
 kuſt van
 Engeland,
 waar op
 het volk
 zich naar
 zee be-
 geeft.*

Zo dra de Zeeherout, met ongewoon geluid,
 Zyn krommen horen ſteekt, wiens klank op d'oevers ſluit,
 En bromt in 't oor van 't volk; vliegt yder naar de ſtranden;
 Om voor de Koningin te knielen onder 't landen.

Wel eer viel 't ſcheiden bang van zulk een dierbaar Pand:
 Nu baart de weêrkomſt vreugde in yders ingewand.

*Een oud
 zeeman
 wyſt de
 ſchepen
 van de
 Koningin.*

Men klimt op 't Krytgebergt'. men ſtarooft op de baaren.

Maria toeft te lang. een ſchreeuw'er uit de ſchaaren:

O medeburgers, zyt getrooft, houd moed, aanſchout

Met my de vloot van verre aanſtuiven over 't zout.

Ik kan, indien 't me luſt, de witte doeken tellen,

En zo veel ſchepen, als de Koningin verzellen.

Ik heb een zeemans oog, en van myn kindsheid af

De zee doorkruift, ten dienſt van Stuarts waterſtaf.

Ik wierd wel eer gepreſt van Kromwels twiſtgenoten,

En, tegens wil en dank; gewurpen op de vlooten.

'k Heb onder Karels vlag d'Oranje zeebanier,

Die 't recht bepleitte van den vryen Batavier,

Tot viermaal achter een bevochten. laat ons leeren

Uit deze ervarentheid, hoe d'aardsche zaaken keeren.

Hy, die wel eer dit ryk kloekmoedig heeft beſtreên,

Gefpt nu, tot heil van 't volk, de wapens aan de leên.

Die

Die dappre vyand, eer zo vreeslyk in onze oogen,
 Word onze grootste vriend, en red, uit mededogen,
 In zulken hoogen nood, den veegen onderdaan.
 Zo spreekt de zeegezel, en yder hoort hem aan.
 Elk ziet, terwyl hy wyft van verre naar de kielen.
 't Gejuich en handgeklap van zo veel duizend zielen
 Verspreid zich over zee. de Teemsvoogdes verlaat
 Haar waterhof, en komt in 't plegtig stroomgewaad
 Te voorschyn, op 't gerucht, gevolgt van Teemsnajaden,
 Die vrolyk om haar koets in 't stille water baaden.
 Zy recht de leden op den wagen overendt:
 En spreekt: my zyn de reën van uwe vreugd bekend,
 O burgers, gy verwacht de Koningin der Vrouwen.
 Uw oog verlangt om 't oog van uw Vorstin t'aanschouwen.
 Zy naakt. gy zult ze haast geleiden naar 't paleis.
 De Wind- en Watergod begunstigen haar reis.
 Juicht, onderdaanen, juicht, wilt al uw leet vergetten,
 Zy heeft zo menigwerf, met oogen, rood bekreeten,
 Uw ramp betreurt. gy zult de tekenen van smert
 Noch leezen in 't gezigt. uw onheil trof haar hert.
 Vliegt hene, en meld haar komst den Vorst, die, vol verlangen,
 Zyn waarde Koningin in d'armen tracht t'ontfangen.
 Men vond nooit grooter trou, noch liefde, meer volmaakt,
 Als in dit Vorstlyk paar. zy zwygt. de vloot genaakt.
 Men werpt het anker uit voor d'oever van Britanje.
 De Koningin vertoont zich boven op 't Kampanje.

*Vreugde
 van de
 onder-
 daanen,
 waar op
 de Teems-
 godin te
 voorschyn
 komt,
 en het
 volk aan-
 spreekt.*

*De vloot
 van Ma-
 ria ge-
 naakt
 de kust
 van Enge-
 land.*

*Mariâas
vloot
komt voer
de kust
van En-
geland.*

d'Aaloudheid heeft wel eer verdicht , dat Citheré,
Volmaakt van wezen , quam te voorschyn uit de zee,
En op een schulptroon dreef te Ciprus aan de stranden.
Hier ziet men aan de kust een grooter Schoonheid landen ;
Een pronkbeeld der Natuur. elk groet de groote Vrou,
En werpt zich neêr in 't stof. men zweert haar liefde en trou.
Lang leef de Koningin. zo schreuewen duizend menschen.
De bergen dreunen op 't geluit der zegenwenschen.
Zo vaart Maria voort in 't midden van 't gewoel.
Haar vaderlyke stad , de Britsche Koningsstoel ,
Vertoont zich in 't verschiet. haar boezem word bewogen.
De traanen vloeijen , op 't aanschouwen , uit haare oogen.
Haar hert gedenkt aan 't leet der vroomme burgery.
De kerkvervolging , en haar vaders tiranny
Ontstellen haar gemoed. zo ryd ze binnen Londen,
Met traanen in 't gezigt. de stoet , voor af gezonden,
De bloem van 't Hofgezin ontfangt de Koningin.
De Koning zelf verwacht zyn waarde Gemaalin
In 't vorstelyk paleis. hy valt haar om de leden.
Zyt welkom , zegt de Vorst , gy zult den troon betreedén,
O Goddelyke Vrou. de landplaag legt gevelt.
Ik heb der volken recht , en 't waar geloof herstelt ,
En , onder Gods beleid , den zegen weggedraagen.
Hoe zal de waereld van uwe overwinning waagen,
Zo spreekt de Ryksvorstin. juich , juich , ô Engeland!
Myn WILHEM heeft uw recht verdedigt door zyn hand.

*De Vorstin
ryd binnen
Londen ;*

*word van
den Vorst
verwel-
komt.*

Maar

Maar sta my toe , ô Prins , dat ik om d'ongelukken,
En Vaders rampen , die myne ingewanden drukken,
Mag treuren , eer myn hand zyn gulden scepter zwaait.
O Vader , hoe is 't rad van uw geluk gedraait !
Uw blinde kerkdrift, Vorst , verwekte u deze plaagen.
Wy zullen, maar met smerte , uw troonjuweelen draagen.
Hoe kan het menschedom Gods Voorzienigheid weêrstaan?
Die bied ons, voor 't belang der Kerk, de Rykskroon aan.
Ik moet Gods Heiligdom behoên : niets raakt my nader.
Ik heersche als Koningin , maar diene u als myn Vader.
En viere u , als myn Vorst , myn Opperhoofd, en Heer.
My leert de kinderpligt dat ik myne ouders eer'.
En gy , ô Londen , daar ik 't eerste licht aanschoude,
Myn kindsche dagen fleet , en met myn WILHEM troude
Voor 't heilig echtaltaar , en schonk den Prins myn hand;
O Vorstelyke Wieg , ô Stad , ô Vaderland,
Ai belg u niet , dat ik, voor 't oog der onderdaanen,
Den koninklyken Stoel besproeije met myn traanen,
En 't leet herdenke van myn Vorstelyk geslacht.
Myn Grootvaâr wierd wel eer moorddaadig omgebragt.
Myn Vaders doling heeft hem van den troon gestooten :
En 't geen des Hemels raad heeft over ons beslooten,
Is heden onbekend. het wisselbaar Geval
Bespot al 't sterfelyk volk , maar Grooten boven al.
En gy , myn Prins, laat ons volherden in gebeden,
En voor Gods Heiligdom steeds waaken hier beneden,

God-

Godvruchtig leeven naar zyn wet , en 't aardfche lot
 Opdraagen aan 't befluit van dien getrouwen Godt.
 Hier zwygt de vroomme Vrou. ô voorbeeld der Vorftinnen,
 Zo antwoord haar de Vorft , hoe zal u 't ryk beminnen!
 Hoe zal 't gemeene beft , der volken heil en vreugd
 Voorfpoedig groeijen door uw godsvrucht en uw deugd!
 Laat nu de bitfche nyd myn heerschappy belaagen ,
 Uw Koninklyken ftaat begrimmen : 'k vrees geen plaagen.
 Alleen uw vroomheid , die Gods oog van boven ziet,
 Verzekert ons in dit gevaarlyk Ryksgebiet.
 Geen trotfé weêrparty noch muiter zal ons deeren.
 Wy heerfchen voor 't geloof. wy zullen triomfeeren,
 En onze vyanden verdelgen. ik verlaat
 My op uw deugden , en Gods hulp , in dezen ftaat.
 Maar wil ons 't ongeluk, ô Koningin, beftryden:
 Wy zullen, wel getrooft, voor Kerk en Godsdienst lyden.
 Ja sneeven voor 't Altaar. zo zal Gods groote Zoon
 Ons kroonen in zyn Ryk met een volmaakter kroon.

Hoe ftaat de Ridderfchap verrukt en opgetoogen,
 Door 't deugdzaam onderhoud. de Hooffche Juffers droegen
 De traanen van haar wang : elk voelt haar hert geraakt.
 't Gezelfchap fcheid van een. de tyd van ruft genaakt.

*Plegtighe-
den van
de kroo-
ning.*

Straks word de plegtigheid bereid, naar d'oude wetten,
 Om 't Vorftelyke Paar de kroon op 't hoofd te zetten.
 Men treed eerbiedig naar den tempel , in 't gewoel
 Van duizend fchaaren ; daar de Koninklyke ftoel,

Met

Met diamant verfiert , zo heerlyk blinkt in d'oogen ;
 En onbeweegbaar ruft op twee paar marmre boogen.
 Het Hofgezin verschynt in 't prachtig feestgewaad.
 Men ziet de Ridderfchap , de Grooten , en den Raad
 Van 't Brittenlandfche ryk , verfiert met ftafikleden ,
 Langs d'opgepronkte ftraat , en vloertapyten treden.
 Men voert de tekenen van 't ryk , de goude kroon ,
 Den koninklyken ftaf , voor 't oog van 't volk , ten toon.
 De Kouffeband verbeelt de Ridderlyke waarde.
 Het heilig Parkement , dat Gods gebod verklaarde ,
 Wel eer befchreven door Profeeten uit zyn mond ,
 Dat vaste zegel van 't genade- en vreê-verbond ,
 Word door den Biffchop langs de wegen omgedraagen.
 Een anders vuilt befluit den Kruiskelk , door 't behagen
 Van d'Oppermajesteit gevult met Christus bloed.
 Elk munt op 't heerlykft uit in 't midden van zyn floet.
 De ftraaten krielen van trompetters en tamboeren.
 Men ziet'er 't zwaard van Staat , en andre wapens voeren.
 Daar ftapt Vorft WILHEM , met MARIA , zy aan zy ,
 Naar 't hooge tempelkoor , om 't recht der heerfchappy
 t'Aanvaarden , in 't gezigt der juichende gemeente.
 't Gehemelte , bezaait met paerlen en gefteente ,
 Zo kunftig geborduurt door d'eedle maagdefchaar ,
 Bedekt de kruinen van het koninklyke Paar.
 Zo ftreeft de Hofleep voort , en naakt allenks den tempel. De Gods-
 De Godsdienst zelf verwacht den Koning aan den drempel, dienst ont-
fangt den

*Koning
aan den
Tempel:
spreekt
hem aan,*

Verwelkomt met een kus de koninklyke Vrou,
 En spreekt : zyt welkom in myn heilig kerkgebou
 Doorluchte zielen , die myn rechten zult verweeren,
 Van myn vervolgers , door Gods zegen, triomfeeren,
 En doen hun' aanflag door uw vlyt in rook vergaan.
 Hier stak de Godheid zelf uw bruiloftsfakkel aan;
 Verknocht , om mynent wil , uw herten voor d'altaaren;
 Om Jezus Heiligdom, in 't midden der gevaaren,
 Te rukken uit den muil van 't woedende ongediert.
 Wy hebben eer met vreugd dien grooten dag geviert:
 Dien dag , zo heilzaam voor de waare Kruisgenooten.
 Nu zietmen 't gansche ryk, al d'Edelliën en Grooten,
 De Britsche burgery , den Raad , de Ridderschap
 Den tempel naderen , met vrolyk handgeklap ,
 Om u den scepter en de rykskroon op te draagen.

*en voor-
zegt zyn
aanstaan-
de weder-
waren.*

Maar gy , ô Koning , moet noch worstlen met de plaagen;
 En hebt voor eerst geen rust te wachten op uw troon.
 Gy moet noch menigwerf langs 't veld, bezaait met doën,
 Op 't moedig oorlogsros, voor myne vryheid , draaven,
 En in uw Koningsstaat voor myne altaaren slaaven.
 Gy zult de veldrivier met uw doorluchtig bloed
 Bepurperen , ô Vorst. ik hoor uw oorlogsstoet
 En helden , door uw wond getroffen, deerlyk klaagen;
 Den vyand schreeuwen : juicht; Oranje legt verslagen.
 Maar neen , hy lach vry om uw ingebeelde dood,
 De Godheid zal uw ziel behouden in den nood,

En

En om myn kerkbelang en 't ryk uw dagen lengen.
 Zy zal geen laagen noch verradry gehengen,
 Maar u bevryden op uw zetel voor 't geweld.
 Dit heeft Gods Waarmond, zyn Orakel, my gefpelt.
 Ik melde aan u 't geheim, in 's Hemels Raad beflooten.

Zo spreekt de Godsdienst, en geleid de Troongenooten,
 In 't midden van 't gejuich, naar 't Godgewydde altaar.
 Men galmt den lofzang uit. men roept in 't openbaar
 Den Opperkoning aan, wiens Goddelyk vermogen
 De grootste Vorften kan verneedren of verhoogen:
 Die 't aardfche Godendom, verheerlykt met de kroon,
 Leert vreedfaam heerfchen, naar zyn wetten en geboôn.
 Zo trekt men 't vorftlyk Paar, na 't cinde der gebeden,
 Het purpre troongewaad, den ryksrok, aan de leden.
 d'Aardsbiffchop kroont de kruin, en bied den fcepter aan.
 Nu fchreeuwt de gansche fchaar: uw ryk moet eeuwig ftaan.
 Leef lang, MARIA, leef, ô WILHEM, voor Britanje.
 Zo bloci de Roos in 't veld van 't fchaduwryke Oranje.

*De Gods-
dienftein-
digi het
gefprek.*

*Het kon-
ninklyk
Paar
wordt ge-
kroont.*

*Toefui-
ching van
de ge-
meente.*

Gy, die den kroondag viert, en juicht, aanfchouwt met my
 Den Hofftoet, die zich voegt aan Koning WILHEMS zy,
 Door Gods Almogentheid gezonden naar beneden.
 Men ziet Godvruchtigheid zyn rechterhand bekleeden.
 De deugd vertoont zich in haar aangezigt. zy waakt
 Voor 't heilig offervuur, dat op Gods altaar blaakt.
 Haar volgt Gerechtigheid, wel fchoon, maar blind van oogen;
 Zy loont milddadig, of ftraft zonder mededogen.

*God-
vruch-
tigheid,*

*Gerech-
tigheid,*

Zy ſchenkt haar evenaar en degen aan den Vorſt.

Vrient-
ſchap,

De Vrientschap ſtaat'er by, die toont in d'ope borſt
Haar hert, zoo vreedſaam, maar voor Veinzery geſloten,
Aan 't oog van 't Hofgezin, en alle Feeſtgenooten.

Milda-
digheid,

Milddadigheid (de deugd, die Koningen in Goôn
Herſchept) vertoont zich naaſt de Liefde by den troon.

Dapper-
heid

Ter flinker zyde praaſt de Dapperheid in 't wapen,

Zorg,
Wakker-
heid,

Met Zorg en Wakkerheid, wier oogen nimmer ſlaapen.

Staat-
kunde, en
Krygsbe-
leid ver-
zellen den
Koning.

Staatkunde en Krygsbeleid verzellen dezen Stoet.

De Woe-
de,
Ziel-
dwang,
en Geweld
leggen
verſla-
gen.

Met zulk een Hofgevolg betreed Oranjes voet.

De trappen van den troon. nu vluchten alle plaagen.

Hier legt de Woede voor den zetel neergeſlagen,

De Zieldwang aan den voet van 't hooge altaar gevelt.

De breidel knelt den muil van 't overheert Gewelt.

De Vryheid duuwt haar ſpeer het monſter in de lenden.

O Heerlyk ſchoutoneel ! hoe zal uw lyden enden,

Gelukkig Engeland ! de nacht van rou verdwynt

Voor 't heldre vreugdelicht, dat aan uw Hemel ſchynt.

Zo ſchuimt de Zon de lucht van donkre regenvlaagen;

En pronkt, met grooter glans verheerlykt, op haar wagen,

Na donderbuijen en orkaanen. menſch en vee

Herleeven. veldgewas en kruiden, in een zee

Verdronken, ryzen door de koeſterende ſtraalen.

ô Zegenryke dag ! wie kan al 't heil verhaalen,

Dat uw geboorte teelt voor gansſch Euroope? ô tyd !

Die zo veel vreugden queekt, in weerwil van den nyd,

Zyt

Zyt driemaal wellekoom ! ô kroonfeest , waard te vieren !
 Gy sluit al 't Nachtgespuis , bekleed met moordbanieren ,
 En helse wapenen , gesmeed in Plutoos poel ,
 Met yzre boeijen aan den koninklyken stoel.

Gy Vorsten , die wel eer de rykskroon hebt gedragen,
 En wetten gaaft aan 't volk in uw beroemde dagen ,
 Maar moede en uitgeleeft in dezen tempel rust ,
 Ontwaakt op 't feestgeluit. en gy , die eer , met lust
 En onvermoeiden vlyt , de Britsche kerk bewaakte ,
 Als Jezus Priesterin , rys uit den slaap , volmaakte ,
 Beroemde Elizabeth ; ô trouwe Voedstervrouw
 Van 't waare kruisgeloof , uw zielsvermaak , aanschouw
 Uw allerwaardste pand , door Jakobs haat bestreden ,
 Vervolgt , versmaad , verdrukt , en tegens recht en reden
 Mishandelt , door de vuist van Neêrlands Oorlogsheld ,
 En Gods Voorzienigheid in 't Britsche ryk herstelt.
 Een helse Kerkplaag zocht Gods tempel om te wroeten ;
 Maar legt door 't vuur van wraak gebliksemte voor zyn voeten.
 Gelei den Koning , die den Britschen troon betreed ,
 Verheerlykt met den staf , en 't vorstelyke kleed ;
 Begroet van duizenden , die op zyn bystand hoopen.
 Bedriege ik my ? of barst de marmre grafzerk open ?
 ô Neen , zy gaapt , ik zie Elizabeth in 't licht ,
 De wangen bleek en naar weêr bloozen op 't gezigt.
 Slaap nu geruster in uw onderaardsche woning ,
 Geloof beschermster , na 't aanschouwen van de kroning.

*Aan-
 spraak
 aan de
 zalige
 Konin-
 gen.*

*Koningin
 Eliza-
 beth.*

174 WILHEM DE III. VIERDE BOEK.

en de
Moeder
van den
Vorst.

En gy, Maria, die, verheerlykt, voor 't gezigt
Van uwen Heiland juicht in 't eeuwigfchynend licht.
Verwaardig u, o Ziel, uit Gods verheve zaalen
Dit Feeft t'aanschouwen; laat uwe oogen nederdaalen.
Gy hebt den Koning zelf gedraagen onder 't hert.
Gy zaagt den dageraat zyns levens, tot uw fmert,
Door dikke nevelen van haat en nyd ontluifert;
Die heldre Morgenzon door fmaad en hoon verduifert,
En vroege ftraalen haaft door afgunft uit gedooft.
Begroet hem nu, maar met uw Vaders kroon op 't hoofd.
Die fchittert van zyn kruin met Goddelyke glanfèn.
Befluit. Zo klimt dat groote Licht op d'allerhoogfte tranfèn,
En breekt door onweerwolck, en duiftre dampen heên;
En koeftert met zyn gloed de zielen hier beneên.

Eynde van 't eerste Deel.

Drukfeilen aldus te verbeteren.

Pag. 7. lin. 26. staat, fellen. lees, felle. p. 21. l. 10. meld. l. meldde. l. 15. purpre. l. purpren.
p. 24. op de kant, Jakob den tweden. l. Jakob den zefden. p. 31. l. 15. Thiton. l. Tithon. p. 34.
op de kant, en ontdekt. l. die ontdekt. p. 59. l. 18. huuwlyksmaal. l. huuwelyksmaer. p. 50. l. 21.
de heirftaf. l. den heirftaf. p. 56. l. 19. die ik l. dien ik. p. 61. en 62. l. 20. en 8. de fchrik. l. den
fchrik. p. 64. l. 2. de klaauw. l. den klaauw. l. 13. de trap. l. dien trap. p. 77. l. 16. aanvaal. l. aan-
val. p. 80. op de kant, van overwinninge. l. van deze overwinninge. p. 88. l. 26. verbaalen. l. befchry-
ven. p. 93. l. 6. Thiton. l. Tithon. p. 144. l. 18. uw zelve. l. u zelve. p. 162. l. 6. vrye leên. l.
onze leên. p. 166. is de eerste kanteekening overvloedig. andere geringe misftellingen gelieve de
gunftige lezer te verfchoonen.